

**Molnár Katalin – Gál Erika
– Oláh-Paulon László**

Kutatói Rendőrkávéház?

**Avagy a közös biztonság,
a bűnmegelőzés meg a tudomány**

**Budapest
2022**

Szakmai lektor:

Németh Zsolt PhD

ny. r. ezredes, egyetemi docens

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Kriminológiai Tanszék

Szerkesztő:

Molnár Katalin

Szerzők:

Dr. Gál Erika r. őrnagy, tanársegéd

Molnár Katalin PhD, egyetemi docens

Oláh-Paulon László r. alezredes, rendőrségi főtanácsos

Budapest, 2022

**Kiadja az Alapítvány a Rendvédelmi és Magánbiztonsági
Oktatásért és Kutatásért, REMOK.**

Minden jog fenntartva!

A könyv másolása és terjesztése, információs rendszerben tárolása, valamint
bármilyen célra való további felhasználása a szerző és a kiadó
írásbeli engedélye nélkül tilos.

Tilos továbbá terjeszteni másféle kötésben, borítóval
és tördelésben, mint amilyen formában kiadásra került.

ISBN 978-615-01-5055-0

TARTALOMJEGYZÉK

Lektori ajánlás.....	6
Szerkesztői előszó	11
Molnár Katalin: A Police Café, mint lehetséges tudományos kutatási módszer	
Bevezetés	15
1. World Café – a közösségi alkotótechnika	16
2. Research Café – kávéház tudományosan?	17
2.1. Nemzetközi előzmények.....	17
2.1.1. Kutatók Kávézója.....	17
2.1.2. A World Café, mint kutatási módszer	18
2.1.3. És tovább – a World Café, mint akciókutatási módszer	19
3. Hazai előzmények.....	22
3.1. Police Café – párbeszéd a biztonságos és élhető közösségekért.....	22
3.2. A Police Café, mint módszer hatásai	23
3.3. Tanteremből is kávéház?.....	24
3.4. Szakértői, szakmai és tudományos Kávéházak.....	25
3.4.1. Vegyészszakértői Café.....	25
3.4.2. NAV Cafék	26
3.4.3. Kompetencia Café.....	26
3.4.4. Pályaorientációs szupervíziós Cafék.....	27
4. A Police Café, mint lehetséges kutatási módszer	29
4.1. Beavatkozni vagy sem? Lehet-e, szabad-e, kell-e?	29
4.2. Beavatkozni, de hogyan?.....	30
4.3. Miért Café? És ha az, akkor hogyan?	32
4.4. Miért Police?.....	34
5. Összegzés.....	35
Felhasznált irodalom.....	35

Gál Erika: A Police Café a doktoranduszok figyelmének fókusz(csoportj)ában

Bevezetés	40
1. A fókuszcsoporthoz tartozó kutatás	41
2. A fókuszcsoporthoz tartozó kutatás eredményeinek bemutatása.....	44
3. Következtetések	50
4. Javaslatok helyett – egy jámbor óhaj	51
Felhasznált irodalom	51

Molnár Katalin – Oláh-Paulon László: Egy 100 napos program – avagy régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafék

Bevezetés	52
1. A kutatás	52
1.1. A kutatás tárgya – A rendőrségi bűnmegelőzés helyzete Magyarországon	52
1.2. A kutatás előzményei és céljai	53
1.3. A kutatás módszerei – dilemmák	55
1.4. A kutatás folyamata	57
1.5. A kutatás terepe.....	58
1.6. A témagazdák és szerepük	58
1.7. A kutatás előkészítése és a kutatási kérdések.....	59
2. A kutatás eredményei	61
2.1. A válaszadók összetétele.....	61
2.2. A kutatási kérdésekre kapott válaszok elemzése.....	63
2.2.1. A rendőri bűnmegelőzés, mint szakma	63
2.2.2. A bűnmegelőzési munka szervezése.....	71
2.2.3. A bűnmegelőzés helye és megítélése a szervezetben és azon kívül.....	73
2.2.4. A bűnmegelőzési munka finanszírozása.....	75
3. A kutatási eredmények alapján megfogalmazott javaslatok.....	77
4. Következtetések	79
5. Záró gondolatok	80
Felhasznált irodalom	81

Támogatói köszönet

Az Alapítvány a Rendvédelmi és Magánbiztonsági Oktatásért és Kutatásért – REMOK – egyik fő küldetése lehetőséget nyújtani a rendvédelem és a magánbiztonság tudományában elért eredmények publikálására.

Így nagy örömmel támogattuk a „Kutatói Rendőrkávéház? Avagy a közös biztonság, a bűnmegelőzés meg a tudomány” című kiadvány megjelenését.

Nagyon fontosnak tartjuk egy olyan gyakorlatorientált kutatás eredményeinek bemutatását, melyben valóban kipróbált és működőképes megoldások jelennek meg a szakma és a civil olvasóközönség számára.

Köszönjük a szerzők és szerkesztők munkáját!

Az alapítvány kuratóriuma nevében:

Szabó Lajos
Kuratóriumi Elnök

LEKTORI AJÁNLÁS

Világkávéház, Rendőrkávéház, bűnmegelőzés

*„Pártolj, közönség, és majd haladunk, ”
Mond a színész: és az meg így felel:
„Haladjatok, majd aztán pártolunk;”
És végre mind a kettő elmarad.¹*

Ez a sértettség a rendőrség (a rendőrök) sajátja is: örök panasz, hogy a társadalom nem becsüli meg őket, a társadalom, az országlakó ember pedig elégedetlen velük és a tevékenységükkel egyaránt. A Police Café módszer, mint a lassan évtizedes hazai gyakorlatából kitűnik, éppen ezt a kollíziót oldja, és éppen a rendőrök kezdeményező aktivitásának köszönhetően. A haladás határozottan bontakozóban van. A belga ihletettséggű módszer magyarországi evolúciója a prevencióra fut ki, és itt nem kizárólag a bűn megelőzése történik, hanem megelőzése mindenféle egyéni és közösségi bajnak: az emberek jól léte összegződik és közbiztonságként sűrűsödik.

Három önálló, de nagyon is összefüggő, egymásra reflektáló tanulmányt tartalmaz ez a kis könyv. Szerzői régi munkatársak, ismeretségük tanár és tanítvány viszonyból származik. A főszerző, a kötet hangadó szerzője, szerkesztője, a Café mozgalom éltetője és működtetője, Molnár Katalin, az NKE Rendészettudományi Karának docense, akit – az elismerés és szeretet jeléül – Café Kata néven emlegetnek. A társszerzők pedig: Gál Erika r. őrnagy, a Kar oktatója és a Rendészettudományi Doktori Iskola hallgatója, valamint Oláh-Paulon László r. alezredes, az ORFK Bűnmegelőzési Osztályának vezetője.

A 'café' nem magyar szó, általában kávézót, kávéházat jelent, ahova kávézás és csöndes, nyugodt beszélgetés céljából járnak az emberek. A mi 'kávé' szavunk az arab 'kahwa' szóból ered, amelynek jelentése eredetileg 'bor' volt. Valószínűsíthető, hogy azért kezdték bornak nevezni az arabok ezt az italt, mert ahhoz hasonló élénkítő, hangulatjavító hatása volt. A Café módszer széles körben és rohamosan terjed világszerte, itthon pedig a rendőrség lát benne egyre több fantáziát.

A Police Cafének a részvételi, akciókutatói módszerek családjába tartozó kutatási eszközként való alkalmazása a rendészettudomány számára kapóra jön, mint kutatási módszer és információforrás. Rendőrök és civilek egymás felé fordulása, együttműködése, partnersége a 21. századi rendészet, a problémamegoldó modell megvalósulását ígéri. Ez persze elsősorban a hivatalos államcél fogja megvalósítani, de nem kevésbé fontos – ezt engedjük meg magunknak –, hogy a részt vevő rendőr itt felfedezheti hivatása lényegét, nemcsak munkájának, hanem a saját életének értelmét is átélheti.

Az első tanulmányban tudománytörténeti esemény tanúja lehet az olvasó: új módszer kerül a rendészettudományba. Méghozzá olyan, amely nem csupán kutatási eszköz, hanem használata a szervezetfejlesztésben, sőt, a

¹ Petőfi Sándor: Levél egy színész barátomhoz

közösségépítésben is szerepet kap. A Police Café keretében kötetlen hangulatú, ugyanakkor irányított beszélgetések zajlanak, a résztvevők kollektív tudás birtokába jutnak, ezzel párhuzamosan pedig erős csoportkohézió alakul ki köztük. A szerzők kézenfekvő terepként a Rendészettudományi Doktori Iskola hallgatói fókuszcsoportos beszélgetésén vetették fel a gondolatot, hogy a Police Café kutatási módszer lehetne. Ennek megalapozására előzetesen helyzetfeltáró elméleti munkát is végeztek, hisz az érvényesség egy kutatás eredményességét és hitelességét is meghatározza.

Az első tanulmányban Café Kata végigvezet bennünket a módszer fejlődésén. Külföldön Kutatók Kávézója, nálunk Police Café – párbeszéd a biztonságos és élhető közösségekért. És aztán különféle rendezvények sorban: Vegyészszakértői Café, NAV Café, Kompetencia Café. Utóbb Pályaorientációs Cafékat, valamint megyei bűnmegelőzési és koordinációs Cafékat hoztak tető alá. Különösen ez utóbbiak szolgáltak gazdag információhalmazzal az adott közösségről és az ott működő rendőri szervezetről. Ezek a szakértői, szakmai és tudományos kávéházak bizonyítják az axiómát, miszerint minden tudományos eredmény annyit ér, amennyit a közösség – itt és most a rendőrség és a társadalom – hasznosítani tud belőle.

Mutassunk rá ismételten: a Police Café, mint tudományos módszer egyúttal beavatkozás a rendészeti folyamatokba, hisz a kutatás célcsoportjai rendőrök és civilek, illetve kettejük egymáshoz való viszonya. Ennek a viszonynak a minősége pedig meghatározó a közös biztonságra nézve, amint ezt a kutatók bizonyították.

Míg az előző kutatásban a tanáré (egyúttal kutatói menedzseré) a főszerep, a másodikban a doktori iskola hallgatója lép elő kezdeményezően. Kezdő kutatóként módszertani dilemmáit szeretné oldani. Viszonylag könnyű a helyzete: a Nemzeti Közszerületi Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolájának hallgatójaként doktorandusz társai körében fókuszcsoportos kutatást végezhetett. Erről számol be a tanulmány. A hipotézis: a rendőrség gyakorlatában terjedő Police Café technika a rendészettudomány területén használható kutatási módszerként is. Ez minden bizonnyal novum, hisz a társadalomtudományi munkákban hazai szintéren az interjú és fókuszcsoporton kívül egyéb kvalitatív technika alkalmazásáról és tudományos elfogadottságáról nincsenek információink.

Különös érdekessége és értéke a Police Cafén alapuló kutatási módszernek, hogy szükségképpen olyan célcsoportja van, akik hierarchikus szervezetben léteznek, ezért náluk a tudományos gondolkodás szabadságának, az önálló gondolkodásnak nemigen van gyakorlata. A kutatás megszervezése, végrehajtása és értékelése, kezdve a célcsoport szociológiai ismerveivel, majd a kutatási igényeik feltérképezésén át rendészettudományi elkötelezettségük vizsgálatáig, korrekt és hiteles. Az eredmények sorában feltétlenül említeni kell, hogy várhatóan a rendőrség szervezeti kultúrája – természetesen a Police Café eddigi nagyon eredményes gyakorlatára építve – a mainál készségesebben fogadja be a rendészettudományi kutatások eredményeit. Végeredményben a szerző megbizonyosodott afelől, hogy a Police Café módszer a tudományos

kutatási módszerekkel szemben támasztott minimumkövetelményeknek feltétlenül megfelel.

A kötet harmadik tanulmányában újabb szerző bukkan fel. Ő a gyakorlat embere, aki azon túl, hogy a vizsgálat számára biztosította a terepet, a kutatás eredményeit azonnal és közvetlenül hasznosíthatja a szakterületén, lévén a rendőrségi bűnmegelőzés országos szakmai irányítója. A szerzőpáros célul tűzte ki a szakma helyzetének felmérését és az állapotanalízisre építve a jövőre vonatkozó javaslatok kidolgozását. Magyarország egész területén zajlott a munka, tizenkilenc megyében és a fővárosban, összesen 321 bűnmegelőzési szakember részvételével. Vagyis a történet szép példája az elmélet és a gyakorlat kooperációjának. A kutatás tárgya: a rendőrségi bűnmegelőzés helyzete Magyarországon. Az országban dolgozó valamennyi bűnmegelőzési rendőrrel találkozva, közreműködésükkel problématerképet állítottak össze. A bűnmegelőzés állami feladat, a kriminálpolitika hangsúlyos része, tartalmazza többek között a büntetőpolitika prevenció-orientált alakítását, az intézményi infrastruktúra biztosítását, a normaalkotást, a jelzőrendszer fejlesztését, átfogóan pedig szinergia létrehozását és ösztönzését a közigazgatás egyes szereplői között. Az ismertetett kutatás – hangsúlyozzuk ismételten – a Police Café jól ismert módszerével, vagyis rendőrök és civilek közötti érdemi párbeszéddel szolgálja a biztonságos és élhető közösségek kialakulását.

A sorozatot magától értetődően – miután már szinte evidencia, hogy a Police Café lényegében bűnmegelőzési platform – régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafénak nevezték el. Speciális Rendőrkávéházakat nyitottak, ahol rendőr a rendőrrel beszélgethetett, mégpedig szűkebb szakmájukról, a bűnmegelőzésről. Az ugyanis ma még mindig nem evidencia, hogy a rendőrök képesek-e, mernek-e egymással a szakmáról nyíltan, őszintén beszélni. Nem is elsősorban magáról a tevékenységről, hanem arról, ami ezzel óhatatlanul összemosódik: a szervezetükről, annak problémáiról.

A kutatás négy téma köré rendeződött, ebből részletes szociológiai helyzetkép alakult ki a rendőrségi bűnmegelőzés országos szervezetéről:

- A rendőri bűnmegelőzés, mint szakma
- A rendőri bűnmegelőzési munka szervezése
- A rendőri bűnmegelőzés helye a szervezetben
- A rendőri bűnmegelőzési munka finanszírozása

Ez a kutatás is jól megtervezettnek, átgondoltnak és célratorőnek tűnik. A kutatás eredményei plasztikusan megjelennek a dolgozatban, okos ábrák segítik a megértést.

Az eredmények elgondolkodtatóak. A bűnmegelőzés szép hivatás, nagyon sokoldalú felkészültséget igényel, a rendőrség mai szervezetében és működésében eléggé mostoha sorsa van, más szóval: igen alacsony a presztízse, a bűnügyi terület perifériájára sodródott – mondják a kutatásban részt vevő rendőrök. Hatását, eredményeit szinte lehetetlen mérni, azonban általa a civilek a rendőrség pozitív oldalát – mert van ilyen is! – ismerhetik meg, és ez mindenképpen értékelendő. A bűnmegelőzés a rendőrségen belül is külön szakma, a maga sajátos jellegzetességeivel, hozzávalóival, igényeivel, amit

tanulni kell(ene). Az országban nagyon sok programot használnak, bár nem mindegyiket kedvelik. Itt most 18 bűnmegelőzési programot értékelték, amelyek tartalma azonban ebben a kutatásban nem tárulhat fel. Jó lenne ezek elemző gyűjteményét is kézbe fogni egyszer, mert sok kincs rejlik bennük!

Fontos megállapítás, hogy a rendőrségen belül sok kollégának nem mindig egyértelmű a bűnmegelőzési tevékenység mibenléte. De úgy tűnik, hogy a bűnmegelőzési szakterület munkatársai előtt sem világos ez. Végigtekintve a – kutatásban sorra vett – bűnmegelőzési tevékenységek egyes mozzanatain, szinte kivétel nélkül olyanokat találunk, amelyek valamilyen formában az emberek tudatára, gondolkodására akarnak hatni. Egyszerűen szólva: azt hozzák a tudomásukra, hogy mi a helytelen, sőt büntetendő magatartás, és ajánlják az elkerülését. Ez töről metszett rendészeti beavatkozó habitusra utal. Mintha az emberek nem tudnák, hogy mi a jó, és mi a rossz, mintha tudatlanságból szegnének meg különféle normákat. A rendőrség léte és működése önmagában is hordoz bűnmegelőzési tartalmat, de éppen ezt kellene finomítania a bűnmegelőzési szakembernek. Ne rendezvényszervező legyen, hanem a rendőri működés bűnmegelőzési katalizátora! Ismerje alaposan (nem pusztán a bűnügyi statisztika adatai alapján) területének valódi kriminalitását és a kriminogén tényezőket, ennek birtokában pedig a kapitánysága valamennyi szolgálati ágának bűnmegelőzési potenciálját ébresztgesse, és terelje azokat bűnmegelőzési hatások elérése felé! Ez persze felettébb nehéz feladat, szinte megoldhatatlan, legalábbis amíg a rendőrség teljesítményének mérése mechanikusan, úgyszólván csak a statisztikára alapozódik.

De legalább ilyen fontos lenne a rendőrségen kívüli világ mozgósítása, a bűn okainak és feltételeinek célzott közreadása azzal az igénnyel, hogy a semlegesítésükre érdemben intézkedjenek az érintettek (az önkormányzat, a család- és gyermekvédelem, az iskola, a szabadidős programok felelősei stb.). Közhely, hogy a rendőrség önmagában nem bír a társadalmi jelenségekkel. Az együttműködés nélkülözhetetlenségéről már gyakran hallunk nyilatkozatokat, de ennek tartalma és főleg módja eléggé homályos. Elég megemlíteni a gyermekvédelmi jelzőrendszert vagy a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot (KEF), ahol bár kötelező a rendőrség részvétele, de a gyakorlati végrehajtás rendje egyáltalán nem tisztázott, és nem is valósul meg érdemben. Fájoan hiányzik az (érdemi) együttműködés a civil szférával, a közbiztonsági problémákra szövetkező egyesületekkel, alapítványokkal. (*„Állam és társadalom együtt vívhatja csak meg sikerrel a kriminalitás tényezői ellen irányuló harcot. Míg azonban az állami eszközök részben megtorló, részben megelőző jellegűek, addig a társadalom közreműködése, még ha büntetéshez kapcsolódik is, tisztán megelőző”* – írta Vámbéry Rusztem 1907-ben.)

A kutatási eredmények alapján megfogalmazott javaslatok zöme szervezési feladatra utal. A szerzők hangsúlyosan állítják, hogy az érvényben lévő bűnmegelőzési norma (20/2010. sz. ORFK utasítás) elavult, újra van szükség, de nem részletezik, konkrétan mit kifogásolnak. Elkerülendő a jövőbeni illuzórikus elhatározásokat, érdemes volna ennek az utasításnak, illetve végrehajtásának az állapotellenőrzésével kezdeni az új időket. Ugyanis inkább az lehetne a kifogás, hogy túl sok feladatot határozott meg saját magának a

rendőri vezetés. Pedig ezek a célkitűzések nagyon is fontosak, életszerűnek látszanak (a propagandatevékenység ebben a szabályzatban alig kerül szóba).

Egyébként mindig nagy volt a veszélye annak, hogy a bűnmegelőzési programok nem tényekre, a valóság alapos ismeretére épülnek, hanem megérzésre, felületes általánosításokra. Nagyon fontos, hogy az intézmények és a lakosok között ne üres, formális kapcsolatok legyenek. Az érdemi együttműködés lényeges eleme az információ áramlása. A rendőrség első számú kötelessége a bűnüldözés – számára a bűnmegelőzés, érthetően, nem a legfontosabb feladat –, ezért is lenne jobb, ha az önkormányzat válna főszereplővé a prevenció koordinálásában. A helyi önkormányzatoknak ehhez birtokában van nagy mennyiségű információ, adat az emberek és közösségeik életkörülményeiről. Az érdemi hatáshoz persze ismerni kellene a helyi közbiztonság befolyásoló tényezőit, mint amilyenek a bűnözés helyzete; a bűnüldözés eredményei, akadályai; a büntető- és szabálysértési eljárások adatai; a rendőrség és az önkormányzat jellemzői, képességei, lehetőségei; az együttműködésre kész és képes különféle intézmények; a civil szféra szervezettsége, résztvevői és végül a lakosok véleménye, szándékai. Értelemszerűen ezek jelentőségét ez a kutatás csak érzékelteti. A megoldás a közösségi, társadalmi bűnmegelőzésben rejlene, amit a szerzők is tudnak. Ám annál többet, mint hogy adatokkal alátámasztva – aggodalmukat sem rejtve véka alá – bemutatták a jelen helyzetet, kutatóként nem tehetnek.

Mindhárom tanulmány szövegezése és szerkesztése üdítően kulturált, értve ezen, hogy a rendészeti, illetve kommunikációs szaknyelv helyes használata mellett rendkívül olvasmányosak. A szerzők tekintélyes mennyiségű és értékű szakirodalmat használnak alkotó módon. Feltáró munkájukból értékes kutatás-módszertani, együttműködési modellt bemutató és a harmincéves hazai rendőrségi bűnmegelőzési szakma számára hasznos anyag született, amelyhez gratulálok.

Jó lenne, ha javaslataik, ötleteik megvalósításához nem kellene újabb harminc év...

Németh Zsolt

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

Kissé szokatlan kiadványt tart kezében az olvasó. Három tanulmány magában – miközben sehol egy rendezvény, konferencia. Nincs semmi különös alkalom, de még csak egy köszönteni való kolléga se. Tanulmánykötetet márpedig efféle apropókból szoktak kiadni. Legalábbis hagyományosan.

Ez bizony lehetséges, de itt nem is a hagyományok követése a cél. Épp ellenkezőleg: valami újdonsággal szeretnénk előállni. De erről később. Egyébként ünnepelni volna – pontosabban lett volna – mit. Még 2021-ben. Ekkor lett ugyanis 30 éves a hivatalos (azaz norma szintre emelt) magyarországi rendőrségi bűnmegelőzés. Hogy kissé megkésett a köszöntő, az kisebb gond, mint ha teljesen elmaradt volna. Így – egyébként még közel a bűnmegelőzés április 12-én esedékes napjához – pótoljuk a mulasztást, és megtalálva az apropót, mégis csak ünnepi lehet ez a könyv. Szeretettel ajánljuk mindazoknak, akik tudják, értik és érzik a bűnmegelőzés ügyének jelentőségét – és nem elsősorban a rendőrség számára. Hiszen az a szemléletmód és értékrend, amely minden prevenciós tevékenységben – végezzék azt akár rendészeti szakemberek, akár civilek – fellelhető, azoknak a közösségeknek fontos, akiknek alapvető szükségletük a biztonság. Egy élhetőbb világ lehetőségét növeli mindenki, aki ezt a munkát nem csak professzionálisan, de szeretettel műveli.

A kötetben szereplő tanulmányok mindegyike erről a közös biztonságról szól. Vagyis egy olyan megközelítésről, amely szerint a biztonságot az adott közösség újra és újra, folyamatosan, együtt gondolkodva, egymással beszélgetve és közösen cselekedve alkotja meg. És ehhez – a maga módján – a tudomány is hozzájárul.

Látszólag messziről indítjuk a témát. „Amerikából jöttem” – kezdődhetne így is a történet, és valóban. Az Egyesült Államokból világhódító útjára induló World Café módszerét és annak a magyarországi rendőrségre adaptált és továbbfejlesztett Police Café változatát definiálja az első tanulmány. Röviden áttekinti nemzetközi és hazai történetüket is. Bemutatja a World Café módszer kezdetben a szervezetfejlesztésben, később a közösségépítésben, majd a tudományos kutatásokban szükségszerűen végbemenő fokozatos és biztató jövőt ígérő terjedését. Mindezzel célja megalapozni annak bizonyítását, hogy a Police Cafénak a részvételi, akciókutatási módszerek családjába tartozó kutatási eszközként való alkalmazása a rendészettudományban különösen hasznos lehetne. Legfőképpen azért, hogy hozzájárulhat a közös biztonság növeléséhez, hiszen az ezzel a módszertannal felépített kutatási folyamatba bevont résztvevőket segít érdekeltté tenni a biztonságteremtésben. Nem kevesebbet állít, mint hogy ez a rendőrség társadalmi felelősségvállalása – tudományos szinten is.

Az első tanulmányt a Police Café, azaz a biztonságos és élhető közösségekért folytatott rendőr–civil párbeszéd módszerének kifejlesztője jegyzi. A másodikat egy rendészettudományi kutatásait kezdő, módszertani dilemmákkal küzdő doktorandusz, aki ráadásul rendőr. Ha ők ketten találkoznak, és kellően sokat beszélgetnek, főleg kávézás közben, akkor előbb-utóbb szükségszerűen ötlük fel

bennük a kérdés: a magyar rendőrség gyakorlatában lassan, de biztosan terjedő Police Café technika a rendészettudomány területén használható-e kutatási módszerként is? Hogy az első tanulmányban a nemzetközi és hazai szakirodalom alapján elméletileg körüljárt felvetés tudományos eszközökkel is alátámasztható legyen, Gál Erika 2021 júniusában a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolájának hallgatói körében fókuszcsoportos kutatást végzett. Ennek eredményeit mutatja be második írás. Kutatás hazai terepen, de még kissé mesterségesnek mondható tudományos környezetben – jó, jó, de még mindig nem elég.

És ekkor jött kapóra egy fordulat. 2021 szeptemberében az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának élére Oláh-Paulon László személyében új vezető került, aki lendületesen fogott hozzá a munkához. A szakterület nem volt számára új, legfeljebb csak annyiban, hogy az addigi budapesti tapasztalatait most egy egész országra kiterjeszthette. Megismerni vágyott mindent, ami a hazai rendőri bűnmegelőzésre aktuálisan érvényes. Ez pedig tökéletes kutatási terepet kínált a Police Café módszer kipróbálására.

Különbén a magyarországi rendőrségi bűnmegelőzés egész harminc éve is megérne egy alapos áttekintést. A kötetben helyet kapó harmadik tanulmány erre persze nem vállalkozik, de arra igen, hogy egy 2021 őszén elvégzett országos kutatás eredményei mentén bemutassa a szakma jelen helyzetét, és javaslatokat fogalmazzon meg annak jövőjére nézve. A felmérést részben kérdőívvel, részben pedig a tudományos kutatási módszerként most először alkalmazott Police Café technika segítségével végeztük. A 2021. szeptember 23. és 2021. november 16. között 19 megyében és a fővárosban összesen 321 bűnmegelőzési szakember megkérdezésével zajló kutatás nemcsak a kapott adatok mennyisége, de az azok alapján kirajzolódó szakmai térkép miatt is egyedülálló. A magunk részéről a tavaly elmaradt ünneplés helyett ezzel a bűnmegelőzéssel foglalkozó rendőrök előtt külön is szeretnénk tisztelegni, megköszönve a kutatáshoz nyújtott segítségüket.

A tanulmányok nagyjából párhuzamosan, fél év alatt készültek. Mivel mindháromnak a „felbujtója” ugyanaz, nem nehéz kitalálni, ki köti össze a szálakat. A szerkesztő. Egyrészt, mint a Police Café módszer fejlesztője, másrészt pedig a szerzőtársas játék Erikánál és Lacinál gyakorlottabb és akkurátusabb művelője. Lehet sejteni, hogy az egész ötlet – tudniillik egy kifejezetten a rendészettudomány eszköztárára szabott kutatási módszer megalapozása és kipróbálása – honnan eredhet. Körülbelül azóta dédelgetem ezt az álmat, amióta a tudományos módszertani tudásra a kutatói pályának nem csupán szükséges velejárójaként, hanem egy izgalmas kalandként próbálok tekinteni. Be kell vallanom, hogy ez számomra nem volt annyira magától értetődő. Bölcsészként érkeztem a rendészettudomány területére, ezért más módszertanokon szocializálódva nem volt egyszerű felvennem a ritmust a formálódó diszciplínában még ki sem alakult megoldásokkal. Mert a hazai rendészettudomány bizony igen fiatal. Magam 2017 tavasza óta tanítok a 2016-ban alapított Rendészettudományi Doktori Iskolában, s a második évfolyamától kezdve már kutatási témát is hirdethettem. Jelenleg két témavezettem is van, akikkel öröm a munka. Fontos állomásai ezek tanári pályámnak.

Érdekes egybeesés, hogy ugyancsak 2017 októberében indítottam újjára a Police Café honlapját is, nem titkoltan a módszer terjesztése, népszerűsítése szándékával. Az eltelt évek alatt a Cafék és a módszert megtanuló, sőt azt egyre gyakrabban már önállóan is alkalmazó rendőrök száma szépen gyarapodott. A Rendőr-kávéházak hatását vizsgálva, publikációk és könyvek sorát írva a témában, szükségszerűen egyre nőtt bennem a vágy arra is, hogy a Café módszert kutatásra is használni lehessen. De azért ez nem olyan egyszerű, hiszen ehhez sok olyan körülmény szükséges, amelyeket nem lehet megteremteni egyedül. És nemcsak a módszertan kidolgozásáról van szó, bár az is nagy feladat. Népszerűsíteni, meggyőzni, előkészíteni, tárgyalni, képezni, szervezni, utazni, értékelni, elemezni, dokumentálni – ez mind-mind idő, energia. Lassan jól jönne hozzá egy kisebb állandó társulat...

Amikor módszertani felzárkózásról beszélek, arra is gondolok, hogy doktoranduszok között óhatatlanul is hat az emberre a – valóban – fiatal kutatók innovációra nyitott lendülete. Nemcsak figyelni jó, amint próbálgatják szárnyaikat, keresgéljük saját hangjukat, karakterüket, de ebben támogatni és inspirálni is kell őket. Ez rendkívül izgalmas, és teszem is boldogan. Ezért örültem különösen annak, amikor Erika előállt az ötlettel, hogy ő szívesen körüljárná azt a kérdést, hogy a Police Cafét lehet-e tudományos kutatási módszerként használni. Én meg vállaltam, hogy bebizonyítom: a módszer elődjéül szolgáló World Cafénak hála, e téren azért nem kell minden előzményt nélkülözni. Ennek a két kíváncsiságnak a találkozásából született a két tanulmányunk. Majd Laci által meglelt a kutatási terep is. Elég régóta tanultunk és dolgoztunk már együtt ahhoz, hogy közös érdeklődésünk-szenvedélyünk – a bűnmegelőzés – apropóján folytatott rengeteg beszélgetésünk nyomán egy igazán nagy projektbe kezdjünk. A nyolcrészes Police Café sorozattal végigtornéztuk az országot, hogy a szakterületen dolgozó rendőrökkel személyesen találkozzunk, és véleményüket kikérve feltérképezzük a rendőri bűnmegelőzés aktuális helyzetét.

Mivel minden mindennel összefügg, nem volt nehéz arra a következtetésre jutni, hogy a három kutatási eredményt együtt kellene a nyilvánosság elé tárni. Olyan szakmai tudományos folyóiratot találni azonban, amelyik egyben – de akár csak egymás után is – megjelentetné a mintegy hatvanoldalas kéziratot, reménytelennek látszott. Ekkor született meg az önálló tanulmánykötet gondolata. Amikor megkérdeztem erről két szerzőtársamat, nem ellenkeztek. Látván a három szöveg egymásra épültségét, mély összefüggéseit, egyértelmű volt, hogy így, egymás mellett vannak jó helyen.

S hogy az általuk sugallt üzenet is egyértelmű legyen, már csak egy címet kellett kitalálni hozzájuk. Kis hármassunk a *Kutatói Rendőr-kávéház? Avagy a közös biztonság, a bűnmegelőzés meg a tudomány* mellett döntött. A főcím először az első tanulmány címének indult, de végül lecsíptük belőle. Így kellően rövid, kíváncsiságot felkeltő, már-már provokatív lett. És fontosnak tartjuk, hogy nem állít, hanem kérdez – meghagyva a lehetőséget az oly fontos székszisnek: létezik ilyen? Az alcímben pedig benne van az a három kulcsszó, amelyek körül gondolataink folyton kavarnak. Bízunk benne, hogy a végére letisztultak, s kiderül, hogy mi – háromféle identitásunkkal, háromféle

nézőpontból, mégis egymásra rímelve – kutatásaink alapján milyen egységes összefüggésrendszerben látjuk ezeket.

Térjen hát be az érdeklődő olvasó az általunk nyitott kutatói rendőrkávéházba, időzzön el nálunk, nézelődjön, hátha talál valami kedvére valót! S ha így volna, tudassa velünk! Vagy próbálja ki a Police Cafét, mint kutatási módszert – a rendészettudomány és a közös biztonságért felelős közösségek nagyobb hasznára!

És végül kedves kötelezettségemnek teszek eleget, amikor a szerzők nevében megköszönöm a REMOK, azaz a Rendvédelmi és Magánbiztonsági Oktatásért és Kutatásért Alapítvány támogatását, mellyel hozzájárult a kötet nyomdai megjelenéséhez.

Molnár Katalin

MOLNÁR KATALIN:

A POLICE CAFÉ, MINT LEHETSÉGES TUDOMÁNYOS KUTATÁSI MÓDSZER

Bevezetés

A doktoranduszoknak tanulmányaik során komoly és sokuk számára nem mindig élvezetes kutatás-módszertani alapismereteket kell elsajátítaniuk, ami nem könnyű. Sok-sok elmélet, modern számítógépes szoftverek, programok, hipotézisállítás, adatgyűjtés, elemzések, eredmények, ellenőrzés, bizonyítás, összegzés, következtetések – van, akinek ezekre könnyebben, van, akinek nehezebben jár az agya, és ez természetes. Ahány tudományterület, annyiféle elvárásrendszer, előtanulmányok, szocializáció. Persze ennek a módszertani tudásnak a nélkülözhetetlenségét a doktorjelöltek hamar belátják, hiszen ahhoz, hogy magabiztosan választhassák ki a saját kutatási területükhöz legadekvátabb eszközöket, érteni és használni is kell tudniuk azokat.

De mi van akkor, ha valakinek a már bizonyítottan kutatásra alkalmas hagyományos módszerek egyike sem felel meg? Nem azért, mert egyik vagy másik önmagában ne lenne jó, csak neki éppen arra nem elég jó, amit ő szeretne megvizsgálni. Lehet, hogy csak egy kicsi hiányzik, és egy már létező módszert a saját céljaihoz igazítva, továbbfejlesztve máris megfelelővé lehetne tenni. Vajon van-e elég bátorsága ehhez, és biztatják-e efféle az akadémiai közéletben?

Anélkül, hogy itt különösebb tudománytörténeti fejtegetésekbe kezdenék, azt a magától értetődő tényről mindenképpen érdemes megemlíteni, hogy mindegyik, manapság a tudomány által ismert, elismert és bevált, használatos módszert ki kellett találnia valakinek. És ehhez ki kellett próbálnia, majd újra és újra bizonyítania létjogosultságát. Ami ma természetes, egykor nem volt az. Hosszú út vezet odáig, hogy egy módszertani innováció (is) elfogadottá váljon. És kell hozzá bátor újító szellem.

Miért ne lehetne valaki újító manapság is? És miért ne próbálkozhatna ez a valaki éppen az igencsak fiatal, önmaga helyét is kereső² rendészettudomány területén? A kérdés nem költői. Ugyanis szeretnék egy kutatás-módszertani

² A kérdéstről szóló néhány fontosabb dolgozat: Finszter Géza: A rendőrségi gyakorlat és a tudományok kapcsolata. In: Belügyi Szemle, 2001/10. sz. 16–30.; Finszter Géza: A társadalomtudományok és a rendészet. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Rendészettudományi gondolatok. Budapest, MRTT, 2014.; Finszter Géza: Rendészetelmélet. Nemzeti Közszerződési Egyetem, 2014.; Kerezsi, Klára és Pap – András László: Rendészet, tudomány, doktori iskola. Magyar Rendészet, 2015/15 (4). pp. 67–83.; Sallai János: A magyar rendészettudomány etablációja, Belügyi Szemle, 2015/6. sz. 5–28.; Krémer Ferenc: Létezik-e rendészettudomány? Egy kritikai tudomány lehetősége és lehetetlensége. Forrás: https://www.academia.edu/37593211/Letezik_e_rendeszettudomany

kísérlettel előállni. Egy 2021 júniusában a Nemzeti Közszoigálati Egyetem (a továbbiakban NKE) Rendészettudományi Doktori Iskola hallgatói körében folytatott fókuszcsoportos beszélgetésben Gál Erika vetette föl először nyilvánosan azt a kérdést, hogy a megkérdezettek a Police Cafét el tudnák-e képzelni a rendészettudomány területén kutatási módszerként. Általa inspirálva jelen tanulmányban a módszer eredetének, mibenlétének bemutatása, valamint nemzetközi és hazai előzményeinek áttekintése után arra keresem a választ, hogy az eddigi tapasztalatok elegendő alapot adhatnak-e ennek az új kutatási módszernek a bevezetéséhez. A második tanulmányban pedig Erika a fókuszcsoportos beszélgetés eredményeit mutatja be. De már itt jelzem, hogy mindkét írást kiindulópontnak szánjuk a kérdés további vizsgálatához.

1. World Café – a közösségi alkotótechnika

Az amerikai szervezettefejlesztő, Juanita Brown³ által kidolgozott, párbeszéd alapú csoportos alkotótechnika 1995 óta világszerte elterjedt. Az eredeti szervezettefejlesztés mellett közösségépítésre, helyzet- és problémafeltáráásra, elemzésre és megoldáskeresésre egyaránt használják, az általa elért sikerek megszámlálhatatlanul sokfélék és nagy számúak. Nincs mód, de szükség sem arra, hogy e helyütt a hatékonyságát bizonyítsam, akit a téma részleteiben érdekel, az a The World Café⁴ közösség angol nyelvű honlapján mindent megtalál.

Magáról a technikáról itt elég annyi, hogy nagyobb létszámú csoportok asztaltársaságokra bontásával, egy moderátorral és annyi asztalgazdával, ahány téma terítékre kerül, meghatározott időtartamú, kötetlen hangulatú, de irányított beszélgetések zajlanak annyi fordulóban, ahány téma van. A résztvevők az időkeretek leteltével szabadon „átközlekednek” az asztalok között, és az asztalgazdák segítségével átbeszélnek az egyes témákat. Végül az asztalgazdák prezentálják az általuk összegyűjtött tudást. Ily módon egy több körben elmélyülő, hatalmas, az asztalgazdák által összefoglalt, interpretált és strukturált információgyűjtemény keletkezik, amellyel végül a Café minden résztvevője gazdagabban távozik. A folyamat eredményeként nemcsak egy kollektív tudás keletkezik, de a mindvégig intenzíven folyó koncentrált munka nyomán nagyon erős csoportkohézió is teremtődik. Ennek mintegy mellékhatásaként pedig egy mély egymás felé fordulás, együttműködés és felelősségvállalás, elköteleződés is létrejön. Gáspár Tamás, Király Gábor és Csillag Sára így írnak erről: *„Ezért szerepel az alapelvek között kiemelten, talán leghangsúlyosabban a másik fél figyelmes meghallgatása. Az oka közel sem pusztán az udvariasság vagy a civilizált együttléte szabályainak betartása. A hallgatás, meghallgatás befogadó álláspont, amely nélkül a közlésnek sincs értelme, hiszen ez utóbbit mindenekelőtt megelőzi a közösség létezésének és aktuális feltételeinek*

³ Brown, Juanita: The World Cafe: A Resource Guide for Hosting Conversations That Matter, 2001.; Brown, Juanita – Isaacs, David: The World Cafe Book: Shaping Our Futures Through Conversations That Matter, 2005.

⁴ Forrás: <http://www.theworldcafe.com/>

megértése, befogadása: ugyanis a kommunikáció legmélyebb, spirituális értelmében mindig az együtt-létiünk és ennek fenntartásának egy lehetséges módja az, amit a magam tapasztalatai és nézőpontja alapján közlök.”⁵

Nem véletlen, hogy azok a közösségek, akik ezt a technikát – és az általa képviselt demokratikus értékrenden alapuló partneri kommunikációt, az ilyen típusú meghallgatással járó pozitív, alkotó hangulatot – a mindennapi működésük szerves részévé teszik, hatékonyabbak, eredményesebbek lesznek.

2. Research Café – kávéház tudományosan?

Juanita Brown a World Café módszert elsősorban szervezetfejlesztésre fejlesztette és használta. De ahogyan már a fenti ismertetésből is következik, a fejlesztést nyilvánvalóan meg kell előznie helyzetfeltárásnak is. Vagyis a Café módszer a lényege, mondhatni a természete szerint alkalmas valamely helyzetnek, jelenségnek, problémának a – és ez hangsúlyos: kellemes, konfliktusmentes és hatékony – felmérésére, feltérképezésére, tehát egyben akár tudományos kutatási módszernek is tekinthető. Mindezt erősítik azok a tényezők is, amelyek a Café módszer és más kvalitatív kutatási módszerek közös jellemzőjeként értékelhetők. Értem ezalatt a Café módszer azon jellegzetes tulajdonságát, hogy alkalmazásával – hasonlóan az interjúhoz vagy a fókuszcsoportos módszerhez – ugyanolyan, vagy akár még mélyebb rétegekre is bontható, elemezhető egy-egy kutatási kérdés. Továbbá a Café módszer közvetlen jellegéből adódóan a szimbolikus (látens) jelentéseket is képes feltárni. Legfőképpen pedig – s ez szintén eredetéből adódik – a szervezeti kultúra kutatására alkalmas. Hogy pontosan hogyan és milyen hatékonysággal, azt kívánom itt körüljárni. Kiindulásként a 2.1. pontban áttekintem, hogy milyen nemzetközi előzményei vannak a World Café tudományos környezetben való alkalmazásának.

2.1. Nemzetközi előzmények

2.1.1. Kutatók Kávézója

A világhálón a 'kutatás' és a 'café' szavak beírásakor elsőként az ún. Researchers' Café-ra bukkanhatunk,⁶ mégpedig annak egy amerikai változatára. A Kutatók Kávézója „*lehetővé teszi a hallgatók, az alkalmazottak és a nyilvánosság számára, hogy informális térben találkozzanak és megvitassák a Southamptoni Egyetem kutatásait.*” Az eseményen regisztráció nélkül lehet részt venni, és az általában három kutatót bemutató beszélgetésekbe bármikor szabadon be lehet lépni, asztalt váltani vagy távozni az eseményről. A „*Figyelj, kortyolj, beszélj*” szlogenrel hirdetett rendezvény célja, hogy az érdeklődőkkel

⁵ Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világkávézó részvételi technika szemlélete és módszertana. Kovász – 2014. Tavasz-tél, 16–17. Forrás: http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1863/1/Kovasz_2014p11.pdf

⁶ Forrás: https://www.southampton.ac.uk/per/university/researchers_cafe.page

való kávézásra önként jelentkező kutatók vezetésével kötetlen, de moderált beszélgetések keretében meg lehet ismerni a kutatásukat, miközben ők maguk is új felismeréseket és ötleteket nyerhetnek. A laikus résztvevők és a többi kutató számára nagyon jó informális lehetőség ez a találkozásra és az érdemi szakmai párbeszédre. A Research Café honlapján egy kétperces kisfilm⁷ nyújt áttekintést a műfajról.

Bár a Kutatók Kávéházában tudományról van szó, és Café módszerrel zajlik az esemény, de ez koránt sem az, amit keresünk. A következő találat viszont már nagyon is. Ezt mutatom be a 2.1.2. pontban.

2.1.2. A World Café, mint kutatási módszer

A The World Café (a továbbiakban: TWC) honlapján a Research fül alatt⁸ hosszan írnak azokról a tudományos együttműködésekéről, amelyek a TWC kutatási módszerként való alkalmazásának vizsgálatát célozzák.

A leírásból megtudhatjuk, hogy a TWC közösség a Fieldingi Társadalmi Innovációs Intézzel közösen foglalkozik egyrészt a TWC-nek mint gyakorlatnak a kutatásával (erre a 3.2. pontban még kitérünk), de ami témám szempontjából fontosabb: mint más témák kutatásának hasznos formájával is. A kanadai Royal Roads University szintén fontos kutatópartner. Ők több mint 45 olyan publikációval rendelkeznek, amelyekben a World Caféval, mint kutatási módszerrel dolgoznak. A három fent felsorolt partner közös könyvet is ír,⁹ melynek munkacíme: World Café as Research. A szerzők Niels Agger-Gupta, Fred Steier, Amy Lenzo és Rosa Zubizarreta.

Napjainkban a World Café kutatói közössége szerte a világon növekszik és virágzik. A honlapszerkesztők mindenkit buzdítanak, hogy új kutatásokat folytassanak, és bátran építsenek a már meglévő alapokra. Várják a kutatásokról szóló híradásokat, publikációkat, de szívesen invitálnak új tagokat a TWC kutatói csapatába is.

Érdekes és hasznos adalékként fel is sorolnak néhányat azok közül a korábbi és jelenlegi próbálkozások közül, amelyek valamilyen módon a World Café kutatási módszerként való alkalmazását vizsgálják. Ezek közül mindenekelőtt John Inman¹⁰ nevét érdemes megemlíteni, aki sokáig a kérdés fő szakértője volt, és számos cikket írt a témában. Bo Gyllenpalm¹¹ és Amy Lenzo, a Fielding Graduate Egyetem adjunktusai tanúsítványt adó mester szintű online World Café kurzusokat tartanak. Frederick Steier,¹² a Fielding Graduate Egyetem és a

⁷ Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=WSN1ATiUK7Y>

⁸ Forrás: <http://www.theworldcafe.com/key-concepts-resources/research/>

⁹ Forrás: <http://www.theworldcafe.com/key-concepts-resources/research/list-of-current-research/world-cafe-research-book/>

¹⁰ Inman, John – Thompson, Tracy A. (2013). Using Dialogue Then Deliberation to Transform a Warring Leadership Team. OD Practitioner, Vol 45, No 1

¹¹ Gyllenpalm, Bo. Fielding Graduate University Faculty, for Whole Systems Associates, 2000. A Virtual Knowledge Café.

¹² Steier, Frederick. – Brown, Juanita – Mesquita da Silva, Flavio: The World Cafe in Action Research Settings. Chapter 20: The world cafe in action research settings. In: H. 18

Floridai Egyetem oktatója a TWC-t az egyesült államokbeli tudományos múzeumokban használja oktatási célokra. Anne MacFarlane és társai¹³ pedig közös tanulmányukban egy az egészségügyi alapellátás területén végzett vizsgálatukban alkalmazták a módszert.

2.1.3. *És tovább – a World Café, mint akciókutatási módszer*

A fent már említett Niels Agger-Gupta,¹⁴ a Royal Roads oktatója a Világkávézót mint legitim kutatási módszert kifejezetten az akciókutatással foglalkozó hallgatók számára népszerűsíti. Megállapítja, hogy az ilyen kutatások magukban foglalják a hagyományos kvalitatív kutatási korlátokat, de bizonyos területeken túlmutatnak azokon. Tapasztalataik szerint számos kérdés merül fel a világkávéház kutatási módszerként történő alkalmazása kapcsán. A résztvevők kiválasztása, a kávézó kialakítása, a kérdések kidolgozása, az asztalfordulók folyamata és sorrendje, az adatgyűjtés, az adatrögzítés és az elemzés, az ezekkel kapcsolatos kutatásetikai dilemmák (ezekre a 4.2. pontban visszatérek), a kutatási eredmények relevanciája, a közzététel és a terjesztés mind különös odafigyelést, tudatos tervezést igényelnek. És természetesen fontos figyelembe venni a kvalitatív kutatásokkal szembeni elvárások mindegyikét – tudniillik az érvényességet, a megbízhatóságot és az általánosíthatóságot.¹⁵

Csillag Sára Maxwell és Blakie alapján a kvalitatív kutatásokkal szemben támasztott három követelmény közül elsőként az érvényesség kérdéskörét járja körül, hiszen ennek megléte esetén beszélhetünk egy kutatás eredményeinek

Bradbury (Ed.), *The SAGE handbook of action research* (third). London; Thousand Oaks: SAGE Publications. (Retrieved from Sage website) 2015; Thompson, W. Travis; Steier, Frederick; Ostrenko, Wit (2014) *Designing Communication Process for the Design of an Idea Zone at a Science Center.* – *Journal of Applied Communication Research* (2014)

¹³ Anne MacFarlane és társai, Rose Galvin, Madeleine O’Sullivan, Chris McInerney, Eoghan Meagher, Daniel Burke, Joseph W. LeMaster: Participatory methods for research prioritization in primary care: an analysis of the World Café approach in Ireland and the USA. In: *Fam Pract.* 2017 Jun; 34(3): 278–284. Forrás: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6080563/>

¹⁴ Forrás: <http://www.theworldcafe.com/key-concepts-resources/research/list-of-current-research/world-cafe-as-action-research-method/>. Niels Agger-Gupta 2007 óta a Royal Roads University (RRU) Vezetéstudományi Iskolájának központi oktatója, 2010 és 2013 között a MA-Leadership program vezetője volt. 2004-ben csatlakozott az RRU-hoz kiegészítő karként a korábbi Tudásmenedzsment programban. Tanácsadóként és kutatóként többek között a szervezeti változásokra, az akciókutatásra, az elismerő kérdésekre, a világkávézóra, a felnőttkori tanulásra specializálódott Kaliforniában és Kanadában. Egyik legfontosabb munkája: Agger-Gupta, Niels – Harris, B.: *Dialogic change and the practice of inclusive leadership.* In A. Boitano & H. E. Schockman (Eds.), *Breaking the zero-sum game: Transforming societies through inclusive leadership.* Silver Spring, MD, USA: International Leadership Association. 2017.

¹⁵ Maxwell, J. A. (2005). *Qualitative Research Design: An Interactive Approach.* London: Sage

korrektségéről és hitelességéről. Az érvényességet fenyegető torzításokat a kutató megpróbálja kizárni, vagy hatásukat csökkenteni. Mindez pedig a kritikai szubjektivitás, az elmélet és a gyakorlat integrációja a kutatási ciklusokban, valamint a részvétel alapelveinek érvényre juttatásában érhető tetten. A megbízhatóság kritériuma alatt a reprodukálhatóságot értjük, azonban ez a kvalitatív módszerek esetében nem jelent teljes körű egyenlőséget. Hiszen maga a kutató személye sem reprodukálható, illetve nagyon csekély annak valószínűsége, hogy teljesen egyező társadalmi környezetben vizsgálhatjuk a módszer alanyait. *„Itt a megbízhatóság a kutatói nézőpont (paradigma, szerep) és a kutatási folyamat koherens és világos ismertetését jelenti.”*¹⁶ Végül az általánosíthatóság lesz az a garanciális követelmény, amely a vizsgálat közvetlen kontextusán túlmutató eredményt, tudást biztosítja. Amennyiben a következtetések a vizsgált terepre vagy csoportra általánosíthatók, abban az esetben belső, míg, ha azon túlmutatnak, akkor pedig külső általánosíthatóságról beszélünk. *„Részvételi kutatásoknál az általánosítás ritkán terjed(het) túl a belső általánosításon (már csak a mintavétel sajátossága vagy a kutatási célok miatt is). Az »analitikus általánosítás« fogalma azonban itt is értelmezhető, mint a vizsgálat során kifejlesztett elmélet más esetekre való alkalmazása, általánosítása.”*¹⁷

Agger-Gupta azt is megállapítja, hogy eddig jellemzően csak a fókuszcsoportra korlátozódott a csoportos kvalitatív módszerek elismerése. Azt írja: a párbeszédes forma, ami a World Cafét a szervezetfejlesztés szempontjából olyan sikeressé teszi, a pozitivista ismeretelméleti paradigmából érkező kutatók számára etikailag problematikusnak és megbízhatatlannak tűnhet. Ám az akciókutatás keretrendszerében, ahol a résztvevők egy adott közösséghez vagy munkahelyhez tartoznak, a Világkávéház ideális módszer lehet. Főleg azért, mert nemcsak az adatok összegyűjtésére és validálására alkalmas, hanem az érdekelték közötti kapcsolatok kiépítésére és elmélyítésére is. Sok lehetőséget ad az innovációra, és segíthet válaszokat találni a szervezeti működéssel kapcsolatos kérdésekre. Nem mellesleg növelheti a dolgozók szervezet iránti elkötelezettségét.

Pontosan ezek azok a célok, amelyeket a Police Cafénak, mint az akciókutatás egy lehetséges módozatának alkalmazásával magam is meg szeretnék valósítani. Kutatói hitvallásom szerint – kiváltképpen a rendészettudomány területének egy speciális, inkább a társadalomtudományokhoz húzó válfajáról lévén szó – minden tudományos eredmény annyit ér, amennyit a közösség – esetünkben a rendőrség és a társadalom – hasznosítani tud belőle. Az akciókutatások pedig kifejezetten a gyakorlati tudás gyarapítását teszik lehetővé. Erről a tanulmány 4.1. pontjában még lesz szó.

Gáspár Tamás, Király Gábor és Csillag Sára a World Café folyamatának *„ismertetésén túl a részvételi technika tudományos aspektusait is megpróbálja*

¹⁶ Blakie, N. (2010). *Designing Social Research*. Cambridge: Polty Press.

¹⁷ Maxwell, J. A. (2005). *Qualitative Research Design: An Interactive Approach*. London: Sage

röviden bemutatni.”¹⁸ Tanulmányukban három példát említenek a TWC kutatási módszerként való alkalmazására. Shaw és társai (2012)¹⁹ a munka világának átalakulásáról való közös gondolkodásra hívtak össze kb. negyven kutatót, egyetemi hallgatót és munkaügyi szakembert. „Szintén egyetemi oktatók, kutatók és hallgatók dolgoztak együtt az oregoni egyetemen a klímaváltozás problémájával foglalkozó világvilágkávészóban. [...] Juanita Brown (a módszer egyik kidolgozója) és szerzőtársai egy mexikói esetet említenek. [...] A példában magas rangú állami hivatalnokok, városiak üzletemberek és vidéki gazdák ültek le együtt megvitatni a közös jövőjüket. A nagyon különböző perspektívák és gondolatok kölcsönösen formálták egymást. Több kör után egy közös irány és fókusz rajzolódott ki, amelynek eredményeképpen létrejött a Mexikói Nemzeti Alap a Társadalmi Vállalkozásokért (Mexico’s National Fund for Social Enterprise). A szerzők szerint ez nem jöhetett volna létre, ha minden csoport csak a saját köreiből beszél a felmerülő problémák megoldásáról, vagy ha csak kutatók adtak volna elő szakpolitikusoknak.”²⁰ Az említett projektek mind a részvételi akciókutatás nyomán létrejövő kisebb-nagyobb, egyéni és szervezeti vagy csoportszinten létrejövő változásokról számolnak be.

Ugyancsak Gáspár és társai konstruktivista szellemben írják le azt a folyamatot, ami a világvilágkávészóban történik: „számos embert hoz össze, és megpróbálja a lehető legtöbb interakciót létrehozni közöttük. A módszer a társadalmi »világépítés« szüntelenül zajló folyamatait próbálja – egy adott kérdésben vagy témában – modellezni és felgyorsítani egy mesterséges és ilyen értelemben akár laboratóriumnak is tekinthető térben.”²¹ A laboratórium pedig már egészen tudományos terepnek hat...

„A módszer egyszerű, komoly társadalomelméleti alapokon és értékeken nyugszik, és számos gyakorlati példa is mutatja hatékonyságát, sikerességét. Fontos kiemelni, hogy bár maga a folyamat elősegítheti a résztvevők kreatív gondolkodását és a gondolataik összekapcsolódását, azt azonban nem biztosítja automatikusan, hogy a végeredmény társadalmi és/vagy környezeti szempontból hasznos lesz. Ez több tényezőtől múlik, mint például a résztvevők összetételén, az előzetes szervezés és a facilitálás hatékonyságán, valamint talán leginkább magán a kérdésfeltevéseken.”²²

¹⁸ Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világvilágkávészó részvételi technika szemlélete és módszertana. *Kovács – 2014. Tavasz-tél*, 11.

¹⁹ Shaw, L. et al. (2012): Directions for advancing the study of work transitions in the 21st century; *Work* (41), 369–377.

²⁰ Brown, J. – Homer, K. – Isaacs, D. (2007): The World Café; in: Holman, P.-Devane T.-Cady S. (szerk.): *The Change Handbook*; Berrett-Koehler Publisher, San Francisco, 18. Hivatkozva: hivatkozva Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világvilágkávészó részvételi technika szemlélete és módszertana. *Kovács – 2014. Tavasz-tél*, 27.

²¹ Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világvilágkávészó részvételi technika szemlélete és módszertana. *Kovács – 2014. Tavasz-tél*, 29.

²² Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világvilágkávészó részvételi technika szemlélete és módszertana. *Kovács – 2014. Tavasz-tél*, 35.

Röviden végigtekintve és megértve a TWC kutatás-módszertani alkalmazásának dilemmáit, jelen tanulmánnyal egyelőre csupán felvetem az annak adaptálásával létrehozott Police Cafénak, mint kutatási módszernek a lehetőségét. A részletek kimunkálására azonban még nem vállalkozom. Talán majd az első tesztelés után.

3. Hazai előzmények

3.1. Police Café – párbeszéd a biztonságos és élhető közösségekért

2014. június 2-án debütált Magyarországon, közelebbről Pécsen a Police Café elnevezésű módszer. Hosszú lenne kifejteni, mi ez és mire való, de szerencsére a szlogenje – párbeszéd a biztonságos és élhető közösségekért – alapvetően eligazít. Két forrásból szinte minden fellelhető a módszerről és a hazai tapasztalatokról. Az egyik a 2017 októbere óta működő és folyamatosan frissülő honlap,²³ a másik a 2021 nyarán megjelent módszertani kézikönyv.²⁴

A Police Café a World Cafénak kifejezetten a magyar rendőrségre adaptált változata, és a fent leírt eredeti módszertanhoz képest csupán két aprónak tűnő, de annál lényegesebb változtatást tartalmaz. Az egyik az a három alapelv, amelyekkel magam mint a módszert hazai viszonyokra adaptáló képző és moderátor a TWC alapelveit²⁵ kiegészítettem. Ezek az alábbiak: 1. A Police Café rendezését ne tegyük kötelezővé! 2. Feltétlenül bízzuk a rendezőkre²⁶ a témaválasztás szabadságát! 3. Ne sürgessünk semmit, hagyjuk a dolgokat a maguk tempójában haladni! Némi magyarázatra szorulhat, miért volt fontos megfogalmazni ezeket a kitételeket. Azért, mert a félkatonai típusú hierarchia uralta mai magyar rendészeti kultúrában a kreativitást nehezen tűró parancsuralom, az uniformizálási szándék és a gyakori időkényszer miatt nem ritkán érdektelenségbe, feledésbe merül sok, egyébként az adott terepen jól működő helyi kezdeményezés. Ezeknek a csapdáknak az elkerülése tehát létfontosságú.

A másik változtatás pedig az, hogy az eredeti módszerrel ellentétben – ahol az egységnyi ideig tartó fordulóknak a témák megbeszélését vezető asztalgazdák maradnak a helyükön, és a résztvevők szabadon vándorolnak az asztalok között – a Police Cafében az előre kialakított asztaltársaságok maradnak a helyükön, és a témagazdák ülnek át hozzájuk minden fordulóban. Ez a megoldás a hazai

²³ Forrás: www.policecafe.hu

²⁴ Molnár Café Kata: Police Café módszertani kézikönyv. Pécs, 2021.

²⁵ Ezek az alábbiak: 1. Alakítsunk ki kellemes, barátságos környezetet! 2. Bátorítsunk mindenkit az aktív részvételre! 3. Pontos tisztázzuk a cél(oka)t! 4. Koncentráljunk a lényeges kérdésekre! 5. Tárjuk fel és tegyük láthatóvá az összefüggéseket és az ellentmondásokat is! 6. Figyeljünk oda egymásra, hallgassuk meg a másikat! 7. Osszuk meg egymással a gondolatainkat és a felfedezéseinket! Forrás: <https://policecafe.hu/world-cafe-alapelvek/>

²⁶ Az eredeti módszertani leírásban ez a szó szerepel, de a szövegösszefüggésből kiragadva ez itt megtévesztő lehet. Azokat a szakembereket értjük rajta, akik szervezik és lebonyolítják a Police Cafét.

vitakultúra fejlettségi szintje miatt sokkal praktikusabbnak bizonyult. Így – bár a kötetlen hangulat megteremtődik és fenn is marad – egyszerűbben mederben tartható a célirányos szakmai párbeszéd.

A kiindulópont tehát ez a nyolc év alatt már bizonyított módszer. Ebből lehetne kifejleszteni azt a változatot, amely a Police Cafékban megvalósuló együttműködés és az annak nyomán létrejövő közösségfejlesztés mellett – hipotézisem szerint – a rendészettudomány keretében végzett rendőrségi szervezeti kultúravizsgálatokban alkalmas lehet kutatási módszerként is. A 3.2. pontban bemutatom az ehhez vezető út fontos állomásait, amelyek mindegyikében már ott húzódik az erre utaló potenciál. Legalábbis most, hogy így utólag rájuk tekintünk, ez egyértelmű.

3.2. A Police Café, mint módszer hatásai

A 2.1.2. pontban említettem, hogy a nemzetközi TWC közösséget érthető módon érdekli, hogy a módszert mire és hogyan, milyen hatékonysággal használják világszerte. Az erre vonatkozó információkat módszeresen gyűjtik, és magukat az eseményeket egy ún. Global Impact térképen²⁷ az adott helyszínekhez hozzárendelve meg is jelenítik. Amikor Pécsen 2014-ben elkezdtem a Police Cafék rendezését, nem sejthettem, hogy erre a térképre Magyarország – egyébként eleddig egyetlen „bökéssel” – éppen a Police Café módszer révén fog felkerülni.²⁸ Reméltem, hogy Pécsen kívül is lesz rá fogadókészség, de még nem látszott, hogy pár éven belül összejön annyi rendezvény, ami elemzésre is kínálja magát. 2017-ben Zuglóban egy nyolcrészes sorozat után eljött az idő, hogy az ország három helyszínén – a Baranya és Bács-Kiskun megyében, valamint Budapest XIV. kerületében – rendezett Police Café sorozatok hatásvizsgálatába fogjak. A kutatás kérdőíves²⁹ és interjú³⁰ módszerrel zajlott, és eredményei két nagyobb tanulmányban láttak napvilágot. Amit itt témánk szempontjából ezek közül ki kell emelni, az az, hogy a rendezvények mind a Cafék témagazdáiként közreműködő rendőrökre, mind az általuk képviselt szervezeti egységekre (kerületi és városi rendőrkapitányságok), mind pedig a helyi közösségekre, illetve a kettejük közötti együttműködésre és ezáltal a helyi közös biztonságra is nagyon pozitív hatással voltak. Sőt, az is bebizonyosodott, hogy a bevonás különböző szintjein *„ha a kávézó nem egyszeri esemény, hanem rendszeressé válik, elképzelhető, hogy aki először nem is nyilvánít véleményt, csak hallgat, a következő alkalommal egyikén már el tudja/akarja mondani a*

²⁷ Forrás: <http://www.theworldcafe.com/global-impact/>

²⁸ Lásd erről: Molnár Katalin: Police Café Extra 8. – A Police Café a World Café világtérképén. Forrás: <https://policecafe.hu/police-cafe-extra-8-a-police-cafe-a-world-cafe-vilagterkepen/>. Megjelent: 2018. november 18.

²⁹ Molnár Katalin: A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 1. rész. In: Hegedűs Judit (szerk.): Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2020., 89–104.

³⁰ Molnár Katalin: A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 2. rész, Interjúelemzés. Magyar Rendészet 2019/2–3. szám, 163–205.

*gondolatait, azaz egyéni tanulási folyamatról is beszélhetünk.*³¹ Ez az edukatív következmény is a nagyon fontos és kívánatos hatások közé tartozik.

3.3. Tanteremből is kávéház?

Hamar látszott, hogy a Police Café módszer nemcsak a civilek és a rendőrök közötti párbeszéd minőségét növelheti. Adta magát a helyzet, hogy a rendészeti felsőoktatásban oktatás-módszertani innovációként is kipróbáljuk, és a sikereken felbuzdulva alkalmazzuk és terjesszük is. E ténytet itt csak említtem, de az utóbbi években megjelent publikációkban egyre többet lehet olvasni általában magának a módszernek az előnyeiről³², illetve konkrétan az ún. M(A)ester Caféről,³³ a Doktorandusz Caféről,³⁴ a Biztonsági Caféről³⁵ és újabban a Café EFLE³⁶-ről is. Az NKE Kreatív Tanulás Programjának keretében e módszertanok az oktatókollégák között is egyre népszerűbbek, akik workshopokon³⁷ ismerkedhetnek meg vele. Néhányan már rendszeresen használják a tanórákon,³⁸ mások most szerzik e téren első tapasztalataikat.³⁹

³¹ Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világkávézó részvételi technika szemlélete és módszertana. *Kovács – 2014. Tavasz-tél*, 26. Forrás: http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1863/1/Kovasz_2014p11.pdf

³² Molnár Katalin – Uricska Erna (2018): An Efficient Method for Improving the Partnership between the Police and the Community. *European Law Enforcement Research Bulletin, Special Conference Edition Nr. 4 of the Bulletin*, 1–7.; Molnár Katalin – Uricska Erna (2019): A Café módszer alkalmazásának tapasztalatai a rendészeti felsőoktatásban. *Magyar Rendészet*, 19/4. 69–80.; Uricska Erna: Rendészeti közösségi oldalak a szaknyelvoktatásban. *Educatio*.20(4) 653-662.

³³ Molnár Katalin: Kompetenciafejlesztés mesterfokon – tízéves a rendészeti mesterképzés. In: Hegedűs Judit (szerk.): A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben. *Nemzeti Közszolgálati Egyetem*, Budapest, 2019., 102–114.; Molnár Katalin: A motiválás módszertani lehetőségei a felsőfokú rendészeti képzésben. In: Hegedűs Judit (szerk.): A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben. *Nemzeti Közszolgálati Egyetem*, Budapest, 2019., 89–101.

³⁴ Molnár Katalin: Fiatal rendészettudomány – Fiatal kutatók? In: Marton Zsuzsanna – dr. Németh Kornél – Pelesz Pelbárt – dr. Péter Erzsébet (szerk.): IV. Turizmus és biztonság nemzetközi tudományos konferencia. *Tanulmánykötet*, Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampusz, 2020., 55–63.

³⁵ Molnár Katalin: Pallas Athéné és a biztonságos Café. Forrás: <https://policecafe.hu/pallas-athene-es-a-biztonsagos-cafe/>. Megjelent: 2017. október 11.

³⁶ Uricska, Erna: A rendészeti közösségi oldalak bejegyzéseinek oktatási célú alkalmazása In: Veszelszki, Ágnes; Falyuna, Nóra (szerk.) *Tudománykommunikáció 2.0. : Absztraktkötet* Budapest, Magyarország : Budapesti Corvinus Egyetem (2020) pp. 30-31.

³⁷ Molnár Katalin: Két tanárnő egy Caféban. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/ktanarno-egy-cafeban/>. Megjelenés: 2021. június 27.

³⁸ Barnucz Nóra, Uricska Erna: Kiterjesztett valóság és közösségi oldalak alkalmazása a nyelvoktatásban különös tekintettel a rendészeti szaknyelvre. *Rendvédelem*.10: 2 pp. 4-48.

A képzés során a hallgatók által megtapasztalt párbeszédre ösztönző folyamatok hatásai természetesen nem állnak meg a tanterem ajtajában. Az ehhez tartozó értékrendet, az elsajátított és begyakorolt készségeket a szakemberek a munkában is fogják tudni alkalmazni, így azok a szervezeti kommunikáció egészét jótékonyan befolyásolhatják. Erről részletesen lehet olvasni egy, a felelős rendőrség kommunikációjának alkalmazott nyelvészeti eszközökkel történő támogatásáról szóló tanulmányban.⁴⁰

3.4. Szakértői, szakmai és tudományos Kávéházak

3.4.1. Vegyészszakértői Café

2018 májusában Rompos Éva igazságügyi vegyészszakértő doktorandusszal a Nemzeti Szakértő és Kutató Központ Kábítószer-vizsgáló Szakértői Intézetének 30 munkatársa számára rendeztünk Café módszertannal szakmai konzultációt. Egy közös tanulmányban egy fajta módszertani tesztelésként be is számoltunk róla. Akkor még nem kifejezetten kutatási módszerként tekintettünk rá, hiszen a Café technikával zajló beszélgetés előtt *„klasszikus hipotéziseket – azaz pontokba sorolt előzetes feltételezéseket, amelyeket aztán mérhető formában igazolni vagy cáfolni lehet – nemigen lehetett megfogalmazni. A kutatásban esetlegesen alkalmazható technika nem is ilyesfajta mérhető eredményekre irányult.”* Azt írtuk akkor, hogy *„sokkal inkább a szakemberek közötti közös gondolkodás és együttműködés elmélyítésére lehet alkalmas az eljárás, amely aztán – legalábbis meggyőződésünk szerint – logikusan professzionálisabb szakértői tevékenységhez, a szakma hitelességének emeléséhez, végső soron pedig nagyobb jogbiztonsághoz vezet.”*⁴¹

Vagyis ez inkább volt tekinthető szervezetfejlesztésnek, mintsem kutatásnak. Ám az akkori tapasztalatok alapján a gondolat azóta sem hagyott nyugodni, mert a jól megkoreografált, mégis kötetlennek ható, kellemes műfajú szakmai beszélgetés a moderátornak és a résztvevőknek is rengeteg új és fontos információt is hozott. Vagyis talán akciókutatásra is alkalmas lehet.

³⁹ Farkasné Halász Henrietta: Kísérleti diákkávéházi vendégség: Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/nem-digitalis-vendegnaplok-1-az-elso-fecske/>. Megjelent: 2021. szeptember 23.

⁴⁰ Molnár Katalin – Uricska Erna (2022): Police Café EFLE. Megjelenés alatt.

⁴¹ Molnár Katalin – Rompos Éva: Innovatív módszertani lehetőség az igazságügyi (vegyész) szakértők képzésében. In: A biztonság sokszínű arca. Innováció – tudomány – információbiztonság – közszolgálat. Szerk.: Bencsik Balázs – Sabjanics István, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019., 105–119.

3.4.2. NAV Cafék

Az első, már tudományos tanácskozásnak szánt kávéházat 2019. június 3-án az NKE Rendészettudományi Karának (a továbbiakban: RTK) Vám- és Pénzügyőri Tanszéke rendezte. A NAV Café, mint tudományos esemény önmagában is sokat adott a résztvevőknek, de a szervezők nem álltak meg itt. *„Olyannyira, hogy az a tudományos igény, miszerint mindezt érdemes lenne összefűzni egy közös publikációban, [...] testet is öltött.”* Néhány hónap múlva a NAV Café témagazdái közös tanulmányban írták meg értékes tapasztalataikat. *„Talán nem titkolatlan azzal a céllal is döntöttünk így, hogy egy ilyen komoly létszámú szellemi műhelyben születő gondolatok, meglátások és ötletek ne csak falra festett vágy- és jövőképek maradjanak, hanem komolyabb formában akár döntéshozói asztalokra is kerülhessenek.”*⁴² Vagyis a pillanat élményét rögzíteni is kívántuk. Bár nem neveztük kutatásnak, amit csináltunk, mégis, utólag tulajdonképpen annak mondhatjuk, hiszen egy olyan, a jelen lévő mintegy 50 szakember véleményének, tapasztalatainak átfogó feltérképezése zajlott, amelynek eredményei bátran felmutathatók. Hogy az üzenetek jó pár fülbe eljutottak, azt a tanulmány idézettsége is mutatja (eddig 15 hivatkozást ismerünk rá).

Volt egy kétségekívül szerves folytatása a NAV Cafénak, mégpedig a NAV Diák Café, 2019. október 20-án. Ugyanaz a tanszék most már célirányosan a saját hallgatói számára rendezte meg ebben a formában a szokásos évi szakmai est egy részét, és ahogyan az egyik moderátor részletesen beszámolt róla,⁴³ a tervük bejött: valódi, tartalmas beszélgetésre nyílt alkalmuk a diákoknak, az őket oktatóknak és a szervezet vezetőinek. Nyilván ez sem kutatás, de azért jó bizonyítéka annak, hogy a módszer szakmai fórumok lebonyolítására is hatékonyan működik – ha működtetik.

3.4.3. Kompetencia Café

Az NKE RTK Magatartástudományi és Módszertani Tanszéke 2019. június 24-én már az ötödik Közszolgálat és pszichológia konferenciát rendezte, amelynek délutáni szekciójának helyett ezúttal Café módszertannal dolgoztuk fel a rendezvény témájaként szolgáló kompetencia alapú rendészeti képzés aktuális kérdéseit. Ezt a megoldást is elsősorban az a cél vezette, hogy a konferenciára összegyűlt szakmai közönséget érdemi beszélgetésre bírjuk. Az itt felgyülemlett tudás és tapasztalat strukturált összegyűjtése akár egy komoly feltérképezésre is

⁴² Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Molnár Katalin – Pócsi Anikó – Szabó Andrea – Vas Adrienn: NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. Magyar Rendészet 2020/1. szám, 152.; Továbbá: Molnár Katalin: NAVosított kávéház. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/nav-ositott-kavehaz/>. Megjelent: 2019. június 4.

⁴³ Erdős Ákos: Gólyaavató szakest – másként. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/vendegoldal-egy-valora-valt-alom-nav-diak-cafe/> Megjelent: 2019. október 23.

alkalmat adhatott volna – ha ez lett volna a cél. De nem ez volt. Érdeklődésem ugyanis még ekkor sem fordult ebbe az irányba, az esemény hozadékát mindössze egy rövid élménybeszámoló örökítette meg.⁴⁴

3.4.4. Pályaorientációs szupervíziós Cafék

A szakember-utánpótlás ma egyre égetőbb problémája a magyar rendőrségnek is.⁴⁵ Az alábbiakban a Magyarországon negyed százada működő rendészeti pályaorientációs képzés⁴⁶ kapcsán végzett tudományos kutatás⁴⁷ példáján szemléltetem, hogyan lehet akár szupervízióra is használni a Police Café módszert.

A 2017 óta tartó projekt záró szakaszában 2021. október 7. és november 5. között négy alkalommal az ország négy régiójában, Budapesten, Kiskunhalason, Miskolcon és Kaposváron ún. Pályaorientációs Cafékat tartottunk. Ezekben közel 100 olyan oktató vett részt, akik azon több mint 100 magyar középiskolában tanítanak, ahol van rendészeti pályaorientációs képzés. A jelen lévők 90%-a részt vett azokon a pedagógiai és szakmai módszertani felkészítő tréningeken, amelyeket az elmúlt években szintén a projekt keretében tartottunk. Az alkalmanként ötórás szupervíziós Cafékban a kb. negyvenperces fordulókban három kérdés mentén kértünk tőlük visszajelzést, amelyeket egy-egy olyan témagazda segített összegyűjteni és feldolgozni, akik a kutatástól a tananyagfejlesztésen át a pedagógiai és szakmai módszertani tréningekig szerzőként, lektorként és/vagy képzőként is közreműködtek a projektben. Így a Café számukra is nagyszerű lehetőségnek bizonyult, hogy visszajelzést kapjanak munkájuk hasznáról, hatékonyságáról. Mert a jelen lévő tanárok újabb motiválásán túl ez is célja volt ezeknek a találkozásoknak.

Azért választottam a Café technikát, mert vallom, hogy az információcserének és összegzésnek ennyi idő alatt ennyi ember között ennél hatékonyabb módja nemigen van. Nem beszélve a részvételi akciókutatásban jelentkező szándékolt hatásról, hogy az ország különböző részein dolgozó kollégák egymással is megismerkedhessenek. A Caféban zajló aktív munkában azok is megélhették a kooperatív tanulás hatékonyságát, akik egyébként még mindig inkább a hagyományos frontális tanítás hívei. A Café technika révén egy új módszert is

⁴⁴ Molnár Katalin: Kompetencia Café. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/kompetencia-cafe/>. Megjelent: 2019. június 26.

⁴⁵ Lásd erről: Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 2020/68(12), 11–42.; Finszter Géza – Korinek László: A tények makacs dolgok... Annál rosszabb a tényeknek?!. *Belügyi Szemle*, 2021/69(4), 683–691.

⁴⁶ Molnár Katalin (2022): Ki, kiket és hogyan orientál(jon) rendészeti pályára? *Eruditio – Educatio*, 2022/1. szám, Komárom.

⁴⁷ Budaváriné Béres Erzsébet – Molnár Katalin – Stréhli-Klotz Georgina: A rendészeti pályaorientációs képzés tapasztalatai. In: A közszolgálat emberierőforrás-gazdálkodási rendszerének fejlesztését szolgáló kutatások jelentései I. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019., 12–74.

tanulhattak, és talán egyre több tanteremben „nyitnak” ad hoc, mégis igényes, tananyag-feldolgozó diákkávéházakat.⁴⁸

A témagazdák által gyűjtött információk, tapasztalatok strukturált változatából a projekt számára összegzés, javaslatgyűjtemény lett, amely kiindulópontul szolgálhat egy esetleges folytatáshoz.

3.4.5. Megyei bűnmegelőzési koordinációs Cafék

Magyarországon minden megyében és a fővárosban működnek olyan – kisebb-nagyobb – rendőri egységek, amelyek speciális szakértelmükkel és tevékenységükkel, színes programjaikkal, változatos módszereikkel évtizedek óta a rendőrségnek a törvény által is megszabott feladatai közül a bűnmegelőzéssel foglalkoznak. A szakterületen dolgozók száma mintegy 400 fő. 2021 őszén őket kívántuk megszólítani hét helyszínen, hogy a rendőri bűnmegelőzés múltjáról, jelenéről és jövőjéről együtt gondolkodjanak. Mégpedig Café módszerrel.⁴⁹

Azt már tudjuk, hogy a Police Café kiváló bűnmegelőzési platform, ezért ezeken az alkalmakon magát a módszert is népszerűsítettük, újabb elemmel bővítve a szakemberek prevenciós eszköztárát. Azonban azzal, hogy speciális Rendőrkávéházakat nyitottunk, ahol rendőr a rendőrrel beszélget, mégpedig szűkebb szakmájukról, a bűnmegelőzésről, többet is szeretünk volna elérni. Az elnevezés sugallja ezt a szándékot: a koordináció szó tulajdonképpen egyfajta szervezetfejlesztést is takar.

A Café módszert az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának új megbízott vezetője, Oláh-Paulon László az általa szükségszerűen elvégzendő országos helyzetfelmérés támogatására „vetette be”. 2021. szeptember 23-án Pécsen, október 6-án Nyíregyházán, október 12-én Szegeden, október 14-én Veszprémben, október 18-án Egerben, október 22-én Szombathelyen, november 16-án pedig Budapesten ültettük össze a három-három megye – Budapest és Pest megye esetében a főváros és egy megye – bűnmegelőzési szakembereit, alkalmanként körülbelül 40 főt. Nyilvánvaló volt, hogy 400 kollégával – de még csak 20 megyei osztályvezetővel sem – nem lehet egyenként, külön-külön beszélgetni. Így azonban 321 fővel tudunk találkozni, a hagyományos értekezlet helyett Police Cafékban.

Az egy-egy alkalommal összeválogatott megyékből érkezőket az asztaloknál összekevertük. Egy előre kialakított szempontrendszer mentén négy résztermára bontva dolgoztuk fel a szakterület aktualitásait. A négyórás Cafékban gazdag örökséggel, naprakész szakmai információval és feladatcsomaggal (benne nyilván sok problémával is) szembesülhetett az osztályvezető, aki így strukturáltan összeszedve hiteles országos szakmai helyzetképet kaphatott.

⁴⁸ Molnár Katalin: Pályaorientációs Cafék. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/palyaorientacios-cafek/>. Megjelent: 2021. november 5.

⁴⁹ A rendezvénysorozatról szóló beszámolót lásd itt: Molnár Katalin: Megyei bűnmegelőzési koordinációs Cafék. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/police-cafe-extra-34-megyei-bunmegelozesi-koordinacios-cafek/>. Megjelent: 2021. december 9.

A felmérés kiegészült egy kérdőívvel is. A hivatalos vezetői összefoglaló mellett az anyagból tanulmány is készült, amely e kötet harmadik fejezetét alkotja. Az összegyűjtött munícióból aztán lehet stratégiát alkotni, ami a következő lépés.

A Police Café rendőrökkel e példa szerint igenis működik, és úgy véljük, ez már valódi kutatómunkának értékelhető. Ha pedig – a részvételiségen alapuló akciókutatás szellemében – még a bevont szakemberek közös ügy iránti elköteleződését is sikerült fokozni, akkor e szakterület szakmai céljainak megvalósítása is nagyobb sikerrel kecsegtet. A bűnmegelőzés ugyanis kifejezetten jó lehetőséget kínál arra, hogy a rendőrség a barátságos, segítőkész, gondoskodó arcát is megmutassa, ami pedig a rendőrségi szervezeti kultúra fejlesztéséhez való egyértelmű hozzájárulásként tekinthető.

4. A Police Café, mint lehetséges kutatási módszer

4.1. Beavatkozni vagy sem? Lehet-e, szabad-e, kell-e?

A 3.3.5. pontban bemutatott példa alapján már lehet sejteni, hogy az én válaszom a 4.1. alpont címében feltett kérdésekre csupa igen. Beavatkozni lehet és szabad és kell is – de nem mindegy, hogyan. Ám azt majd a következő pontban fejtem ki. Most néhány szót arról, hogy miért gondolom így, vagyis: mi végre kellene beavatkozó típusú kutatási módszert alkalmazni a rendészettudományok a társadalomtudományokkal határos területein?

Az, hogy létezhet-e olyan kutatói szándék, amely egyúttal szeretne beavatkozni is a folyamatokba, a társadalomtudományok körében már jó ideje nem kérdés. Ha olyan a cél (és a közösségi érdek ilyen), amelyhez az szükséges, hogy az interjúalanyainkat ne csupán megkérdezzük, hanem mélyebb önreflexióra, egymással való párbeszédre, ötletelésre, döntéshozatalra, a változás érdekében történő cselekvésre készítsük, akkor feltétlenül valamilyen részvételi kutatási technikával érdemes megszólítani őket.

Csillag Sára egy 2016-os írásában az első kooperatív akciókutatásuk példájával mutatja be a tapasztalatait, egyúttal biztatva másokat is az új módszerekkel való kísérletezésre. A következőképpen jellemzi az általa javasolt részvételi módszereket: *„Az akciókutatások népes családjának jellegzetessége, hogy az elméleti tudáson, eredményeken túl gyakorlati tudást, eredményt, változást is szeretnének felmutatni (sőt sokszor ezt tekintik az elsődleges célnak), és a kutatás a témában érintettek – minél teljesebb – részvételén alapul. [...] A kutatási eredmények közül a gyakorlatban hasznosítható tudás az elsődleges, a főleg az akadémiai közösség számára létrehozott propozíciós tudás (pl. a formális kutatási beszámoló vagy publikáció) csak másodlagos.⁵⁰ A részvétel fogalma több értelemben is a paradigma alaptétele. Módszertani szempontból nem lehet ténylegesen érvényes gyakorlati tudást létrehozni a gyakorlat által*

⁵⁰ Heron, J. (1996). Co-operative Inquiry. Research into the Human Condition. London: Sage. 34. Hivatkozva Csillag Sára: A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 49.

érintettek elkötelezett részvétele, az ő nézőpontjuk, véleményük és tudásuk nélkül.”⁵¹

Természetesen ebben a világképben újra kell definiálni a kutató szerepét is. *„A kutató nem helyezkedhet kívülre és felülre; mindig a megérteni kívánt világ része és alakítója. Értékmentes, objektív és politikailag semleges kutatói szerep nem létezik, a kutatás mindig személyes, politikai és spirituális vonzattal bír, mindig konkrét perspektívából és céllal zajlik. [...] A kutató maga is a kutatás szerves része és alanya, a kutatás résztvevői interakcióban vannak, és interpretációik formálják a folyamatot, részeseznek a kutatás eredményeképpen létrejövő tudásból is.”⁵²*

Csillag Reason és Bradbury⁵³ meghatározására támaszkodva mutatja be az általuk azonos értelemben, gyűjtőfogalomként használt részvételi kutatás és akciókutatás definícióját. Eszerint az *„olyan demokratikus, részvételen alapuló folyamat, amelynek célja az emberek és az emberiség javát szolgáló gyakorlati tudás létrehozása [...] és amely egyesíti magában a cselekvést és a reflexiót, az elméletet és a gyakorlatot, célja az emberek számára jelentőséggel bíró problémák közös megoldása, tágabb értelemben pedig az egyének és közösségeik felvirágoztatása, fejlődésének támogatása”*.⁵⁴

Csillag az akciókutatás gyakorlatának elterjedését más okból is fontosnak látja: *„A cikkben példaként felhozott kutatásban a részt vevő egyetemi hallgatók, kutatótársak egyik legnagyobb élménye, tapasztalata és üzenete az volt, hogy milyen inspiráló és felszabadító a tapasztalatok uralommentes kommunikációs közegben egyenrangú partnerek általi megvitatása, a demokratikus alapelvekre épülő csapatmunka.”⁵⁵*

Ezek után immár nyugodtan állást merek foglalni abban, hogy a Police Café egyenesen adja magát, hogy az akciókutatás egy válfajának tekintsük, és adekvát kutatási módszerként alkalmazzuk a rendészettudományban. Mert a tudomány eszerint már nem egyenlő a „steril” körülmények közötti vizsgálódással. Hogyan is lehetne az, ha a vizsgálat terepen történik? És mint ahogy a 3.3.5. pontban bemutatott példával bizonyítani szerettem volna, a rendőrség kutatása esetén a rendészettudomány bizonyos ágainak nem is kell annak maradniuk.

4.2. Beavatkozni, de hogyan?

Ha a beavatkozás mellett döntünk, akkor már „csak” a *hogyan*-ban rejlő részletekkel kell megbirkóznunk. A csak-ot azért tettem idézőjelbe, mert egyáltalán nem kicsiségről van szó. Tulajdonképpen ez a legfontosabb, hiszen

⁵¹ Csillag Sára: A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 36, 37, 43.
<http://publikaciotar.repositorium.uni-bge.hu/841/1/Csillag-Sara.pdf>

⁵² Csillag Sára: A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 41., 43.

⁵³ Reason, P. – Bradbury, H. (2001). Inquiry & participation in searching of a world of worthy of human aspiration. In Reason, P. – Bradbury, H. (eds.): Handbook of Action Research. London: Sage, 1–14.

⁵⁴ Csillag Sára: A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 40.

⁵⁵ Csillag Sára: A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 59.

ha egy kutatás körülményeit nem megfelelően alakítjuk ki, akkor erősen torzítani fognak a kapott eredmények.

Mint mondtam, jelen írást inkább gondolatébresztőnek szánom, ezért nem tudok és nem is akarok itt minden körülményre kitérni. De azt a leginkább és elsőként felvetődő komoly etikai dilemmát – tudniillik, hogy meddig terjedhet a kutatónak a részvételi akciókutatásokban zajló folyamatokra gyakorolt hatása – semmiképpen nem kerülhetem meg.

A 2.1.3. pontban már említettem, hogy a TWC kutatásra való alkalmasságának vizsgálata során is felmerültek a tudományetikai szempontok. Illetve idéztem a Maxwell⁵⁶ által az akciókutatások érvényességével kapcsolatban megfogalmazott három alappillért: a kritikai szubjektivitást, az elmélet és a gyakorlat integrációját és a részvételt, ígérve, hogy ezekre még visszatérek.

Csillag Sára írja: „*Kritikai szubjektivitáson az egyéni vagy közös tapasztalatokra épülő meglátások megosztását, kritikai szempontú felülvizsgálatát, ütköztetését és a gyakorlatban való validálását értjük.*”⁵⁷ Majd Reasont idézve folytatja: „*Nem kell félredobnunk »élő tudásunkat« az objektivitást keresve, hanem építkezhetünk rá és fejleszthetjük azt.*”⁵⁸ Csillag szerint a „*kritikai figyelem és nyitottság azt jelenti, hogy miközben az elkötelezettség és a tapasztalatokban való elmélyülés jelen van a kutatásban, fontos, hogy a kutatótársak mégis képesek legyenek (és akarjanak is) kritikai módon ránézni előfeltevéseikre és tapasztalataikra. A kooperatív kutatásokban az elmélet és a gyakorlat integrációjára épülve négyféle tudás keletkezik, amelyek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, egymásban gyökereznek, egymás által biztosítják a tudás teljességét (holisztikus voltát), és összhangjuk biztosítja a kutatás érvényességét (Gelei 2005⁵⁹). A módszertani-kognitív, politikai, érzelmi felhatalmazáson alapuló részvétel pedig azt jelenti, hogy a kutatótársaknak módjuk van a kutatási folyamat minden fázisában jelen lenni, saját értelmezéseikkel és döntéseikkel befolyásolni a kutatás eredményeit.*”⁶⁰

Mindezeket nyilvánvalóan nem szabad úgy értelmezni, hogy a kutató bármit megtehet. Nem véletlen a szubjektivitás elé tett kritikai jelző: a kutatót soha nem hagyhatja el saját önreflexiója, az ítéleteiben és a kapott eredményekben való örökös kétkedés. Tudja, hogy minden válasz újabb kérdéseket fog szülni, és mindvégig vele lesz az a sokszor gyötrő tudat, hogy sohasem járhat teljesen a végére a dolgoknak. De talán éppen ettől szép és vonzó is ez az egész.

Úgy vélem, hogy a részvételi akciókutatások körébe sorolt TWC, kiváltképpen annak a rendszertudományi kutatásokban alkalmazható Police Café változata

⁵⁶ Maxwell, J. A. (2005). *Qualitative Research Design: An Interactive Approach*. London: Sage

⁵⁷ Csillag Sára: *A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 58.*

⁵⁸ Reason, P. (1999). *Integrating action and reflexion through co-operative inquiry*. *Management Learning*. Special Issue: *The Action Dimension in Management: Diverse Approaches to Research, Teaching and Development*, 30(2), 212.

⁵⁹ Gelei A. (2005). *A szervezeti tanulás interpretatív megközelítése: A „reflektív akciótanulás” irányzata*. In Bakacsi G. – Balaton K. – Dobák M. (szerk.): *Változás-és-Fejlesztés*. Budapest: Aula, 109–135.

⁶⁰ Csillag Sára: *A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. 58.*

azzal a vigasszal kecsegtet, hogy a beavatkozások nyomán az efféle kutatásokkal érintett közösség együttműködőbb, ezáltal biztonságosabb, de legalábbis biztonságtudatosabb lehet.

4.3. Miért Café? És ha az, akkor hogyan?

A hagyományosan elterjedt kvantitatív és kvalitatív kutatási módszerekkel a rendészettudomány körében végzett, ám valójában társadalomtudományi témákhoz kötődő kutatások során alapvetően humán forrásból szerzünk információkat. Vagyis az emberek írásban vagy szóban történő megkérdezése a válaszaikhoz való legjobb hozzáférési mód. Az e körbe tartozó lehetőségek nagyjából a kérdőívezésre, interjúra és fókuszcsoportos beszélgetésre korlátozódnak.

Az interjú előnye, hogy minőségi időt tölthet együtt kutató és válaszadó, és a közvetlen beszélgetés a témában egészen mélyre enged ásni. Hátránya viszont, hogy időigényes, legfőképpen a kutatónak, hiszen annyiszor kell eltöltenie fél, egy, másfél órát, ahány interjúalanyt választ. Nem beszélve a rögzített interjúk lejegyzésére és feldolgozására fordított hosszú munkaórákról. Jellemzően az egyenként megkérdezett interjúalanyok válaszai legfeljebb véletlenül csengenek egybe, ám mivel az interjúkat külön-külön készítjük, egyikükre sincsenek hatással a másik interjúalany által mondottak. Vagyis a kapott adatok függetlenek. S bár a kutató által strukturált kérdések mentén irányítottan zajlik a válaszadás, mégis az döntően inkább monológ.

A fókuszcsoportos beszélgetés lebonyolítása időtakarékosabb, de lejegyzése nem egyszerűbb – még akkor sem, ha hangrögzítéssel dolgozunk. Itt viszont már nem annyira monologizálhatnak a résztvevők, mert a moderátor mindenkinek egyformán igyekszik biztosítani a megszólalási lehetőséget. Reflektálhatnak – és többnyire szoktak is – egymásra a beszélgetőtársak, de a moderátor által irányítottan a téma arrafelé fókuszálódik, amerre ő terelgeti. Az egyszerre leültethető résztvevők száma maximum 6–8 fő. Vagyis, ha nagyobb számú megkérdezetre vágyunk, több fókuszcsoportot kell kialakítanunk, ami újabb szervezés és annyiszor több idő. És azt a problémát még mindig nem tudtuk feloldani, hogy a dialógus csak az egyes fókuszcsoportos beszélgetésben részt vevők között indul be.

És itt jön képbe a Café technika. Bár a feldolgozandó – kutatandó – téma adott, ennek a műfajnak a keretei a téma több aspektusát engedik feldolgozni. A résztémáknak megfelelő számú asztal köré ültetjük le a résztvevőket, minden asztalhoz körülbelül 5–6 főt. Az egy-egy beszélgetésre szánt időtartamot úgy határozzuk meg, hogy az éppen elég legyen arra, hogy 5–6 személy fel tudja dolgozni az adott résztémát. Az egyes fordulókra körülbelül 30–40 perc elegendőnek szokott mutatkozni.

A legnagyobb kihívást talán az jelentheti, hogy egy ilyen tudományos kutatói Police Café lebonyolításához nem elég egymagában a kutató. Annyi témagazdát kell szereznie, ahány résztémára osztja a kutatási témáját. Ám ha hosszú távon gondolkodunk, erre a témagazdai – kvázi kutatói asszisztensi – szerepre egy kis felkészítést is lehet tartani. Ez persze a kutatásvezető részéről a ráfordítandó

időt valamelyest növeli, de még ezzel együtt is jelentős nyereség, hiszen ily módon egy-egy alkalommal, körülbelül 4 óra alatt akár 24 főt is meg tud szólítani. A lejegyzés terheit pedig meg tudja osztani a témagazdákkal, akik mindvégig jegyzetelnek. De magukat a résztvevőket is be lehet vonni a jegyzetek készítésébe. A Café végül is nem hiába egy kollektív alkotótechnika. Ha nagy flipchart papírokon jelenítjük meg mindazt, amire egy-egy asztaltársaság jutott, akkor máris elkészültek a jegyzeteink. Ezeket aztán befotózva a kutatás dokumentumaiként kezelhetjük. Továbbá nem ördögtől való gondolat az sem, hogy a fókuszcsoporthoz, mint kutatási módszerhez hasonlóan a kávéházi kollektív alkotás kép- és hangfelvétellel szintén rögzíthető, amely az elemzés teljes körűségét és pontosságát segítheti elő.

Az eddigiekben *az információgyűjtés módjáról* szoltam, ami persze igen fontos része minden kutatásnak, de csak egy része. Ám az is fontos, hogy meghatározzuk, pontosabban *milyen jellegű információ keletkezik*. Nyilván nem független adatokról van szó, hiszen a válaszadók a beszélgetések közben befolyásolják egymást. Továbbá, mivel a fókuszcsoporthoz is jóval nagyobb számú résztvevőtől nyerjük a válaszokat, a Café közben keletkező információkat többretű, egymással interferáló, komplex adatokként kell kezelni.

A következő kérdés *a keletkezett információk feldolgozásának módja*. A Café végén készített nagy méretű jegyzetek, illetve a témagazdák ezekből készített összefoglalói alapján rögzített információk releváns értékelése a cél. Minden egyes lejegyzés és feldolgozás, összegzés során nyilvánvalóan csökken az információ mennyisége, és eltolódhatnak a hangsúlyok is. A hagyományos tartalomelemzés segítségével az egyes kutatási kérdések mentén feltárhatók az összefüggések, elemezhetők a hasonlóságok és az eltérések, igazolhatók vagy cáfolhatók a hipotézisek – azaz ugyanúgy prezentálhatjuk az eredményeket és levonhatjuk belőlük a következtetéseket, mint bármely más kutatási módszernél.

Vagyis a Police Café módszer inkább az adatokhoz való hozzájutás módjában és a megszólítható résztvevők számának jelentős megnövelésében, ezáltal pedig a kapott információk mennyiségében hozhat újdonságot. Természetesen a résztvevők körében elért hatások mellett – ami a beavatkozó típusú kvalitatív kutatási módszerek szervezetfejlesztő hatását is fokozza, amire egyébként a fókuszcsoporthoz beszélgetést is kitalálták.

A Police Café technika lényege, hogy a résztémák mellé állandó témagazdákat rendelünk, akik az összes asztaltársaságot végigjárják saját témájukkal. És igazán itt érkezünk el a lényeghez. Így az egész témát a nagy létszámú megkérdezni szándékozott közösség minden egyes tagjának van alkalma alaposan megvitatni. *Vagyis az információknak más módon elképzelhetetlenül nagy mennyisége válik összegyűjthetővé és feldolgozhatóvá. És ki kell emelni az információcsere minőségét, ami ugyanolyan fontos, ha nem fontosabb, mint a mennyiség. Nem mindegy ugyanis, hogy felszínes vagy valódi, lényegi információk hangoznak el. Utóbbiakkal pedig nemcsak a kutató tud valamit kezdeni, hanem a kutatásba bevont résztvevők is. A beavatkozó típusú vizsgálatoknak ugyanis – mint láttuk – kifejezetten célja, hogy a résztvevők gondolkodásában, szemléletében, véleményében változást indukáljon. Hogy ez esetünkben miért annyira fontos, azt a 4.4. pontban foglalom össze.*

4.4. Miért Police?

A World Café módszert – ahogyan azt a 2.1.2. és a 2.1.3. pontokban bemutattam – tudományos kutatási céllal már több helyütt használják. De itt kifejezetten azt vizsgálom, hogy annak Police Café változata alkalmas kutatási módszer lehet-e a rendészettudomány terepén. Véleményem szerint igen, mégpedig azon egyszerű oknál fogva, mert ezen a tudományterületen gyakori kutatási téma a biztonság, a rend vagy ezek valamilyen sérülése, deficitje. Továbbá mert a kutatás célcsoportjai sokszor rendőrök vagy/és civilek, illetve kettejük egymáshoz való viszonya. Ennek a viszonynak a minősége pedig meggyőződésem szerint meghatározó a közös biztonságra nézve.

A rendőrök és a belőlük álló rendőrség, mint szervezet viszonya a civilekhez szorosan összefügg azzal, hogy a rendőrök milyen szervezeti kultúrában dolgoznak. Utóbbit pedig determinálja az a struktúra, amely szerint az egyes szakterületeken működő szervezeti egységek ellátják a törvényben számukra meghatározott feladatrendszert, illetve az is, ahogyan ennek érdekében egymással együttműködnek.

A Police Café technika itt bemutatott magyarországi példái, az azokról készült hatásvizsgálatokban részt vevő, a módszert kipróbáló rendőrök és civilek véleménye, a Cafékat sorozatok formájában megrendező helyi rendőrkapitányságok vezetőinek visszajelzései,⁶¹ valamint saját személyes tapasztalataim bizonyítják, hogy a Rendőrkávéházakban zajló, a garanciális elemeket betartó érdemi párbeszéd éppen ahhoz a szervezeti kultúrabeli változáshoz járul hozzá, amelyre egy korszerű, 21. századi demokratikus európai rendőrségnek szüksége van. És amelyet a lakosok is szívesen fogadnak. A nyitott, problémákra érzékeny, szolgáltató, professzionális rendőröket tisztelik, kezdeményezéseiket visznozzák, a közös biztonság érdekében adott tanácsaikat el- és megfogadják. Ennek a hipotézisnek a tudományos eszközökkel történő bizonyítására meggyőződésem szerint a Police Café kifejezetten adekvát kutatási módszer. Tudatos alkalmazása a rendőrség társadalmi szerepét olyan irányba képes változtatni, amely más módon nem vagy csak esetlegesen lenne elérhető.

⁶¹ Vaslóczki Ferenc: Rendőrkávéházi történetek. In: Molnár Café Kata: Újabb rendőrkávéházi élményeim. Police Café blogkönyv 2. rész. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2020., 72–78.; Korontos Zoltán: Szakmai ajánlás. In: Molnár Café Kata: Police Café módszertani kézikönyv. Pécs, 2021., 9–10.

5. Összegzés

Tanulmányomban definiáltam a World Café és a Police Café módszerét. Röviden áttekintettem nemzetközi és hazai történetüket. Továbbá bemutattam a két módszer kezdetben a szervezetfejlesztésben, később a közösségépítésben, majd a tudományos kutatásokban szükségszerűen végbemenő fokozatos és biztató jövőt ígérő térhódítását.

Továbbmenve a fenti logikán nem kevesebbet állítok, mint azt, hogy a Police Cafénak a részvételi, akciókutatási módszerek családjába tartozó kutatási eszközként való alkalmazásának a rendszertudományban különösen jó helye van. Legfőképpen azért, hogy hozzájárulhat a közös biztonság növeléséhez, hiszen az ezzel a módszertannal felépített kutatási folyamatba bevont résztvevőket segít érdekeltté tenni a biztonságteremtésben. Ez nem más, mint a rendőrség társadalmi felelősségvállalása⁶² – tudományos szinten is. A tudománynak pedig meggyőződésem szerint ennél nemesebb célkitűzése aligha lehet. Mert Reason-nal egyetértve vallom: *„Nem választom el a tudományos kutatást az életemtől. Számomra az élet fontos kérdése, hogy megértem az életet, és élő tudást hozzak létre, olyan tudást, amely értékes a velem dolgozó emberek számára és számomra is.”*⁶³

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Agger-Gupta, Niels – Harris, B. (2017): Dialogic change and the practice of inclusive leadership. In A. Boitano & H. E. Schockman (Eds.), *Breaking the zero-sum game: Transforming societies through inclusive leadership*. Silver Spring, MD, USA: International Leadership Association.
- Anne MacFarlane és társai, Rose Galvin, Madeleine O’Sullivan, Chris McInerney, Eoghan Meagher, Daniel Burke, Joseph W. LeMaster: Participatory methods for research prioritization in primary care: an analysis of the World Café approach in Ireland and the USA. In: *Fam Pract.* 2017 Jun; 34(3): 278–284. Forrás: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6080563/>
- Barnucz Nóra – Uricska Erna: Kiterjesztett valóság és közösségi oldalak alkalmazása a nyelvoktatásban különös tekintettel a rendészeti szaknyelvre. *Rendvédelem*.10: 2 pp. 4-48.
- Blakie, N. (2010). *Designing Social Research*. Cambridge: Polity Press.
- Brown, Juanita (2001): *The World Cafe: A Resource Guide for Hosting Conversations That Matter*.
- Brown, Juanita – Isaacs, David (2005): *The World Cafe Book: Shaping Our Futures Through Conversations That Matter*.

⁶² Gáspár Mátyás (2021). Lectori ajánlás. In Molnár Café Kata: Police Café módszertani kézikönyv, 2021, Pécs, 7.

⁶³ Reason, P. (2006). Choice and quality in action research practice. *Journal of Management Inquiry*, 15(2), 199.

- Brown, J. – Homer, K. – Isaacs, D. (2007): The World Café; in. Holman, P.-Devane T.-Cady S. (szerk.): The Change Handbook; Berreth-Koehler Publisher, San Francisco, 18.
- Budaváriné Béres Erzsébet – Molnár Katalin – Stréhlí-Klotz Georgina: A rendészeti pályaorientációs képzés tapasztalatai. In: A közszolgálat emberierőforrás-gazdálkodási rendszerének fejlesztését szolgáló kutatások jelentései I. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019., 12–74.
- Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 2020/68(12), 11–42.
- Csillag Sára: A kooperatív akciókutatás Prosperitas Vol. III. 2016/2. (36–62.) <http://publikaciotar.repositorium.uni-bge.hu/841/1/Csillag-Sara.pdf>
- Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Molnár Katalin – Pócsi Anikó – Szabó Andrea – Vas Adrienn: NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. Magyar Rendészet 2020/1. szám, 149–177.
- Erdős Ákos: Gólyaavató szakest – másként. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-egy-valora-valt-alom-nav-diak-cafe/> Megjelent: 2019. október 23.
- Farkasné Halász Henrietta: Kísérleti diákkávéházi vendégség: Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/nem-digitalis-vendegnaplok-1-az-elso-fecske/>. Megjelent: 2021. szeptember 23.
- Finszter Géza: A rendőrségi gyakorlat és a tudományok kapcsolata. In: Belügyi Szemle, 2001/10. sz. 16–30.
- Finszter Géza: A társadalomtudományok és a rendészet. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Rendészettudományi gondolatok. Budapest, MRTT, 2014.
- Finszter Géza: Rendészetelmélet. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014.
- Finszter Géza – Korinek László: A tények makacs dolgok... Annál rosszabb a tényeknek?! Belügyi Szemle, 2021/69(4), 683–691.
- Gáspár Mátyás (2021). Lectori ajánlás. In: Molnár Café Kata: Police Café módszertani kézikönyv, 2021, Pécs, 7.
- Gáspár Tamás – Király Gábor – Csillag Sára: Fehér asztal mellett. A világkávézó részvételi technika szemlélete és módszertana. Kovász – 2014. Tavasz-tél, 16–17. Forrás: http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1863/1/Kovasz_2014p11.pdf
- Gelei A. (2005). A szervezeti tanulás interpretatív megközelítése: A „reflektív akciótanulás” irányzata. In Bakacsi G. – Balaton K. – Dobák M. (szerk.): Változás és Vezetés. Budapest: Aula, 109–135.
- Gyllenpalm, Bo Fielding Graduate University Faculty, for Whole Systems Associates, 2000. A Virtual Knowledge Café.
- Heron, J. (1996). Co-operative Inquiry. Research into the Human Condition. London: Sage. 34.
- Inman, John – Thompson, Tracy A. (2013). Using Dialogue Then Deliberation to Transform a Warring Leadership Team. OD Practitioner, Vol 45, No 1

- Kerezsi, Klára – Pap András László: Rendészet, tudomány, doktori iskola. Magyar Rendészet, 2015/15 (4). pp. 67–83.
- Korontos Zoltán: Szakmai ajánlás. In: Molnár Café Kata: Police Café módszertani kézikönyv. Pécs, 2021., 9–10.
- Krémer Ferenc: Létezik-e rendészettudomány? Egy kritikai tudomány lehetősége és lehetetlensége. Forrás: https://www.academia.edu/37593211/Letezik_e_rendeszettudomany
- Maxwell, J. A. (2005). Qualitative Research Design: An Interactive Approach. London: Sage
- Molnár Café Kata: Police Café módszertani kézikönyv. Pécs, 2021.
- Molnár Katalin: Pallas Athéné és a biztonságos Café. Forrás: <https://policecafe.hu/pallas-athene-es-a-biztonsagos-cafe/>. Megjelent: 2017. október 11.
- Molnár Katalin – Rompos Éva: Innovatív módszertani lehetőség az igazságügyi (vegyész) szakértők képzésében. In: A biztonság sokszínű arca. Innováció – tudomány – információbiztonság – közszolgálat. Szerk.: Bencsik Balázs – Sabjanics István, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019., 105–119.
- Molnár Katalin: A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 1. rész. In: Hegedűs Judit (szerk.): Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2020., 89–104.
- Molnár Katalin: A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 2. rész, Interjúelemzés. Magyar Rendészet 2019/2–3. szám, 163–205.
- Molnár Katalin: NAVosított kávéház. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/nav-ositott-kavehaz/>. Megjelent: 2019. június 4.
- Molnár Katalin: Két tanárnő egy Cafében. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/ket-tanarno-egy-cafeban/>. Megjelenés: 2021. június 27.
- Molnár Katalin: Kompetencia Café. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/kompetencia-cafe/>. Megjelent: 2019. június 26.
- Molnár Katalin: Kompetenciafejlesztés mesterfokon – tízéves a rendészeti mesterképzés. In: Hegedűs Judit (szerk.): A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2019., 102–114.
- Molnár Katalin: A motiválás módszertani lehetőségei a felsőfokú rendészeti képzésben. In: Hegedűs Judit (szerk.): A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2019., 89–101.
- Molnár Katalin: Megyei bűnmegelőzési koordinációs Cafék. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/police-cafe-extra-34-megyei-bunmegelozesi-koordinacios-cafek/>. Megjelent: 2021. december 9.
- Molnár Katalin: Pályaorientációs Cafék. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/palyaorientacios-cafek/>. Megjelent: 2021. november 5.

- Molnár Katalin: Police Café Extra 8. – A Police Café a World Café világtérképén. Forrás: <https://policecafe.hu/police-cafe-extra-8-a-police-cafe-a-world-cafe-vilagterkepen/>. Megjelent: 2018. november 18.
- Molnár Katalin: Fiatal rendészettudomány – Fiatal kutatók? In: Marton Zsuzsanna – dr. Németh Kornél – Pelesz Pelbárt – dr. Péter Erzsébet (szerk.): IV. Turizmus és biztonság nemzetközi tudományos konferencia. Tanulmánykötet, Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampusz, 2020., 55–63.
- Molnár Katalin (2022): Ki, kiket és hogyan orientál(jon) rendészeti pályára? *Eruditio – Educatio*, 2022/1. szám, Komárom.
- Molnár Katalin – Uricska Erna (2022): Police Café EFLE. Megjelenés alatt
- Molnár Katalin – Uricska Erna (2018): An Efficient Method for Improving the Partnership between the Police and the Community. *European Law Enforcement Research Bulletin, Special Conference Edition Nr. 4 of the Bulletin*, 1–7.
- Molnár Katalin – Uricska Erna (2019): A Café módszer alkalmazásának tapasztalatai a rendészeti felsőoktatásban. *Magyar Rendészet*, 19/4. 69–80.
- Reason, P. (1999). Integrating action and reflexion through co-operative inquiry. *Management Learning. Special Issue: The Action Dimension in Management: Di verse Approaches to Research, Teaching and Development*, 30(2), 207–227.
- Reason, P. – Bradbury, H. (2001). Inquiry & participation in searching of a world of worthy of human aspiration. In Reason, P. – Bradbury, H. (eds.): *Handbook of Action Research*. London: Sage, 1–14.
- Reason, P. (2006). Choice and quality in action research practice. *Journal of Management Inquiry*, 15(2), 187–208.
- Sallai János: A magyar rendészettudomány etablációja, *Belügyi Szemle*, 2015/6. sz. 5–28.
- Shaw, L. et al. (2012): Directions for advancing the study of work transitions in the 21st century; *Work* (41), 369–377.
- Steier, Frederick. – Brown, Juanita – Mesquita da Silva, Flavio: The World Cafe in Action Research Settings. Chapter 20: The world cafe in action research settings. In: H. Bradbury (Ed.), *The SAGE handbook of action research (third)*. London; Thousand Oaks: SAGE Publications. (Retrieved from Sage website) 2015;
- Thompson, W. Travis; Steier, Frederick; Ostrenko, Wit (2014) Designing Communication Process for the Design of an Idea Zone at a Science Center. – *Journal of Applied Communication Research* (2014)
- Uricska, Erna: A rendészeti közösségi oldalak bejegyzéseinek oktatási célú alkalmazása In: Veszelszki, Ágnes; Falyuna, Nóra (szerk.) *Tudománykommunikáció 2.0. : Absztraktkötet* Budapest, Magyarország: Budapesti Corvinus Egyetem (2020) pp. 30-31.
- Uricska Erna: Rendészeti közösségi oldalak a szaknyelvoktatásban. *Educatio*.20(4) 653-662.
- Vaslóczki Ferenc: Rendőrkávéházi történetek. In: Molnár Café Kata: *Újabb rendőrkávéházi élményeim*. Police Café blogkönyv 2. rész. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2020., 72–78.

Internetes hivatkozások

<http://publikaciotar.repositorium.uni-bge.hu/841/1/Csillag-Sara.pdf>

<http://www.theworldcafe.com/>

<http://www.theworldcafe.com/global-impact/>

<http://www.theworldcafe.com/key-concepts-resources/research/>

<http://www.theworldcafe.com/key-concepts-resources/research/list-of-current-research/world-cafe-research-book/>

<http://www.theworldcafe.com/key-concepts-resources/research/list-of-current-research/world-cafe-as-action-research-method/>

<https://policecafe.hu/world-cafe-alapelvek/>

https://www.southampton.ac.uk/per/university/researchers_cafe.page

<https://www.youtube.com/watch?v=WSN1ATiUK7Y>

www.policecafe.hu

GÁL ERIKA:

**A POLICE CAFÉ A DOKTORANDUSZOK FIGYELMÉNEK
FÓKUSZ(CSOPORTJ)ÁBAN**

„Az a rendészettudomány, amelyik elszakad az empiriától, egy szűk értelmiségi elit érdeklődésén túl, nem számíthat arra, hogy tanításai a gyakorlatban hasznosulnak.”⁶⁴

Bevezetés

Ritkán adódik a kutató számára olyan lehetőség, hogy a céltáblára helyezett kutatási kérdéseivel kapcsolatban a kutatói elképzelésekre analóg, vagy éppen attól jelentősen eltérő tudományos nézőpontjait, véleményeit ne csak publikációkban, konferenciákon, hanem egy asztalnál ülve, másokkal face to face vethesse össze, ütköztethesse. Pedig az ilyen alkalmak kétséget kizáróan lehetőséget adnak arra, hogy egy megrekedt gondolatot továbblendítsenek, hogy új kutatásokra inspiráljanak, ezzel összességében hozzájáruljanak a tudomány fejlődéséhez. Sőt úgy gondolom, hogy az ilyen kötetlenebb fórumok nyitnak ajtót arra is, hogy a tudományos kutatások eredményeit azok számára is hozzáférhetővé tegyüek, akik azok gyakorlati hasznát élvezik.

Az empirikus vizsgálódásokban a legalkalmasabb módszer megtalálása és kiválasztása körültekintő gondolkodást követel meg a kutatóktól. A tudományos módszerek klasszikusan kvantitatív és kvalitatív csoportba sorolhatók, amelyek elemeit, főbb jellemzőit számos tanulmány foglalja össze,⁶⁵ ezzel is támogatva a kutatási kérdésekhez legalkalmasabb módszer(ek) kiválasztását. A velük szemben támasztott követelmények miatt azonban a módszerek tárháza nem túl széles. Majdhogynem kifejezetten szűk körűnek mondható, hiszen például a társadalomtudományi kutatások esetén népszerűnek tekinthető kvalitatív módszerek közül az interjú és fókuszcsoporton kívül másnak az alkalmazására és tudományos értelemben vett elfogadására hazánkban jellemzően nem találunk példákat. Ha egy társadalomtudós nem a számok nyelvén – azaz nem kvantitatív módszerek alkalmazásával – kívánja megválaszolni a feltett kérdéseit és a válaszokból releváns eredményre jutni, akkor számára még kevesebb a lehetőség. Különösen igaz ez, ha a társadalomtudományok egy igencsak speciális válfajáról és egyben egy kifejezetten fiatal tudományterületről, a rendészettudományról beszélünk.

⁶⁴ Finszter Géza (2013): A változó rendészet és a rendészettudomány. Magyar Hadtudományi Társaság Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. Pécs. XIV. 11.

⁶⁵ Például: Héra Gábor – Ligeti György (2017): Módszertan – A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft., Budapest; Earl, Babbie (2008): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó Kft., Budapest; Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Osiris Kiadó Kft., Budapest

Finszter Géza tartalmi meghatározása szerint „*a rendészettudomány a rendészetre vonatkozó, kritikailag igazolt, tudományos módszerekkel megszerzett, és a rendészettudomány által kialakított fogalmakkal leírt ismeretek rendszerezett összessége, amelyek lehetővé teszik a kutatási tárgy törvényszerűségeinek megismerését és a rendészet más társadalmi komplexumokkal való kapcsolatainak tanulmányozását.*”⁶⁶ Szavaiból egyértelműen kitűnik, hogy a rendészettudományi kutatások során alkalmazott módszereknek is meg kell felelniük a tudományos módszerekkel szemben támasztott követelményeknek annak érdekében, hogy az eredmények helytállóak lehessenek. A módszer kiválasztásánál azonban az érvényesség, megbízhatóság és általánosíthatóság követelményeinek teljesülése mellett fontos a rendészettudományi sajátosságok figyelembevétele is.

1. A fókusz csoportos kutatás

1.1. A kutatás ötlete

Jelen tanulmány szerzője a magyar rendőrségnél sokéves szakmai tapasztalattal rendelkezik, ám kutatóként pályakezdőnek mondható. Így az alkalmasnak ítélt módszer megválasztása igencsak kihívást jelentő feladat a számára. Különösen akkor, ha a számok nyelvén egyébként is nehezen ért, illetve választott kutatási témája kapcsán jelenségek megismerésére, vélemények, attitűdök összegyűjtésére és elemzésére törekszik. Érdekes pillanat, amikor a szervezetfejlesztésben szerzett gyakorlati tapasztalatai és a tudományos kutatásról összegyűjtött friss ismeretei egyszer csak metszik egymást. A Rendészettudományi Doktori Iskola (a továbbiakban RDI) a fent leírt informális szakmai találkozások ideális színtere. Így történhetett, hogy e kötet másik szerzőjének és szerkesztőjének Rendészeti kommunikáció című kurzusa közös gondolkodásra csábította őt, mégpedig a Police Café kapcsán.

A kérdés szinte adta magát. Ha egy módszer olyan eredményeket tud felmutatni, amelyek a rendőrség gyakorlatában hasznosíthatók, akkor vajon alkalmazható lenne-e elméletibb kérdések vizsgálatára is? A magyar rendőrség egyes területein jól ismert Police Café módszer implementálható-e a rendészettudományi kutatási módszerek közé? Alkalmas-e a rendőrség, mint a tudományos kutatás egyik tárgyának részletes, kimerítő feltárására, a kutatási kérdések megválaszolására, az adatgyűjtés eredményeinek, kauzális összefüggéseinek megjelenítésére?

Mivel e kérdés megválaszolására még nem végeztek megfigyeléseket, méréseket, különféle módszerekkel adatgyűjtéseket, a szűznek számító témában csak bátorságot kellett meríteni ahhoz, hogy ezt megtegyem. Az ötlet tehát megvolt, az apropót pedig nem sokkal később egy másik doktori tantárgy adta. Talán nem meglepő, hogy ez a kurzus a kutatásmódszertan volt.

⁶⁶ Finszter Géza (2013): A változó rendészet és a rendészettudomány. Magyar Hadtudományi Társaság Pécsi Határőr Tudományok Közlemények. Pécs. XIV. 5.

Az oktató a tantárgy teljesítéséhez azt a feladatot adta, hogy végezzünk el egy mini kutatást, olyan kvalitatív módszerrel, amilyennel szeretnénk, végighaladva annak minden lépésén, majd mutassuk be az eredményeket. Mindezt nyilvánvalóan annak érdekében, hogy valamelyest jártasságot szerezzünk az adott módszer alkalmazásában. A témát is mi választhattuk meg, amely természetesen kapcsolódott a saját kutatásunkhoz. Ezzel a szabadsággal élve a fókuszcsoporthoz beszélgetésre esett a választás. És az is mindjárt egyértelmű volt, hogy a Police Cafének a rendészettudományban kutatási módszerként való alkalmazhatósága lesz a megvitatandó kérdés. A célcsoport kiválasztása pedig egy igen praktikus okból eredt. Az alábbiakban ennek a fókuszcsoporthoz beszélgetésnek a bemutatása és az eredmények elemzése következik.

1.2. A fókuszcsoporthoz megszervezése és lebonyolítása

Az empirikus kutatást a kutatási terv elkészítésével kezdtem. A terv magában foglalta az elérni kívánt kutatási célt, a kutatás időpontját, helyszínét és célcsoportját, és jelen esetben a velem, mint kutatóval szemben támasztott speciális követelményeket. A kutatás témája a fentiek alapján egyértelmű volt, hiszen a Police Cafét, mint lehetséges tudományos kutatási módszert helyeztem a fókuszba. A célcsoport meghatározása sem ütközött nehézségekbe, figyelembe véve azt a helyzetet, hogy a megfelelő tudományos kutatási módszer megválasztásának problémájával nemcsak jelen tanulmány szerzője, hanem más kutatók is szembesülnek. A fókuszcsoporthoz célcsoportját ezért egy kutatói pályán még fiatalnak számító, ezáltal feltételezhetően az új módszerek alkalmazására nyitott(abb) közösség tagjaiból szerettem volna összeállítani. Így végül az RDI képzésében részt vevő doktoranduszi közösség hét tagját választottam és hívtam meg a fókuszcsoporthoz.

A csoport tagjairól általánosságban elmondható, hogy életkorukat tekintve 25–50 év közöttiek. Tudományos pályájukat öt éven belül kezdték, és doktori fokozattal még nem rendelkeznek. Választott tématerületük rendészettudományi. A célcsoport tagjai között többen – átlagosan 22 év szolgálati idővel – a rendőrség hivatásos állományú tagjai is egyben, de vannak közöttük civilek is. A célcsoport jellemzőjeként továbbá szükséges kiemelni azt is, hogy a fókuszcsoporthoz témájával, azaz a Police Café módszerrel kapcsolatban különböző szintű előzetes egyéni ismerettel rendelkeztek. Annak kiküszöbölése érdekében, hogy a célcsoportban ne legyen a témát egyáltalán nem ismerő, arról semmilyen ismerettel nem bíró személy, a fókuszcsoporthoz történő meghívással egyidejűleg egy tájékoztató anyagot kaptak. A tájékoztató dokumentum tartalmazta a fókuszcsoporthoz lebonyolításával kapcsolatos alapvető technikai (szervezési) információkat, illetve a Police Café hazai képviselőjének hozzájárulásával az azóta már megjelent, akkor még csak kézirat formájában hozzáférhető módszertani kézikönyvet⁶⁷ is.

A fókuszcsoporthoz lebonyolítási helyszínének meghatározása, kiválasztása túl sok fejtörést szintén nem okozott, hiszen a vizsgálat időszakában a pandémia

⁶⁷ Molnár (Café) Kata (2021): Police Café módszertani kézikönyv. Pécs.

miatt a közösségi kapcsolattartás többnyire még az online térbe szorítkozott. Figyelemmel arra, hogy az ilyen jellegű empirikus kutatások lefolytatásánál nem kizárt az online tér használata, és csökkentve a koronavírus terjesztésének kockázatát, a fókuszcsoportot Microsoft Teams rendszerben meghirdetett értekezlet keretében, 2021. június 8-án 9.00–11.00 óra között tartottuk meg. Az online térbe szervezett fókuszcsoportos vizsgálat lehetővé tette, hogy a külön erre a célra fizikailag elkülönített és felszerelt csoportszoba helyett a résztvevők gondolatait informatikai úton, kép- és hangfelvétel egyidejű alkalmazásával rögzítsem.

A kutatás tervének további nagyon fontos eleme a tervezett kutatási módszer leírása, részleteinek kidolgozása. Esetemben az ún. guide elkészítési szempontjainak összegyűjtésére, majd a vezérfonal tényleges kialakítására már az első lépések egyikeként sor került. Az is kedvező volt, hogy azt volt alkalmam véleményeztetni és jóváhagyatni a kutatás-módszertani kurzus oktatójával, illetve a Police Café módszer fejlesztőjével. A fókuszcsoportot öt nagyobb téma köré szerveztem, amelyből az első és az utolsó blokk a vizsgálatot bevezető, illetve záró gondolat megfogalmazását volt hivatott szolgálni. A moderátor és a csoport tagjainak bemutatkozását és a rövid témaorientálást követően a bevezető részben történt meg a tudományetikai vonatkozású engedélyek megkérése és a hozzájárulások megadása is. Ennek keretében a fókuszcsoport valamennyi tagja hozzájárult ahhoz, hogy a teljes idejű beszélgetés – a Teams rendszer lehetőségein keresztül – egyidejű kép- és hangrögzítéssel dokumentálható legyen, illetve hogy a fókuszcsoportban elhangzottakat jelen kutatáshoz felhasználjam.

A fókuszcsoport résztémáit tekintve elsőként, mintegy ráhangolódásként, általános megközelítésben esett szó a fiatal kutatók módszertani nehézségeiről, a személyes preferenciákról, a kvalitatív és a kvantitatív kutatási módszerek összevetéséről. Az általános blokkban felmerült gondolatok megosztására 30 perc állt rendelkezésre. A beszélgetés bemelegítő szakaszát követően a fókuszcsoport központi témáját, azaz a Police Caféval, mint lehetséges rendészettudományi kutatási módszerrel kapcsolatos kérdéseket tárgyalták a csoport résztvevői, amire 45 percnyi időt különítettem el. Végül a harmadik, mintegy 35 perces blokkban ismét kissé általánosabb vizekre eveztek a beszélgetőtársak, hiszen ebben a részben már a tudományos közösség tagjainak új módszerek iránti nyitottságával kapcsolatos kérdések vetődtek fel. Ezt követően az elhangzottakat körülbelül 10 percen összefoglaltuk, illetve lehetőséget biztosítottam a még felmerülő egyéb hozzászólásokra.

2. A fókuszcsoportos kutatás eredményeinek bemutatása

A fókuszcsoportos beszélgetés során elhangzottakat – ahol szükségesnek tartom, szó szerint idézve a résztvevők szavait – az alábbi három kérdésblokk mentén foglalom össze és elemzem:

1. A fiatal kutatók módszertani nehézségei, személyes preferenciái; a kvalitatív és a kvantitatív kutatási módszerek összevetése
2. A Police Café, mint lehetséges rendészettudományi kutatási módszer
3. A tudományos közösség tagjainak új módszerek iránti nyitottságával kapcsolatos vélemények

2.1. Első kérdésblokk

A beszélgetés első fázisában a résztvevők szakmai háttérének és kutatás-módszertani felkészültségének áttekintésére, megismerésére adtam lehetőséget.

A bemutatkozásokból képet kaphattunk arról, hogy a célcsoport tagjai mennyire sokszínű tudományterületi és intézményi előélettel rendelkeznek. A hét meghívott között találhattunk rendészeti, jogi, szociológiai, bölcsész, pedagógiai, illetve mérnöki előképzettséggel rendelkező személyeket, sőt egyes csoporttagoknál ezek kombinációi is fellelhetők voltak. Ezekhez igazodva természetesen az intézményi háttér is sokszínű volt: a résztvevők előzetes ismereteiket a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán (és annak jogelőd intézményében, a Rendőrtiszti Főiskolán), illetve Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karán, a Budapesti Műszaki Egyetemen, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi, illetve Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán szerezték meg. Szinte valamennyien hangsúlyozták, hogy az egyetemi képzésük során a kutatás-módszertani ismeretek nagyon kis mértékben voltak jelen. Valójában a fókuszcsoport résztvevői közül kizárólag a szociológiai és pedagógiai végzettségű személy nyilatkozott úgy előzetes ismereteiről, hogy azok megfelelő alapot adnak a kutatótevékenység doktori iskola keretében történő folytatásához.

A csoport tagjai közül többen a rendészeti továbbképzési rendszeren belül – elsősorban a vezetőképzésben – szereztek előzetes ismereteket különféle kutatási módszerek elméleti alapjairól, gyakorlati végrehajtásáról és az eredmények rendőrség általi hasznosíthatóságáról. Néhányan más munkakörükből adódóan vannak tisztában például a statisztikai adatok elemzésével vagy a mélyinterjúk jelentőségével.

A fent leírt személyes körülmények megismerését követően az RDI-be történő felvételhez szükséges feltételek teljesítésének nehézségeire irányultak a kérdések. Figyelemmel arra, hogy már a doktori iskolába beadott jelentkezési lap kötelező mellékleteként szükséges volt elkészíteni „*a témavezető által meghirdetett, illetve egyéni felkészülők és egyéni képzésre pályázók esetében a témavezetővel egyeztetett és az Egyetemi Doktori Tanács felé elfogadásra*

javasolt kutatási tématerv[et]...⁶⁸, ezért a fókuszcsoport tagjainak feltettem azt a kérdést, hogy **szembesültek-e nehézségekkel, amikor a kutatási kérdéseik megválaszolására alkalmas kutatási módszer(ek) kiválasztásáról döntöttek.** A kérdésre adott válaszokból egyértelműen kitűnik, hogy valamennyi megkérdezett már a kutatási terv kidolgozásánál komoly akadályokba ütközött a megfelelő módszerek kiválasztásában, meghatározásában. Ennek okaként leginkább az ilyen irányú képzés hiányát és ebből fakadóan a nem túl magabiztos talajon álló módszertani tudást, gyakorlatlanságot jelölték meg. Másfelől pedig a témavezetőkkel, kutatókkal, egyetemi oktatókkal folytatott informális beszélgetéseik, valamint személyes tapasztalataik alapján is a kutatások dinamikus változásait, a változásokhoz igazított módszereket említették még, mint lehetséges nehézséget. Az egyik résztvevő ezzel kapcsolatban így fogalmazott: *„Nem biztos, hogy a megfelelő módszert már most tudod arra a kérdésre, mert ez még biztos, hogy változni, formálódni fog, és a doktori képzésben adnak a kezünkbe új, eddig ismeretlen módszereket.”* A rendészeti szocializációs háttérrel rendelkező pályakezdő kutatók pedig a rendőrség merevségét is ilyen akadályként nevesítették. Egy hierarchikus szervezetben edződött fiatal kutatónak komoly akadályt jelenthet a tudományos gondolkodás szabadságának, a saját kreativitásának az érvényesítése.

A csoport minden tagját érintő bizonytalanságokból tovább lépve a fókuszcsoport résztvevői által preferált kutatási módszerek áttekintésére vállalkoztam. Ezt egy kétkérdéses mini kérdőív segítségével mértem fel – az online teret kihasználva az MsForms alkalmazással. A preferenciák mérésére ötfokozatú Likert-skálát használtam, amelynek két kérdése arra irányult, hogy a vizsgált csoportban részt vevő **fiatal kutatók a saját kutatásuk akkori állapotában milyen mértékben preferálják a kvantitatív, illetve a kvalitatív kutatási módszerek alkalmazását.** A skála fokozatait az alábbiak szerint jelöltem meg: 1 = egyáltalán nem, 2 = inkább nem, 3 = részben igen, részben nem, 4 = inkább igen, 5 = teljes mértékben. A kvantitatív módszerek alkalmazására irányuló kérdésre valamennyi résztvevő érvényes választ adott, amelyek eredményei alapján megállapítható, hogy a rendészettudományi kérdéseket vizsgáló fiatal kutatók közül senki sem zárja ki teljes mértékben a mennyiségi adatokon alapuló módszerek alkalmazását, azonban egy személynél megjelent az „inkább nem szeretné alkalmazni” lehetőség választása. Ezzel szemben a kvalitatív kutatási módszerekre irányuló kérdésre beérkezett hét érvényes válasz közül valamennyi válaszadó a részbeni, vagy teljes mértékű alkalmazásra szavazott. A minőségorientált módszerek alkalmazási lehetőségét senki sem zárta ki a csoportból. Figyelemmel a megkérdezett csoport alacsony (a fókuszcsoportos módszerhez igazított) létszámára, a feltett kérdésekre adott válaszokból messzemenő következtetések nyilvánvalóan nem vonhatók le. Azonban még ha gyenge lábakon áll is az érvelés, mégis kijelenthető, hogy a

⁶⁸ Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolába történő felvételi eljárásról szóló tájékoztató Forrás: <https://rtk.uni-nke.hu/oktatas/rendeszettudomanyi-doktori-iskola/felveteli-eljaras>

rendészettudományi kérdésekkel foglalkozó fiatal kutatói közösség jobban preferálja a kvalitatív módszerek alkalmazását.

2.2. Második kérdésblokk

A fókuszcsoporthoz általános kérdéseket tárgyaló bevezető részét követően a csoport áttért a kutatás fő kérdéseként is meghatározott téma feldolgozására. A központi blokk bevezető kérdései már konkrétan a Police Caféval kapcsolatos előzetes benyomások, ismeretek felmérésére irányultak. Így választ vártam a csoport tagjaitól arra, hogy ***mikor és hol találkoztak először a Police Café módszerrel.***

A válaszok egyértelműen azt mutatták, hogy azok a csoporttagok, akik a módszer hazai képviselőjével, Molnár Katalinnal valamilyen formában személyes kapcsolatba kerültek, már bizonyos fokú előzetes ismerettel rendelkeztek a módszerről. Az első találkozások helyszínét zömében a Rendészettudományi Kar egyes képzéseiben jelölték meg a válaszadók, hiszen a módszer hazai képviselője ebben az intézményben tanít. Mindemellett üdítően kivételes helyszíneként, alkalomként fogalmazódott meg két résztvevő esetében is az, hogy ők először egy valóságos Police Café révén ismerhették meg a módszert. Az egyik ilyen kivételes helyszín egyértelműen Pécs városa, ahol egy 2012-es emberölési esemény⁶⁹ követően, 2014-ben rendezték az első, mindjárt négyrészes Police Café sorozatot. Az egyik résztvevő, bár maga nem vett részt a pécsi Caféban, de helybeliként és a kollégáktól sokat hallott a műfajról, illetve a róla szóló kétszerős tanulmány⁷⁰ angolra fordításában is segédkezett.

A módszer megismerésének időpontja szintén ahhoz köthető, hogy a fókuszcsoporthoz meghívottak mikor kerültek kapcsolatba a Rendészettudományi Karral, ezáltal a módszer hazai képviselőjével, vagy ahogy őt az egyik csoporttag jellemezte „*a módszer abszolút forrásával*”. Tehát a Police Café első magyarországi alkalmazása, 2014. június 2-a és a fókuszcsoporthoz vizsgálat napja, 2021. június 8-a között oszlanak meg a résztvevők módszerrel való első találkozásának időpontjai.

Az első benyomások feltárását követően a fókuszcsoporthoz tagjainak a kutató szerepébe kellett helyezkedniük, hiszen a továbbiakban arra törekedtem, hogy definiáljuk a Police Cafét, mint tudományos kutatási módszert. Ennek keretében ***több kérdés mentén vetették össze a fókuszcsoporthoz, mint kvalitatív kutatási módszer és a Police Café jellemzőit, hasonlóságait és különbségeit.*** A Police Café – fókuszcsoporthoztól eltérő – sajátosságai közül a megkérdezett fiatal kutatók egyértelműen azt emelték ki, hogy a Police Cafét leginkább a rendészeti kérdések megtárgyalására látják alkalmazhatónak, bár azt is

⁶⁹ Erről és kapcsolódásait a későbbi Police Café Pécs rendezvénysorozathoz lásd itt: Gaál Gyula – Molnár Katalin (2013): Ami elromolhat, az el is romlik? A média szerepe a biztonságos, élhető közösségek formálásában. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV., Szerk.: Gaál Gyula és Hautzinger Zoltán, Pécs, 2013., 131–140.

⁷⁰ Gyula, Gaál – Katalin, Molnár (2015): Police Café Pécs – innovative Consultation of Police and Civilians about Security. Policajná Teória a Prax. Ročník XXIII. 4/2015., 71–78. Bratislava

hangsúlyozták, hogy ez a közös megállapításuk elsődlegesen a módszer elnevezéséből fakad. A fókuszcsoporthoz és a Police Café módszerek közötti eltérő jellemzőként emelték ki, hogy míg a fókuszcsoporthoz a moderátornak ugyan szükséges a kutatott téma felületes ismerete, de esetében főleg a kommunikációs, moderátori tulajdonságok erős megléte elengedhetetlen, addig a Police Café esetén a témagazdának magas szintű témaismerettel is kell rendelkezniük. Mindez a különbség az eredmények bemutatása, prezentálása esetén bír jelentőséggel.

Az egyik résztvevő a kutató / fókuszcsoporthoz moderátor / Police Café témagazda szerepek elválasztásával kapcsolatban az alábbi gondolatokat osztotta meg: *„Tehát hogyha, mondjuk én kutató vagyok és elveszek a számok tengerében, azaz nem vagyok annyira kommunikatív, de találok valakit, aki megérti, hogy én mit kutatok, és ő teljes mértékben le tudja vezényelni adott esetben a fókuszcsoporthoz, vagy a Police Cafét, akkor elméletileg én annak az eredményeit fel tudom használni. Hogyha én nem szeretek emberekkel beszélgetni, illetőleg kapcsolatot tartani, de van egy személy, aki megérti, hogy mi a kutatás fő témája és érti, hogy mi az interjú, mi a fókuszcsoporthoz vagy a Police Café módszerének lényege, akkor én kutatóként meg tudom fogalmazni felé, hogy mit szeretnék, és ezáltal szerintem különválaszthatók ezek a szerepek.”* E gondolatokat erősítette egy másik csoporttag televíziós hasonlat mentén megfogalmazott véleménye is. *„Ez olyan, mint egy tévés vetélkedő, hogy vannak műsorvezetők, akik nagyon profi módon tudják a műsort vezetni, mert olyanok a képességeik (kommunikációs képesség, szervezőkészség, reakció stb.), de ugye azt nem gondolja senki, hogy az összes létező témához a kvízmaster annyira értene, hogy a vetélkedő háttérben álló 27 millió 516 ezer kérdésére ismeri a helyes választ. Tehát az minden további nélkül lehetséges, hogy van profi moderátor, témagazda, aki meghatározott témából valamilyen szinten felkészülve profi módon képes vezetni úgy ezt a dolgot, hogy utána a kutató el tudjon mélyedni és a saját módszereivel a felvételt vagy a leírt szöveget tudja elemezni. Én ebben semmiféle kivétlnivalót nem látok, személyesen ismerek olyan kutatással foglalkozó személyt, aki egyébként egy antiszociális ember, tehát személyiségéből fakadóan képtelen lenne egy ilyen dolgot levezényelni.”*

A fentiekből is jól kitűnik, hogy a Police Café, mint sajátos tulajdonságokkal bíró, kvázi csoportos interjú lebonyolítására alkalmas módszer akár szolgáltatásként is működőképes lehet a kutató és az általa megbízott, felkért – és természetesen felkészített – témagazdák együttműködésével.

A fókuszcsoporthoz egyik résztvevőjétől a rendőrség megrendelésére megfogalmazott, illetve kifejezetten rendészettudományi kérdések kutatásával kapcsolatban azonban a fent leírtaknak ellentmondó vélemény is elhangzott, miszerint: *„Én azt gondolom, hogy ebbe viszont kökeményen bele kell állni és olyan menjen oda, aki meg tudja csinálni, föl tudja vállalni, hiteles lesz szakmailag, emberileg, minden szempontból. Tehát én ezt nem találom túlzásnak, hogy essenek egybe ezek a szerepek, de nyilvánvaló, hogy nem egyszerű! És ettől nem lesz valaki jobb vagy rosszabb, hogy tudja vagy nem tudja, csak ide ez kell, ennyi. Tehát én azt gondolom, hogy egybe kell, hogy*

essen, nagyon fontos dolog, és nagyon lényeges, hogy minden szempontból felkészült legyen, aki csinálja.”

A fókuszcsoporthoz következő fázisában a Police Café módszer által feltárt eredményekkel, azok megjelenítési lehetőségeivel, kézzel foghatóságával kapcsolatos vélemények megosztására, feltárására került sor. Ebben a részben az alábbi két kérdés mentén zajlott a beszélgetés. ***A Police Café módszer megfelel-e a tudományos kutatási módszerekkel szemben támasztott követelményeknek? Ennek a módszernek a használatával mennyire lehet biztosítani az eredmények érvényességét?*** A csoport tagjai már a fókuszcsoporthoz történő összevetéskor is hangsúlyozták, hogy a Police Café módszer a tudományos kutatási módszerekkel szemben támasztott minimumkövetelményeknek mindenképpen megfelel. Figyelemmel arra, hogy sok szempontból hasonlóságot mutat a csoportos kvalitatív módszerek jellemzőivel, ezért e tulajdonságok mentén egyaránt biztosítható az érvényesség, a megbízhatóság és az általánosíthatóság. Az eredmények és az eredmények megjelenítése tekintetében a fókuszcsoporthoz meghívott résztvevők egyöntetűen hangsúlyozták a témagazdák summázó szerepét, illetve azt is, hogy a kávéházi asztalok mellé leültetett alanyok a beszélgetés közben a legfontosabb gondolataikat, összefoglalásaikat akár gondolattérképen, akár grafikus formában vagy címszavakkal is megtehetik. A kutató szempontjából pedig az információvesztés minimalizálását szolgálja az a technikai lehetőség, hogy a Police Café lebonyolítása is rögzíthető egyidejű kép- és hangfelvétellel.

A Police Café módszerrel megvilágított eredmények gyakorlati hasznosíthatóságának kérdésében a csoporttagok már egyértelműen a rendészeti kutatásokra fókuszáltak, ezáltal a hasznosulást leginkább a rendőrség szervezeti szintű változásaiban, illetve egy meghatározott területen élő személyek biztonságtudatosságának, a biztonságteremtésben való aktív közreműködésének pozitív irányú változásában fogalmazták meg. A korábban idézett pécsi példánál maradván az egyik résztvevő így gondolkodott az eredményekkel kapcsolatban: *„Pécsen úgy jelent meg, hogy reményeink szerint volt egyfajta közbiztonságnövekedés. De ez évek alatt alakul ki, tehát ezt folytatni kell a következőkben is, meg utána is, mert hogyha erre ráépül egy megyei stratégia arra vonatkozóan, hogy hogyan lehet mondjuk annak a megyei jogú városnak a közbiztonságát azon problémák nyomvonalán mentén, amelyek egy-egy Police Café esetén felszínre törtek, fejleszteni, azaz (...) ha erre rá tudtak építeni egy stratégiát, ha ez működött és éveken keresztül ez így folytatódott, akkor ennek kell, hogy legyen látható eredménye, alapvetően már a számok szintjén is.”*

2.3. Harmadik kérdésblokk

A fókuszcsoporthoz vizsgálat utolsó állomásaként abban a kérdésben szerettem volna egy kicsit mélyebbre ásni, hogy általánosságban ***a tudósközösségnek, illetve azon belül a rendészettudományi kutatói közösségnek milyen a viszonya a kutatási módszerekhez, hogyan fogadják az újdonságok megjelenését a kutatási módszerek között.*** Mint említettem, a fókuszcsoporthoz résztvevői kizárólag rendészettudományi kérdéseket vizsgáló pályakezdő kutatók voltak.

Ezért véleményüket nem tudták általánosan a tudományos közösségre nézve megfogalmazni, hanem kifejezetten a rendészettudományi és azzal összefüggésben a rendészeti közösségre vonatkoztatták gondolataikat. Véleményeik esszenciáját tekintve kivétel nélkül egyetértettek abban, hogy a demokratikus alapokon nyugvó, a tudományos gondolkodás szabadságát valló tudósközösség nyitottsága megkérdőjelezhetetlen – amennyiben az az újdonság kiállja a tudományosság próbáit. Ezzel szemben a rendészetről, a rendőrségről, mint hierarchikus szervezetről ennek éppen az ellenkezőjét fogalmazták meg. Tehát a csoport tagjai úgy foglaltak állást, hogy úgy tűnik, ez a nyitottság a rendőrség részéről már egyáltalán nincs meg, vagy csak nagyon kis mértékben van jelen.

A vizsgálat során elhangzott vélemények közül három fő gondolatot emelek ki. Az egyik résztvevő így nyilatkozott: *„Én úgy gondolom, hogy ahhoz, hogy ez a módszer elfogadott legyen, először is kellőképpen kell propagálni, megismertetni azokkal, akik döntési jogosultsággal rendelkeznek. Meg kell mutatni, hogy ennek milyen előnyei vannak, majd pedig kézzel fogható eredményeket kell letenni. Tehát meg kell mutatni, itt van az új módszer, ezt érzük el vele, ilyen módon és ebből ilyen eredmények születnek, és ez nekünk ezért előnyös. Új információkat ad, megismertetjük a rendőrséget, megismerjük azt, hogy a lakosságnak milyen problémái vannak, hogyan vélekednek a rendőrségről, mit kellene tenni, mit nem kellene tenni, hogy lehetne jobba tenni. Amennyiben ezeket így szép sorjában végig lehetne zongorázni és olyan személyek elé vinni, akik utána arra ráhatással vannak, hogy ez a módszer terjedjen, akkor szerintem ez a módszer előbb-utóbb elfogadottá válik.”*

Az idézett sorokból leginkább az világítható meg, hogy a módszer elfogadottságát rendészettudományi kérdések tekintetében mindenképpen szükséges a rendőrség vezetői körében is elérni, mert a legfelsőbb döntéshozók támogatottsága nélkül a módszer által elérhető eredményeket a gyakorlat nem lesz képes hasznosítani, azok megmaradnak a tudományos közösség vitatható eredményeinek.

Egy másik résztvevő hasonló gondolatait ekként fogalmazta meg. *„Alapvetően maga a módszer egy civil módszer, a World Café. És biztos, hogy azt tudományos közösségekben már csomó helyen alkalmazták, ez csak adaptálva lett a rendőrségre. Azonban itt a befogadás valóban egy kicsit nehezebb. Alapvetően itt Magyarországon ezt a módszert csak 2014 óta alkalmazzák a módszer hazai képviselőjének köszönhetően, mert ha ő nincs, meg az ő ismerősei, akiktől a World Café módszer híre jött, hogy külföldön azért ezt már próbálják adaptálni rendőrségi–civil különböző párbeszédre vonatkozóan, akkor lehet, hogy nálunk se jelenik meg egyébként. Úgyhogy biztos vagyok benne, hogy ha rendőrségi kutatók ezt fölkarolták, és rendőrségi vezetőknél át tudták ezt a dolgot vinni, és nekik azért tetszett, akkor ez működik, csak nem szabad, hogy ellaposodjon. Tehát ehhez kellene szerintem olyan rendőri vezetők, akik erre fogékonyak, és nem az lesz, hogy egyszer megcsináltuk és jól van, akkor onnantól kezdve felejtsük el az egészet.”*

A módszer jövőbeni életútjára is utaló sorokat követően a fókuszcsoport legfiatalabb tagjának szintén a jövőbe mutató gondolatait szeretném még a

feltett kérdéssel kapcsolatban itt idézni: „A többiek maximálisan összefoglalták a lényegét, én is így gondolom, hogy a nyitottság nagyon fontos, a tudományos közösség valóban nyitott szerintem az újításokra, illetve mi magunk is, akik már egy olyan iskola vagy a rendészettudomány azon részét képezzük, akik valóban kutatói igénnyel is foglalkoznak ezekkel a dolgokkal, tehát mi is nyitottá váltunk. Viszont a rendőrség szempontjából is fontos lenne ez, és pont ezen újítások által szerintem erre van lehetőség és út.”

3. Következtetések

A fókuszcsoporthoz tárgyalt kutatási rész kérdésekre adott válaszok alapján elmondható, hogy a rendészettudományi kutatások területén a kvalitatív kutatási módszerek sokszínűsége jelenleg nem érvényesül, ezáltal a fiatal kutatók számára már a kutatások megtervezése is nehézségekkel jár. Ahol jelentkezik a probléma, ott azonnal felmerül e nehézségek megoldására irányuló igény is a fiatal kutató részéről. Tehát megosztott gondolataik alapján kijelenthető, hogy az RDI doktoranduszai nyitottak az új módszerek megismerésére és azok esetleges alkalmazására kutatómunkájuk során. Kifejezetten megerősítést nyer ez a megállapítás, ha egy olyan új módszerről beszélünk, amely ha nem is tudományos szinten, azonban a gyakorlati életben (pl. szervezetfejlesztési területen) már hasznos eredményeket tud felmutatni.

A Police Caféval kapcsolatban ma már meglévő módszertani tudás továbbfejleszhetőnek látszik tudományos kérdések vizsgálatára is, hiszen a fókuszcsoporthoz résztvevői is megerősítették a módszer minimumkövetelményeknek való megfelelését. A részletek kidolgozására azonban még időre és tapasztalatokra van szükség, mivel nem elegendő, hogy a Police Café minimális szinten kiállja az érvényesség, megbízhatóság, általánosíthatóság próbáját. Mindenképp indokolt a tudományos szintéren való hasznosíthatóság erősítése és a módszer ilyen irányú menedzselése. A rendészettudományi kutatások szempontjából pedig a rendőrségi gyakorlat elfogadottsági szintjének emelése. Ezt segíthetik a jelen kutatás alapját képező témafeldolgozások, illetve a későbbiek során a Police Café módszerrel alapuló, tudományos eredményeket feltáró rendészettudományi kutatások is.

A módszer tudományos kutatási módszerként történő elismerésének kulcsa lehet további fókuszcsoporthoz megszervezése, de már nem doktoranduszi, hanem akár rendészettudományi professzori, kutatói közösségben is. A Police Café módszer elméleti hátterét bemutató, illetve jelen fókuszcsoporthoz kutatás eredményeinek hazai és nemzetközi folyóiratokban történő publikálása pedig segítséget nyújthat a módszer ilyen felhasználási lehetőségeinek szélesebb körben való megismerésére.

4. Javaslatok helyett – egy jámbor óhaj

2013-ban, amikor a Rendészettudományi Doktori Iskola megalapítása még csak tervben volt, Finszter Géza – egyébként ugyanabban a tanulmányában, amelyből tanulmányunk elején az ő rendészettudomány-definícióját idéztük – ezt írta: „Lehetséges az is, hogy a fiatal rendészettudomány még nem rendelkezik azzal a munícióval, ami ahhoz kellene, hogy a rendészet demokratikus társadalmakban nélkülözhetetlen távlatos fejlesztéséhez elméleti támogatást nyújtson. A rendészeti kutatások szervezeti keretei adottak. [...] Mindezeknek a formáknak tartalommal való kitöltése még előttünk álló feladat. Várjuk a rendészetnek azokat a változásait, amelyek már igényt tartanak a tudományok támogatására, és bízunk az elmélet olyan fejlesztésében, ami képes lesz megfelelni ezeknek a várakozásoknak.”⁷¹

Mint nem annyira fiatal, de bizakodó és fáradhatatlanul kísérletező kutató, remélem, hogy gyarapítottam a hiányolt muníciót. És ha nem is olyan nagy ívű ambíciókkal, amelyek a rendészetelmélet professzori mérce szerint elvárt fejlesztésére vonatkoznak, pláne nem a magyar rendészeti szervezeti kultúra megreformálására vállalkozva, de megfontolásra és kipróbálásra ajánlom a rendészettudományi kutatásokra általam – és a fókuszcsoportban megkérdezettek véleménye szerint is – alkalmasnak vélt Police Café módszertanát.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Earl, Babbie (2008): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó Kft., Budapest
- Finszter Géza (2013): A változó rendészet és a rendészettudomány. Magyar Hadtudományi Társaság Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. Pécs. XIV. 5–12.
- Gaál Gyula – Molnár Katalin (2013): Ami elromolhat, az el is romlik? A média szerepe a biztonságos, élhető közösségek formálásában. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV.*, Szerk.: Gaál Gyula és Hautzinger Zoltán, Pécs, 2013., 131–140.
- Gyula, Gaál – Katalin, Molnár (2015): Police Café Pécs – innovative Consultation of Police and Civilians about Security. *Policajná Teória a Prax. Ročník XXIII. 4/2015.*, 71–78. Bratislava
- Héra Gábor – Ligeti György (2017): Módszertan – A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft., Budapest
- Molnár (Café) Kata (2021): Police Café módszertani kézikönyv. Pécs Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolába történő felvételi eljárásról szóló tájékoztató Forrás: <https://rtk.uni-nke.hu/oktatas/rendeszettudomanyi-doktori-iskola/felveteli-eljaras>
- Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Osiris Kiadó Kft., Budapest

⁷¹ Finszter Géza (2013): A változó rendészet és a rendészettudomány. Magyar Hadtudományi Társaság Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. Pécs. XIV. 12.

MOLNÁR KATALIN – OLÁH-PAULON LÁSZLÓ:

EGY 100 NAPOS PROGRAM – AVAGY RÉGIÓS BŰNMEGELŐZÉSI KOORDINÁCIÓS CAFÉK

„A rendőr szolgálatellátása során leggyakrabban nem a bűnmegelőzési szempontok mentén intézkedik. Feljeleníti vagy megbírságolja a szabálysértőket, előállítja a bűncselekmények elkövetőit, kihallgatja a gyanúsítottakat. Más szóval negatív események szereplője, irányítója. A bűnmegelőzés szerepében azonban a rendőr a segítő, és nem a büntetés megtestesítője.”⁷²

Bevezetés

Szerzőpárosunkról azt érdemes tudni, hogy a tizenöt évvel ezelőtt kezdődött tanár és tanítvány viszonyunk munkakapcsolattá, majd barátsággá alakult. A szakmai kötelék neve, amely összefűz minket, bűnmegelőzés. Az idők során egyre-másra szőjük-fonjuk e köré a fontos ügy köré a szebbnél szebb szálakat, reményeink szerint a rendőri – és a civil – bűnmegelőzési szakma és általa természetesen a biztonságra vágyó ügyfelek örömére.

A 2021-es év második fele olyan lehetőséget kínált számunkra, amely a kettőnkben felgyülemlett tapasztalatot segített összeérlelni. Egyikünknek erős közlési vágya nem hagyta nyugton másikat, így jött az ötlet, hogy írjuk meg, mire jutottunk így együtt: egy tanárnő és egy osztályvezető – két tréner-moderátor, örök nyughatatlan gondolkodó, tervező, szervező. Nem könnyű áthidalni a kettős szerzőség nehézségeit, ezért jelezzük: a tanulmányban hol egyes szám harmadik, hol többes szám első személyben fogalmazunk. De a felvezetés után talán világosak lesznek a szerepek.

1. A kutatás

1.1. A kutatás tárgya – A rendőrségi bűnmegelőzés helyzete Magyarországon

Azt mindenki tudja, hogy közigazgatásilag Magyarország tizenkilenc megyére és egy fővárosra tagozódik. Az viszont többnyire már csak a rendőrök körében ismert, hogy mindegyikben található egy olyan – kisebb-nagyobb – rendőri egység, amelyik bűnmegelőzéssel foglalkozik. Nem profiltisztán ugyan, de döntően azzal. A szakterületen dolgozók száma 419 fő. Ők speciális

⁷² Medve Judit (2014): A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei. Magyar Rendészet, 15(5), 80.

szakértelmükkel és tevékenységükkel, színes programjaikkal, változatos módszereikkel évtizedek óta a rendőrségnek a törvény⁷³ által is megszabott feladatai közül az egyikre koncentrálnak: legfőképpen megelőzni igyekeznek a bűncselekményeket.

A rendőrség bűnmegelőzési egységeit⁷⁴ 1991 óta az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya (a továbbiakban: ORFK BMO) szakirányítja,⁷⁵ amelynek élén nemrég vezetőváltás történt. Az új vezetőt 2021. június–július folyamán pályázat útján, háromkörös Assessment Center eljárással választották ki, és 2021. szeptember 1-jén megbízással kezdett munkához, 2022. március 1-jétől pedig ki is nevezték. Szakmai elképzeléseit a pályázatában egy ún. 100 napos programban fogalmazta meg, amelynek megvalósításához egy kis segítségre volt szüksége. Az elképzelés lényege ugyanis az volt, hogy ez idő alatt az országban dolgozó valamennyi bűnmegelőzési rendőrrel találkozva, az ő segítségével feltérképezi a rendőrségi bűnmegelőzés helyzetét: jellegzetességeit, problémáit, lehetőségeit. Ez volt tehát a kiindulópont, ami után természetesen azonnal a *hogyan* kérdése következett.

1.2. A kutatás előzményei és céljai

A bűnmegelőzésnek frappáns definíciója nem lévén, Molnár István Jenő kissé hosszú, de komplex megközelítést vesszük kölcsön, amely jó alapot ad kutatási témánk tárgyának meghatározásához. *„...a bűnmegelőzés szerteágazó tevékenységek összessége, amelyet ugyan különféle motivációk okán, de szinte a társadalom valamennyi tagja végez. Professzionalizmust nélkülözve bűnmegelőzési tevékenységet folytat a magánszemély, amikor kulccsal zárja az ajtókat, élesíti a riasztót, vagy éppen nem a pénztárcájában helyezi el bankkártyája titkos kódját, azaz a bűnmegelőzés lehet mindennapi tevékenység. Kissé specializáltabban, de hasonlóképpen mindennapi tevékenysége során válik a bűnmegelőzés végzőjévé a pedagógus, aki megtanítja a diákoknak, hogy*

⁷³ 1994. évi XXXIV. Törvény a Rendőrségről, 1. §(1) A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés, a bűncselekményből származó vagyron visszaszerzése, valamint az idegenrendészeti és menekültügyi feladatok ellátása.

⁷⁴ Létrehozásukról „A rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 16/1991. ORFK Intézkedés” rendelkezett. A megyei bűnmegelőzési egységek közül ma 14 osztály, 6 pedig alosztály jogállású, élükön ennek megfelelően osztály-, illetve alosztályvezetőkkel, de a továbbiakban az egyszerűség kedvéért egységesen osztályként fogjuk őket emlegetni. A ténynek a tanulmány későbbi részében még jelentősége lesz, de itt most elég ennyit tudni róluk.

⁷⁵ Az ORFK BMO jelenleg a Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 20/2010. ORFK utasítás 8/a pontja alapján lát el szakmai irányítást. Az osztály munkatársaihoz 3-3 megye bűnmegelőzési szervezeti egysége tartozik, akiknek ha bármilyen kérdésük, gondjuk van, szakmai, koordinációs segítségre van szükségük, akkor közvetlenül, azaz a szolgálati úttal járó kötöttségek nélkül a szakmai kapcsolattartójukhoz fordulhatnak.

az utolsó zárja az osztálytermet, vagy éppen az asszertív kommunikáció eszköztárát oktatja, és ezzel elősegíti a konfliktusok elkerülését. Szakértelemmel látja el feladatát a bűnmegelőzési előadó, vagy az a szakember, aki a bűnmegelőzéssel hivatásszerűen foglalkozik. Ennek köszönhetően a bűnmegelőzés önálló szakma is. [Kiemelés tőlünk.] E szakma eredményességét segíti a kutató, aki a bűnözés okait vizsgálva tudományosan megalapozott bűnmegelőzési módszereket alkot. Tevékenysége révén a bűnmegelőzés értelmezhető önálló tudományként is. Az igazán hatékony bűnmegelőzéshez azonban nem kizárólag diszciplináris háttér, hanem politikai támogatás is szükségeltetik, amely hangsúlyt fektet a büntetőpolitika prevenció-orientált alakítására, intézményi infrastruktúrát biztosít, normákat alkot, fejleszti a jelzőrendszert, valamint szinergiát teremt a közigazgatás egyes szereplőinek tevékenysége között. A bűnmegelőzés ily módon önálló szakpolitika is lehet. Végül a bűnmegelőzés tekinthető a XXI. század egyik új gazdasági ágazatának is, hiszen a vagyonvédelem, de az internetbiztonság területén is egyre több megvásárolható eszköz és szolgáltatás jelenik meg, amelyek a biztonságunkat hivatottak szolgálni.”⁷⁶ A kiemelés oka értelemszerűen az, hogy abban fogalmazódik meg a bűnmegelőzés mint önálló szakma léte.

A magyarországi rendőrségi bűnmegelőzés jelen helyzetének feltárását nyilvánvalóan csak strukturáltan lehet megtenni, amelyhez nem árt némi kutatás-módszertani gyakorlat. A terep ebben az értelemben szűznek számít – tudniillik ilyen jellegű tudományos felmérésbe még senki nem fogott. Az a 2004-es kiadvány,⁷⁷ amely kétségtelenül igyekezett átfogóan bemutatni a Magyarországon akkor működő bűnmegelőzési jó gyakorlatokat, inkább gyűjteménynek, válogatásnak, ízelítőnek számít. És bár a maga nemében fontos munka, de az azóta eltelt tizenhét évben a szakma – ahogyan a világ is – sokat változott. Rengeteg új program, módszertan, jobbnál jobb gyakorlat született, a szakemberek fejlődtek, és sajnos nagyon sok régi és új nehézséggel, gonddal is küzdenek. Sem a szóban forgó kötet, sem az utána bűnmegelőzési témában született rövidebb-hosszabb írások⁷⁸ – dacára tematikai és műfaji sokszínűségüknek (tanulmány, tankönyv, kézikönyv) – nem törekedtek olyan széles spektrumú és mélységű helyzet- és problémafeltárássra, mint amilyenre most mi vállalkozunk. Elhatározásunk belső igényből fakadt. Ennek a kutatásnak nem volt megrendelője, finanszírozója. Ítéseiz viszont bizonyára lesznek, számosan. S mi számolunk is velük.

⁷⁶ Molnár István Jenő (2019): A bűnmegelőzés értelmezése és magyarországi fejlődése. In: (szerk.): Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán: A bűnildőzés és a bűnmegelőzés rendészettudományi tényezői. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXI., Pécs, 82.

⁷⁷ Jármy Tibor (szerk.) (2004): A magyar bűnmegelőzés gyakorlatából. Országos Bűnmegelőzési Központ, Budapest.

⁷⁸ A legfontosabb áttekintő igényű munkák az alábbiak: Nyiri Sándor (2004); Gönczöl Katalin (2004); Rosta Andrea (2006); Szabó Henrik (2008); Borbíró Andrea – Kerecsi Klára (szerk.) (2009): A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I. Budapest, IRM; Gratzer-Sövényházy Gábor (2014); Molnár István Jenő (2019); Németh Zsolt (2020).

Legközvetlenebbül a szakterület felügyeletét ellátó országos vezetők lehetnek kíváncsiak. Nyilvánvaló, hogy legalább egy korszakváltás ürügyén a fenntartók szeretnék tudni, milyen új koncepcióval jelentkezik – és abból majd mit valósít meg – egy új országos osztályvezető. Megjegyezzük: örömmel tapasztaltuk, hogy a megyei vezetők mindenütt fontosnak tartották, hogy részt vegyenek a programokon legalább egy protokolláris gesztus, egy köszöntő erejéig, vagy a Cafék összefoglaló szakaszát meghallgatva. Így a saját, illetve a vendégül látott megyék munkatársaival is volt alkalmuk találkozni. Két megyében (Baranya és Heves) a főkapitánnyal, míg a többi alkalommal (Budapest, Csongrád-Csanád, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Veszprém és Vas) a bűnügyi helyettesekkel, illetve főosztályvezetővel találkoztunk személyesen. Reméljük, hogy az eredményeket tárgyilagossággal összefoglaló jelentés mellett ez a tanulmány mindannyiukat meggyőzi arról, hogy a bűnmegelőzés ügye fontos. Munkánk tétje tehát egyáltalán nem kicsi, s már most jelezzük, hogy az ezzel járó felelősséget a kutatás során mindvégig érzékeltük.

Ám a döntéshozók hozzáállása mellett ugyancsak mérvadó maguknak a bűnmegelőzési tevékenységgel foglalkozó rendőröknek a véleménye, akiknek a segítségével ez a sajátos bűnmegelőzési térkép elkészülhetett. A szakma ilyen átfogó összefoglalására ők is régóta várnak, és nekünk is fontos, mit szólnak a véleményeikből leszűrt valóságértelmezésünkhöz.

És nem utolsósorban a kapott eredmények a szélesebb (rendészet)tudományi és civil közvéleményt is érdekelhetik. Eléjük tárva apropót kínálunk nekik a véleményalkotásra, a miénktől eltérő következtetések levonására és a szakmai párbeszédre, vitára is. Állunk mindezek elé, kíváncsian.

1.3. A kutatás módszerei – dilemmák

Amint mondtuk, a terület nagyjából feltáratlan, ezért talán a kísérletezésre is nagyobb lehetőséget ad. Úgy döntöttünk, hogy a klasszikus kérdőíves mellett egy olyan kutatási módszert is alkalmazunk, amelynek tulajdonképpen ez az első próbája.

Módszertani dilemmáink részben a felsorolt sokféle elvárásból is adódtak. Részben pedig abból, hogy azt kellett valahogyan megoldani, hogy a legfontosabb információkat ennyi embertől hogyan gyűjtsük össze a leghitelesebben. Ugyanis nem pusztán szikár számokra szerettünk volna szert tenni, hiszen ezek egy egyszerű adatszolgáltatással is beszerezhetők. Úgy gondoltuk, sokkal inkább van szükség mélyebb, érdemibb tudásra, amely a számok mögötti összefüggésekre is rálátást nyújt. Természetesen az alapvető adatokat kérdőíves felméréssel gyűjtöttük össze, amelynek eredményeit táblázatokban és diagramokban fogjuk ismertetni.

A másik célunk eléréséhez azonban egy másik, a tudományos kutatásban eleddig nem használt módszert vetettünk be, amelynek a neve *Police Café*.⁷⁹ Nekünk nyilvánvalóan nem új, hiszen egyikőnk annak kifejlesztője, képzője és

⁷⁹ A módszerről itt lehet tájékozódni: <https://policecafe.hu/>, illetve lásd még: Molnár Café Kata: *Police Café módszertani kézikönyv*. Pécs, 2021.

moderátora,⁸⁰ másikk pedig évek óta egy bizonyos célközönség körében – tudniillik a polgárőrök akadémiáján⁸¹ – szintén tréner. De talán már azok is egyre kevesebben vannak, akik még nem hallottak róla. Az ő kedvükért: ez a World Café⁸² nevű, 1995-ben Juanita Brown által az Egyesült Államokban szervezetfejlesztésre kitalált közösségi alkotótechnika magyar rendőrségre adaptált változata. Célja szerint rendőrök és civilek közötti érdemi párbeszéd a biztonságos és élhető közösségekért. Ehhez teremt kellemes helyet is minőségi időt a Police Café. Magyarország néhány megyéjében (Baranya, Bács-Kiskun és Nógrád, sőt, most már Komárom-Esztergom is) és a főváros két (XIV. és VIII.) kerületében már 2014 óta alkalmazzák, és egyáltalán nem lesz meglepő, hogy elsősorban bűnmegelőzési eszközként, az esetek 90%-ában rendőrségi kezdeményezésre, rendőrök szervezésével. És tegyük hozzá – már amennyire ez az eddig sajnos kevés számú vizsgálat⁸³ alapján kijelenthető – hogy meglehetősen hatékonyan.

Vagyis a bűnmegelőzési téma kapcsán a Police Café mint helyzetfeltáró kutatási módszer kínálta magát. Főleg, hogy a célcsoport tagjai már jó pár helyen az országban ismerik és alkalmazzák, és talán örültek annak, hogy most szakmai körben is ebben a formában konzultálhatnak. A sorozatot *régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafénak* neveztük el. Azt már sokan tapasztalták és mi magunk is valljuk, hogy a Police Café jó bűnmegelőzési platform, ezért ezeken az alkalmakon magát a módszert is népszerűsítettük, újabb elemmel bővítve a szakemberek prevenciós eszköztárát. De azzal, hogy speciális Rendőrkávéházakat nyitottunk, ahol rendőr a rendőrrel beszélgethetett, mégpedig szűkebb szakmájukról, a bűnmegelőzésről, többet is szeretünk volna elérni. Az elnevezés sugallja ezt a szándékot: a koordináció szó tulajdonképpen egyfajta szervezetfejlesztést is takar.

A Police Cafénak a kutatás-módszertan repertoárjában való elhelyezése egyébként érdekes kihívás. E kötet első tanulmányában az ehhez vezető út előzményeit és első lépéseit foglaltuk össze. Arra jutottunk, hogy a Police Café a kvalitatív, azon belül is az ún. beavatkozó típusú, részvételen alapuló akciókutatások családjában elhelyezhető World Cafénak a rendészettudományi kutatások területére adaptált változata lehet. És ilyen minőségében a kipróbálásra mindenképpen érdemes. Mint ahogy fentebb jeleztük, jelen kutatásunk a módszernek egyfajta tesztje szeretne lenni.

⁸⁰ Lásd itt: <https://policecafe.hu/cafe-kata/>

⁸¹ Erről lásd itt: <https://policecafe.hu/polgaror-cafe-kepzes/>

⁸² A közösség honlapja elérhető itt: <http://www.theworldcafe.com/>

⁸³ Molnár Katalin (2020): A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 1. rész. Kérdőívelemzés. In: Hegedűs Judit (szerk.): Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2020., 89–104. o.; Molnár Katalin: A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 2. rész, Interjúelemzés. Magyar Rendészet 2019/2–3. szám, 163–205. o.

1.4. A kutatás folyamata

Miután kiválasztottuk a kutatási módszereket, elő kellett készítenünk a célcsoportot. Tekintettel arra, hogy akciókutatásról van szó, fontos volt, hogy a résztvevők mindvégig együttműködők legyenek. A motiválást a megyei bűnmegelőzési vezetők körében kezdtük, mert rajtuk állt vagy bukott a Cafék megszervezése. Úgy gondoltuk, hogy ha velük sikerül megértetnünk a kutatás célját, és elfogadtatni annak innovatív módszerét is, az már fél siker. A célcsoportot részletesen a 2.1. pontban mutatjuk be.

Ezek után fogalmaztuk meg a kutatási kérdéseket. Ennek folyamatát az 1.7. pontban ismertetjük röviden.

Majd pedig a kutatási kérdések feldolgozásának menetrendjét kellett kialakítanunk. Ezen a régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafék forgatókönyvének elkészítését kell érteni. Ezek után kezdtünk hozzá az országos „turnéhoz”.⁸⁴

A program mindenhol az ORFK megbízott osztályvezetőjének harmincperces bemutatkozásával kezdődött, majd tíz percben a módszertani ismertető következett. Ezután az egyes témákat a kutatásba bevont résztvevőkkel, őket négy asztal köré ültetve dolgoztattuk föl négy, egyenként huszonöt perces fordulóban. A Cafékat a témagazdák összefoglalója zárta. Fegyelmezett rendőrökről lévén szó, az egyes fordulókra szolgáló időkereteket sikerült is feszesen tartani. Az alkalmankénti fórumok időtartamát eredetileg háromórásra terveztük, de szinte minden helyszínen négyórásra nyúlt a folyamat. A témaösszegzések vettek igénybe több időt a tervezettnél, amit viszont azért nem bántunk, mert végül is a lényeg itt hangzott el. Az eredményeket a négy témagazda prezentálta, akik segítségével a három megye szakembereiből összeállított egyes asztaltársaságok a négy témát feldolgozták.

A Cafék hangulata minden egyes helyszínen kötetlen volt. Mivel, mint mondtuk, minden helyszínen voltak, akik már kipróbálták a Police Cafét, ez előnyt jelentett, hiszen jó tapasztalataik voltak a műfajról. A résztvevők mindvégig aktívan bekapcsolódtak a párbeszédbe, és szabadon, őszintén mondták el véleményüket. A műfajhoz tartozó kötetlen stílus miatti kezdeti meglepetés után hamar feloldódtak, és szívesen beszéltek munkájukról. Legtöbbjük tele van élményekkel, ötletekkel, tervekkel. De sajnos ugyanannyi nehézséggel, akadályozó tényezővel, problémával is. Hiába 7 régió, 20 megye, 154 kapitányság megannyi különbsége, a bűnmegelőzési szakemberek országsszerte fél szavakból is értik egymást. Az egyik témagazda ezt úgy fogalmazta meg, hogy bármelyik kávéházi asztalhoz ült le, úgy érezte, otthon van.

⁸⁴ A Café sorozat végeztével 2021. december 9-én egy szakmai élménybeszámolót adtunk közre itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/police-cafe-extra-34-megyei-bunmegelozesi-koordinacios-cafek/>

1.5. A kutatás terepe

A felmérés országos volt, azaz húsz bűnmegelőzési egységre terjedt ki. Ennyi helyre nyilvánvalóan nem lehetett volna személyesen elutazni. Ez sem időben, sem térben nem lett volna egyszerű logisztika, és hamar kiderült, hogy szükség sincs rá. A húsz helyszínt régiósítottuk. A nyolc alkalom így is összesen harminc munkaórát vett igénybe, a hat vidéki helyszín bejárásához pedig 2 360 km megtétele tartozott.

Olyan megyéket osztottunk be egymás mellé, akik egyébként is gyakorta dolgoznak együtt, körülbelül hasonló helyzetűek, és feltételezhető volt, hogy könnyen megteremtik az együttműködésnek azt a szintjét, amely egy ilyen régiós koordinációs Café megszervezéséhez szükséges. És így is lett. Már 2021. szeptember 10-én véglegesültek a Cafék – vagyis a kutatás – helyszínei. Budapest és Pest megye esetében a fórumot a létszámviszonyok miatt duplázni kellett, egyazon napon délelőtt és délután is rendeztünk egy-egy Cafét. Az egyes régiókba osztott megyéket, a rendezvények helyszínét és a Cafék időpontjait az 1. sz. táblázat mutatja.

Régiók	Megyék	A Cafék helyszíne	A Cafék időpontja
Dél-Nyugat	Baranya, Tolna, Somogy	Pécs	2021. szeptember 23.
Kelet	Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar	Nyíregyháza	2021. október 6.
Dél-Kelet	Szeged-Csanád, Békés, Bács-Kiskun	Szeged	2021. október 12.
Észak-Nyugat	Veszprém, Fejér, Komárom-Esztergom	Veszprém	2021. október 14.
Észak-Kelet	Heves, Nógrád, Jász-Nagykun-Szolnok	Eger	2021. október 18.
Nyugat	Vas, Zala, Győr-Moson-Sopron	Szombathely	2021. október 22.
Főváros I.	Budapest, Pest	Budapest	2021. november 16.
Főváros II.	Budapest, Pest	Budapest	2021. november 16.

1. sz. táblázat A régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafék menetrendje (saját szerkesztés)

1.6. A témagazdák és szerepük

Valamennyi helyszíntre hárman utaztunk Budapestről. Az osztályvezető és a Cafék moderátora mellett az ORFK BMO egy-egy munkatársa is jelen volt, az esetek többségében mindig az, aki az adott megyék szakirányítója. Ez a későbbiekre nézve volt fontos szempont, hiszen így a szakirányítók személyesen találkozhattak a megyék bűnmegelőzési szakembereivel, és ők is megismerhették őket.

A négy témagazda személye minden régióban a három megye bűnmegelőzési vezetője és az adott régió ORFK BMO-s szakirányítója volt.

Feladatul azt kapták, hogy az egyes Cafékban a kutatási témákat négy fordulóban minden asztaltársasággal átbeszélgék, inspirálva őket az aktív közreműködésre és az őszinte hozzászólásokra. Ezt a tevékenységet magas színvonalon végezték, és összegzéseiket is alaposan, minden részletre kiterjedően, saját véleményüket is határozottan vállalva adták elő.

A témagazdák a Café módszerből nem kaptak felkészítést. Így kívántuk elérni, hogy ők se készüljenek előre a szakmai kérdésekből, hiszen tapasztalataink szerint szakemberek körében a műfaj bizonyos fokú spontaneitás mellett működik hatékonyan. Sőt, a témákat minden helyszínen kisorsoltuk közöttük, így nem tudhatták, ki melyiket fogja feldolgoztatni. Egyébként bizonyos értelemben nem volt számukra záska macska a négy résztéma, hiszen azok az általuk még 2021 szeptemberében (erről szólunk az 1.7. pontban) felvetett szempontok mentén alakultak ki. Amikor ezzel menet közben szembesültek, az a hitelesség egy újabb bizonyítékául szolgálhatott nekik, mert láthatták, hogy ígéretünk szerint valóban az ő szakértelmükre alapoztuk a helyzetfelmérést.

A témagazdától azt kértük, hogy a programot követő öt munkanapon belül készítsenek egységes, közösen kialakított írásbeli összefoglalót a Cafékról. Ezek alapján aztán – saját helyszíni tapasztalataival kiegészítve – az osztályvezető szintén írásbeli összefoglaló jelentésben számolt be saját vezetőjének. Az átláthatóságra törekedve minden régiós összegzést, sőt, a régiós munkacsoportok által készített jegyzeteket és helyszíni fotókat is egy közös drive-ra töltöttük fel, amelyet a megyei vezetők számára hozzáférhetővé tettünk.

Ugyancsak az átláthatóság jegyében jártunk el akkor is, amikor a 2021. november 9–11. között a bűnmegelőzési vezetők részére szervezett háromnapos szakmai tréningen az addigi koordinációs Cafékkal kapcsolatos tapasztalatainkat egy szóbeli konzultáció formájában megosztottuk velük, és a véleményüket kértük magáról a műfajról. Az irányított kérdések mentén többségében pozitív visszajelzést adtak. Kiemelték az őszinteséget, a hozzáállást, a sokszínűséget, a szociális érzékenységet. Jónak tartották, hogy az új vezető közvetlen, hogy sikerült lefektetni az első pillért, és hogy látszik, hogy „küldetéstudatunk” van, így esély nyílhat a változásra. Tetszést aratott a „policehiztorság” kifejezés.⁸⁵ Hasznosnak és szükségesnek gondolják, hogy megfogalmazzuk, hogy nincs helyén a bűnmegelőzés.

1.7. A kutatás előkészítése és a kutatási kérdések

2021. szeptember 10-én a Belügyminisztériumban lépett először hivatalosan az új osztályvezető az ország húsz bűnmegelőzési vezetője elé. Az alkalom egy mindenki által ismert és elismert kolléganő nyugdíjba vonulása, köszöntése volt, s ha már így egybegyűltek a szakemberek, adta magát a helyzet egy szakmai konzultációra. Egy újonnan beiktatott vezető ilyenkor hagyományosan feladatszabó értekezletet tart, ahol rövidebben vagy hosszabban, formálisan vagy tartalmasabban ismerteti programját, meghatározza elvárásait. Beosztottai

⁸⁵ Ez egy szójáték volt, amelyet a Cafék egyikén az egyik témagazda vetett föl. A bűnmegelőzési rendőr polihiztorságára utal.

kíváncsiak rá, látni-hallani szeretnék, benyomásokat akarnak szerezni róla. Ki ő és mit tervez velük, mit gondol a szakterületről, jelesül a bűnmegelőzésről?

Az első meglepetés ekkor érte az egybegyűlteket, ugyanis semmi nem történt a szokásos módon. Se pulpitus, se elnöki asztal, se hosszú beszéd. Rövid antré, kis beavatás annak az emberi és szakmai motivációnak a háttérébe, amely arra ambicionálta az új vezetőt, hogy pályázzon erre a pozícióra. Pár alapvetés, értékek deklarációja, néhány kérdés, egy jól irányzott kezdő lépés, amely épp csak ahhoz kellett, hogy hamar ki is lépjen a klasszikus „egy beszél, a többi hallgatja” szituációból. Hogy aztán átadhassa helyét valami másnak: egy ötletbörzének, amelynek hármas célja volt.

Egyrészt már itt és most, a legelején megbontani a hagyományos kommunikációs kereteket.

Másrészt összeültetni a következő két és fél hónapban egymással szorosabb együttműködésre bírándó megyéket.

Harmadrészt pedig összegyűjteni a résztvevőkkel azt a szempontrendszert, amely mentén szerintük a magyarországi rendőrségi bűnmegelőzés helyzete országosan feltérképezhető.

A kétórás folyamat tulajdonképpen a kutatás előkészítését szolgálta. Egyrészt fontos volt érzelmileg megnyerni az ügynek az osztályvezetőket, és ez – bár eleinte láthatólag meglepődtek a kötetlen hangnemen – nagyrészt sikerült is. Másrészt pedig az új vezető már itt szeretne volna egyértelműen tudatosítani bennük, hogy senki nem szeretné megmondani nekik, mit tegyenek vagy ne tegyenek, hiszen a szakmaiságot ők képviselik. Ők azok, akik pontosan, naprakészen tudják, mi zajlik a terepen, a „végeken”, és mindez általuk, az ő segítségükkel lesz hozzáférhető. Az ORFK szerepe a koordináció és a szakmai támogatás. Nem mellesleg nagyon sokat nyomott a latban az a tény, hogy az osztályvezetőt régről ismerték, és tudták: tapasztalt, egy bűnmegelőzési osztályvezetői munkával járó minden kihívást ismerő szakember került irányító pozícióba. Így a személyes elfogadottságáért nem kellett külön megküzdenie, mert az az elejétől adott volt. Legfeljebb az új szerepben voltak rá kíváncsiak. Mellette pedig az ötletbörze moderátora mint magát a folyamatot segítő szereplő is hamar a helyére került.

A dolog működött. A hármasával összeültetett vezetők elsőre elfogadták a régiós felosztást, és aktív beszélgetésben gazdagon sorolták a szakterület általuk látott legfontosabb jelenségeit, égető kérdéseit, gondjait. A hármas csoportokból egy valaki ismertette, mire jutottak, és mi nyilvánosan jegyzeteltük az ötletbörze megállapításait. Még aznap délután mindegyikük megkapta az eseményről szóló emlékeztetőt, benne a közös jegyzettel.

A következő héten a megyei bűnmegelőzési vezetők által felvetett szempontrendszert négy résztemára bontottuk, amelyek az alábbiak voltak:

- A rendőri bűnmegelőzés, mint szakma
- A rendőri bűnmegelőzési munka szervezése
- A rendőri bűnmegelőzés helye a szervezetben
- A rendőri bűnmegelőzési munka finanszírozása

Végeredményben ezek lettek a kutatási kérdéseink is, amelyek mindig ugyanebben a megfogalmazásban kerültek terítékre a hét régiós bűnmegelőzési

koordinációs Cafén. Ezek alapján jó lehetőség adódott a hét régióban összegyűlt szakemberek válaszáinak összehasonlítására. Az elemzést a 2. pontban a témagazdák jegyzeteit, a régiós összefoglalókat felhasználva, az egyes kérdések mentén strukturálva végezzük el.

2. A kutatás eredményei

2.1. A válaszadók összetétele

A bűnmegelőzési szakterületen – önálló vagy kapcsolt munkakörben – dolgozó magyarországi rendőrök száma a kutatás időszakában (2021 őszén) *419 fő* volt. Köztük nemcsak a már említett megyei bűnmegelőzési osztályokon és alosztályokon dolgozók értendők, hanem a helyi szervek e feladathoz rendelt munkatársai is. A kérdőívet összesen *176 fő* töltötte ki. Ez *42 százalékos* kitöltést jelent, ami messze fölülmúlja a szokásos kérdőíves kutatásokban elérhető arányt, így az eredmény reprezentatívnak tekinthető. Ennek okát abban látjuk, hogy a kérdőíveket csak a hét helyszínen lebonyolított koordinációs Cafék után küldtük szét. Vagyis azután, miután a megszólított célcsoportnak a *76,6%-ával* (összesen 321 fővel) személyesen is találkoztunk. Ily módon talán megtapasztalhatták, hogy a véleményükre valóban kíváncsiak vagyunk, és ettől nagyobb hajlandóságot mutattak a válaszadás iránt.

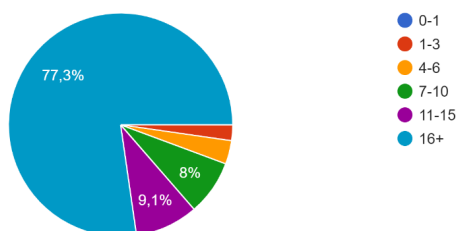
A Café programokon egy-egy alkalommal körülbelül *40 fő* volt jelen, akivel kivitelezhetőnek tartottuk a Café módszer lebonyolítását. Az ő kiválasztásukat a megyei vezetőkre bíztuk, hiszen ők ismerik a kollégákat. Tudják, ki milyen tevékenységeket végez, mennyire van rálátása a szakterületre, tapasztalata, véleménye mennyire releváns. Az egyes helyszíneken régiókénti bontásban az alábbi létszámú résztvevőkkel dolgozhattunk (2. sz. táblázat).

Megye	Résztvevők létszáma (fő)
Dél-Nyugat	41
Kelet	38
Dél-Kelet	40
Észak-Nyugat	40
Észak-Kelet	42
Nyugat	41
Főváros I–II.	79
Összesen	321

2. sz. táblázat A koordinációs Cafék résztvevőinek létszáma régiós bontásban (saját szerkesztés)

Az 1. sz. diagramon látható, hogy a 176 válaszadó elsöprö többsége, 77,3%-a 16 évnél régebben dolgozik rendörként, és újabb 17,1%-uk is 7 és 15 év közötti szolgálati évet számlál. Csupán 5,6%-uk dolgozik kevesebb, mint 6 éve. Ezekből az adatokból következik a sokéves rendőrszakmai tapasztalat, ami kiváló alapot ad a bűnmegelőzési tevékenységhez. Továbbá: ez az arány jelentősen eltér az egyébként fiatal állomány átlagától.

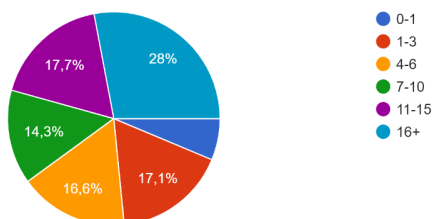
Mióta dolgozik a rendőrségen? (évek száma)
176 válasz

1. sz. diagram A válaszadók szolgálati éveinek száma (saját szerkesztés)

A 2. sz. diagram pedig azt mutatja, hogy ki mennyi ideje dolgozik a bűnmegelőzés területén. Itt is egyértelműen azoknak a száma a legtöbb (összesen 60%), akik hétnél több éve foglalkoznak ezzel a szakterülettel. Vagyis a tapasztalatuk e téren is elég meggyőző.

Mióta dolgozik a bűnmegelőzés területén? (évek száma)
175 válasz

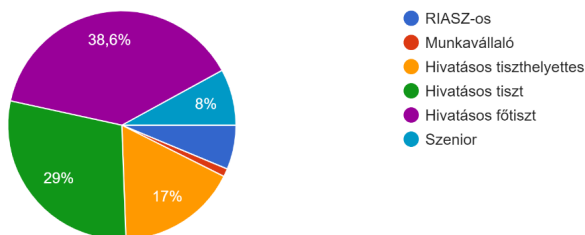

2. sz. diagram A válaszadók bűnmegelőzés területén eltöltött éveinek száma (saját szerkesztés)

Ha az 1. és a 2. diagram adatait összevetjük, abból kikövetkeztethető, hogy a rendőri szolgálati évek száma azt is jelzi: a bűnmegelőzési munka előtt sok más szakterületről származó tapasztalatot is szereztek a kollégák, amelyeket nyilvánvalóan fel tudnak használni a bűnmegelőzés során is.

A 3. sz. diagram a válaszadók jogviszonyát mutatja. A döntő többség (92,6%) hivatásos jogviszonyban dolgozik, és mindössze 7,4% munkavállaló vagy rendőrségi igazgatási alkalmazott.⁸⁶ A hivatásosok 67,6%-a tisztt, 17%-a tiszthelyettes és 8%-a szenior. A magas tiszti és főtiszti arány adott, mert az állománytábla szerinti státuszok betöltését – nagyon helyesen – minimum főiskolai végzettséghez kötik.

Munkáját milyen jogviszony alapján végzi?
176 válasz

3. sz. diagram A válaszadók jogviszonyának megoszlása (saját szerkesztés)

2.2. A kutatási kérdésekre kapott válaszok elemzése

2.2.1. A rendőri bűnmegelőzés, mint szakma

A rendőri bűnmegelőzés, mint szakma helyzetét a megkérdezett szakemberek ambivalensen ítélik meg. Egyfelől nagyon nehéznek, másfelől nagyon szépnek tartják. Egyértelműen érzékelhető volt, hogy dominánsan inkább szeretik, elkötelezettek mellette. Ez egyébként a Cafékban zajló intenzív szakmai beszélgetések és a témagazdák prezentációinak hangulatán is egyértelműen érződött.

Úgy gondolják, hogy rendkívül szerteágazó a rendőri munkának ez a szegmense. Nagyon összetett kompetenciákkal, sokszínű személyiséggel kell rendelkeznie annak, aki ezt a munkát jól és eredményesen szeretné csinálni. Vagyis határozottan állítják, hogy a bűnmegelőzés a rendőrin belül külön szakma, a maga sajátos jellegzetességeivel, hozzávalóival, igényeivel – amit tanulni kell(ene).

2004–2007 között mindössze négy évfolyamot ért meg a Rendőrtiszti Főiskolán a bűnmegelőzési szervező szakirányú továbbképzési szak. Ide felsőfokú végzettséggel lehetett jelentkezni, és a hallgatók három féléven át tanulhatták a rendőrségi bűnmegelőzést. Szerzőpárosunk tagjai egyébként először itt találkoztak egymással 2004-ben – egyikük mint oktató, másikuk mint

⁸⁶ RIA, illetve RIASZ, azaz Rendészeti igazgatási alkalmazotti Szolgálat.

diák. Sőt, egyikük még jegyzetet⁸⁷ is írt ugyanebben az évben a szakirányon tanulók kommunikációs ismereteinek fejlesztése szándékával. Néhányan a megkérdezettek közül elvégezték ezt a szakirányt, és kifejezték: hiányolják ennek létezését. De azt is nehezményezik, hogy a tiszthelyettesek szakmai alapfokú és a tisztek felsőfokú képzésében sem kap elég figyelmet ez a szakterület.

A már pályán lévők is igénylik a folyamatos tanulást. Szívesen vennének sokkal több szakmai továbbképzést, kompetenciafejlesztést, ismerkednének új és korszerű módszerekkel, jó gyakorlatokkal, örülnének olyan interaktív és nemcsak Budapesten tartott, hanem regionálisan szervezett fórumoknak, képzéseknek, ahol gyakrabban találkozhatnának egymással a szakmabeliek, és megismerhetnék egymás jó gyakorlatait. De remek ötletként merült föl a hospitálás lehetősége is, amelynek során működés közben ismerhetnék meg egymás programjait.

Az is mindenhol elhangzott, hogy egymás ötleteinek, módszereinek, projektjeinek megismerése egy interaktív digitális tudástár segítségével is könnyíthető lenne. Ide minden megye feltölthetne és innen letölthetne háttéranyagokat, természetesen betartva az ötletgazdákra való hivatkozás korrektségét.

Sok programot alkalmaznak, de természetesen nem egyformán kedvelik őket. A kérdőívben arra kértük a kollégákat, hogy összesen 18 bűnmegelőzési programot értékeljenek egytől hatig tartó skálán aszerint, hogy azok mennyire állnak közel hozzájuk. (Az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem ismerik a programot, a 6-os pedig, hogy az úgy jó, ahogy van, nem kell rajta változtatni.) Az egyszerűbb áttekinthetőség kedvéért csak a válaszok két felső értékét (az 5-öst és 6-ost) vettük alapul, és a kettő összegéből alakítottuk ki a sorrendet. Az alsó (1-es és 2-es) értékek nyilvánvalóan ezekkel fordítottan arányosak. A 3. sz. táblázat mutatja a népszerűségi listát.

⁸⁷ Molnár Katalin (2004): A kommunikáció szerepe a bűnmegelőzésben. Jegyzet az RTF levelező tagozatának bűnmegelőzési szervező szakirányú továbbképzési szakán tanulók részére. Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 2004. Elérés: http://www.nyelviktoralas.hu/publikacio/a_kommunikacio_szerepe_a_bunmegelozesben.pdf

A program helyezése	A program neve	5-ös értéket választók száma	6-os értéket választók száma	5-ös és 6-os értéket választók száma összesen
1.	Ifjúságvédelmi programok (DADA, ELLEN-SZER, IBT, Ovizsaru)	37	75	112
2.	Idősekkel kapcsolatos programok	41	70	111
3.	Internetbiztonság	53	57	110
4.	Családon belüli erőszak	43	64	107
5.	Időszakos rendezvények	47	59	106
6.	Droprevenció	44	46	90
6.	Megelőző vagyonvédelem	45	45	90
7.	Áldozatvédelem	30	45	75
8.	Házhoz megyünk program	33	34	67
9.	Police Café	38	28	66
10.	Bike Safe	32	33	65
10.	Police Coffee	34	31	65
11.	Közösségi szolgálatban részvétel	27	34	61
12.	ELBIR ⁸⁸ hírlevél	30	30	60
13.	Természetvédelemmel kapcsolatos programok	31	28	59
14.	Iskolaőrség	18	28	46
15.	Emberkereskedelem elleni küzdelem	25	20	45
16.	Körözés szakirányítás	8	23	31

3. sz. táblázat Az egyes bűnmegelőzési programok népszerűsége a szakemberek körében (saját szerkesztés)

Ha már itt tartunk, e ponton – lévén szó a szakmaiságról – nem kerülhető meg az a kérdés, amelyik a Cafékban is a legfontosabbak egyikeként merült föl, hogy mitől hatékony a bűnmegelőzés, és melyek a hatékony prevenció eszközök. A felvetést problematikussá teszi, hogy „*minden eszköz, módszer, megoldás stb. kizárólag az adott körülmények között vizsgálendő, és csak ezek figyelembevételével lehet róla kijelenteni, hogy hatékony vagy sem.*”⁸⁹ Viszont nem lehetetlen összeszedni azokat a kritériumokat, amelyek mentén a hatékonyság mégis csak megítélhető. Ezek szerint hatékony az a bűnmegelőzési eszköz, amely

⁸⁸ ELBIR: Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer, amelyet 2006-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megye hozott létre arra, hogy információkat adjon át a lakosságnak hírlevél formájában. Használata aztán országosan elterjedt.

⁸⁹ Medve Judit (2014): A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei. Magyar Rendészet, 15(5), 66.

- „az alapvető emberi jogokat tiszteletben tartja;
- az időtényezőit figyelembe véve folyamatos, rendszeres, hosszú távú;
- a problémát komplexitásában kezeli (feltétel: bűnmegelőzési stratégia készítése);
- meghatározza a prioritásokat;
- folyamatos monitorozás alatt áll: a hosszú távú tervet konzekvensen betartja, de szükség esetén annak átalakítására is kész (azaz flexibilis);
- deklarálja a helyi jelleget (a helyi igényre épül, és figyelembe veszi az adott környezet jellemzőit), adaptál, nem pedig kontrollálatlanul átvesz más módszereket;
- kijelöli a szakmai és koordinációs irányító személyt vagy szervezetet – „kell egy karmester”;
- együttműködő szerepvállalásában partnerei a szakmai szervezetek, a lakossági és civilszervezetek;
- kiemelt figyelmet fordít a kommunikációra – kizárólag a professzionális kommunikáció megengedett;
- nem az elrettentés módszerére épül, tartózkodik az ilyen elemektől, inkább felvilágosít, ismereteket közvetít, és az attitűdváltozást célozza meg.”⁹⁰

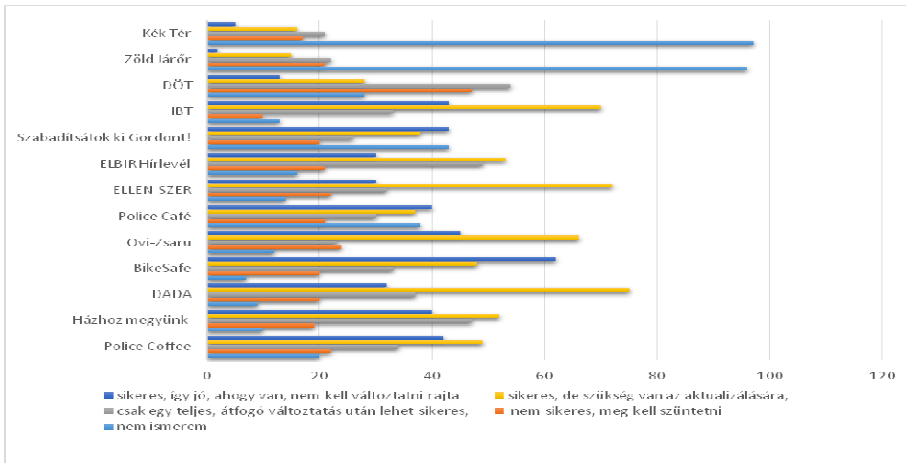
Ha e kritériumrendszer mentén elemeznénk az egyes működő programokat, láthatóvá válna, melyek azok, amelyek fölött már eljárt az idő. Ugyanakkor szép számmal vannak olyanok is, amelyeket a megkérdezettek nem ismernek, ezért nem használják ki a bennük rejlő potenciált.

A kérdőív egyik kérdésében (a válaszokat lásd a 4. sz. diagramon) 1-től 5-ig terjedő skálán értékeltettünk a szakemberekkel 13 programot aszerint, hogy azt mennyire tartják sikeresnek. Itt arra is kíváncsiak voltunk, hogy egyáltalán mennyire ismerik az adott programot, illetve hogy mennyire tartják adekvátnak, aktuálisnak. A válaszlehetőségek a következők voltak:

- 1 - nem ismerem
- 2 - nem sikeres, meg kell szüntetni
- 3 - csak egy teljes, átfogó változtatás után lehet sikeres
- 4 - sikeres, de szükség van az aktualizálására
- 5 - sikeres, így jó, ahogy van, nem kell változtatni rajta

A válaszok alapján érdemes elgondolkodni egyes programok elhagyásán, módosításán, korszerűsítésén vagy egyszerűen csak megismertetésén, népszerűsítésén. Sajnos e kutatás keretét szétfeszítené ezek alapos elemzése.

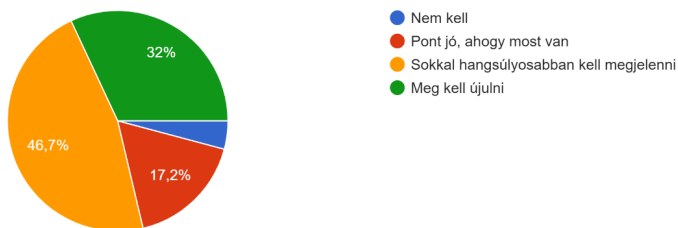
⁹⁰ Medve Judit (2014): A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei. Magyar Rendészet, 15(5), 66., 73–74.

4. sz. diagram Az egyes programok ismertsége és sikerességének megítélése a szakemberek körében (saját szerkesztés)

A bűnmegelőzésben – és ez a rendőri, illetve közelebbről a bűnmegelőzési pályán eltöltött évek számából is látszik (lásd az 1. és 2. sz. diagramokat) – döntően nem a digitális bennszülöttek nemzedéke képviselteti magát. Mégis sokan érveltek a Cafékban amellet, hogy a közösségi média kínálta lehetőségeket bizonyos célcsoportok esetén jobban ki kellene használni. A 32%-os „Meg kell újulni” és a 46,7%-os „Sokkal hangsúlyosabban kell megjelenni” válaszok beszédesek. Az 5. sz. diagram szemlélteti a válaszok eloszlását.

Mit gondol, a bűnmegelőzésnek jelen kell lennie a közösségi médiában?
169 válasz

5. sz. diagram A bűnmegelőzésnek a közösségi médiában való jelenlétével kapcsolatos vélemények (saját szerkesztés)

Ehhez pedig e téren nekik maguknak is fejlődniük kellene. Ezt támasztják alá azok a legújabb kutatások is, amelyek a (magyar) rendőrség közösségi oldalakon való egyre intenzívebb jelenlétét és a szervezetnek a

médiatudatosságban rejlő kommunikációs, azon belül kifejezetten prevenciósi potenciálját vizsgálják.⁹¹

Amikor 2014-ben Medve Juditnak a bűnmegelőzés hatékony eszközeit rendszerező tanulmánya megjelent, közel sem volt ekkora divatja a közösségi médiumoknak. Ezért ezek jelentőségét ő még nem nevesíthette. De az alábbi gondolata és a szakemberek – e téren is érvényes – saját készségeiket illető kritikus önreflexiója között nem nehéz párhuzamot vonni „*A rendőrségi megelőzés sarkalatos pontja az elkötelezett, jól felkészült szakemberek adekvát kommunikációja. Ez azt jelenti, hogy a megelőzés eszközei mindig a célközönség igényeihez és a konkrét körülményekhez kapcsolódnak.*”⁹² Ha ez nem valósul meg, akkor a tevékenységtől biztosan nem várható el, hogy hatékony legyen.

Azt is fájlalják a szakemberek, hogy sokszor azt érzik, bizonyos vezetői szinteken nincsenek tisztában azzal, hogy egyes feladatok, amelyeket a bűnmegelőzési szakterületre egyszerűen tovább delegálnak, miként valósulnak meg. Mi történik egy-egy rendezvényen, milyen felkészülésnek kell megelőznie egy-egy programot, kampányt, kitelepülést? Azzal pedig különösen nem, hogy milyen hatásokat vált ki mindez az egyes tevékenységekkel konkrétan érintett különböző célcsoportokban és a civil társadalomban általában. Márpedig ennek a hatásmechanizmusnak az ismerete alapvető volna ahhoz, hogy egy szervezet a társadalmi szerepét jobb minőségben tölthesse be. Abba e helyütt nem megyünk bele, de mégis muszáj utalni az alábbi problémára: hogy Magyarországon a rendőrség esetében mi is ez a társadalmi szerep,⁹³ az a rendszerváltás óta teljességgel tisztázatlan. A definiálásra 2010-ben született ugyan egy javaslat,⁹⁴ ám a mai napig a szerepdefiníció hiánya determinálja a szervezeti működést – és meggyőződésünk szerint kódolja többek között a bűnmegelőzés szakmai tartalmának tisztázatlanságát is. Ezt az állításunkat a Cafékban elhangzott vélemények egyértelműen visszaigazolják.

A megkérdezettek szakmailag mindenképpen problematikusnak látják azt, hogy a bűnmegelőzési munka eredményei nem mérhetőek. „*A kérdést felületesen megközelítő bűnügyi szakemberek körében sokat hangoztatott, általános nézet, hogy a bűnmegelőzési munka hatása kimutathatatlan, hiszen nem lehet megszámlálni azt, ami nem történik meg. Konkrétan, ha egy bűncselekményt, valakinek az áldozattá vagy elkövetővé válását sikerül*

⁹¹ Uricska Erna (2021). Online reputáciomenedzsment a police_hu Instagram-profilján, Belügyi Szemle.69(9)1529-1547.; Uricska Erna (2020) Proper interactive communication of the police as a (n e-) trust-building strategy. Introducing the term policing digilect. Kosice Security Review.10(2). pp. 185-195.

⁹² Medve Judit (2014): A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei. Magyar Rendészet, 15(5), 65. o.

⁹³ Molnár Katalin (2018): Rendészeti kommunikáció – a média tükrében. Kézikönyv és szemelvénygyűjtemény a rendészeti szakújságíró szakirányú továbbképzési szak hallgatóinak. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018.

⁹⁴ Krémer Ferenc – Molnár Katalin – Szakács Gábor – Valcsicsák Imre (2010): A rendészeti foglalkozási kultúra átalakítása – stratégiai koncepció. Rendészeti Szemle különszám, 2010. március, 288. o.

*megelőzni, akkor azzal nincs dolga a hatóságoknak sem, vagyis nem keletkezik belőle rendőrségi adat, nem szerepel a bűnügyi statisztikában. Ebben a megközelítésben a bűnmegelőzési szakemberek teljesítménye értékelhetetlen.*⁹⁵ Ez egy statisztikai adatokra épülő működésben – s jelenleg a magyar rendőrség alapvetően ilyen értékelési rendszerben dolgozik – ellentmondásossá teszi a bűnmegelőzési munka megítélését. Persze egy másféle szemléletre való áttérés egyáltalán nem könnyű, ám nem is lehetetlen. „Az utóbbi években végzett, a bűnmegelőzés hatékonyságát vizsgáló felmérések azonban rámutatnak, melyek azok a szakmai tevékenységek, illetve módszerek, amelyek pozitív változásokat eredményeznek. Ilyen felmérésre – tekintettel arra, hogy magas a humán- és pénzügyi erőforrás igénye – igen ritkán kerül sor. Mérték azonban azt is lehet és kell, mennyire voltak elégedettek a megszólított célcsoportok mindazokkal a programokkal, amelyeket a szakemberek összeállítottak és megvalósítottak. Persze jó lenne figyelemmel kísérni és mérni azt is, hogy ahol rendszeres, módszeres és a célcsoportokhoz illeszkedő a bűnmegelőzési tevékenység, ott hogyan alakulnak a bűnözési tendenciák. Ehhez azonban sokkal nagyobb kutatói apparátusra volna szükség.”⁹⁶ Az a munka, amelyből az előző két idézet származik, egyébként éppen egy elégedettségmérés típusú hatásvizsgálatot végzett 2020 őszén Nógrád megyében.

Ugyanakkor talán előnyt is jelenthet, hogy számadatok hiányában a bűnmegelőzési munkatársak nincsenek presszionálva bizonyos mérőszámok, mutatók „produkálására”, maximum a SharePoint-ba⁹⁷ feltöltött adatok kapcsán. Ergo: szabadabbnak, kreatívabbnak élük meg a szakmai munkát, és sokukat a nehézségek ellenére is ez tartja hosszú ideje a területen.

Egyértelműen kijelenthető ugyanakkor, hogy a bűnmegelőzést a megkérdozettek nagyon szép hivatásnak tartják a maga összetettségével együtt. A bűnmegelőzési tevékenységet végző kollégákra a rendőrség arcaiként lehet tekinteni, ezért nagyon fontos, hogy prevenció ürügyén kikkel találkoznak az állampolgárok. Nem kérdés, hogy ez a munka megfelelő felkészültséget, szakmaiságot, emberséget igényel, hiszen a gyermekekkel, idősekkel, rászorultakkal, elesettekkel, áldozatokkal történő kommunikáció sok olyan speciális igényt támaszt a szakemberekkel szemben, amelyeknek nem tud mindenki megfelelni. Az e szakterületre kerülés komoly kritériumokkal kell(ene) hogy járjon, ám a jelenlegi szervezeti és munkakörülmények nem kedveznek a szakember-utánpótlásnak.

Egyrészt ez a *belső presztízshiány*, másrészt a *profilitisztaság hiánya*, harmadrészt pedig a *humán-erő-gazdálkodás aktuális kihívásai* okozzák, hogy a bűnmegelőzésen dolgozó kollégáknak számos egyéb feladatot is el kell látniuk, amelyek speciális – közrendvédelmi, bűnügyi, hivatali, sajtós – tapasztalatot

⁹⁵ Molnár Katalin (2021): Biztonság mindenhol mindenkor. Egy Nógrád megyei bűnmegelőzési projekt hatásvizsgálata. Belügyi Szemle 2021/6. szám, 983. old.

⁹⁶ Molnár Katalin (2021): Biztonság mindenhol mindenkor. Egy Nógrád megyei bűnmegelőzési projekt hatásvizsgálata. Belügyi Szemle 2021/6. szám, 983. old.

⁹⁷ A SharePoint egy online elektronikus adatgyűjtő és -kezelő rendszer, amelyben minden bűnmegelőzési aktivitást rögzíteni, keresni és ellenőrizni lehet.

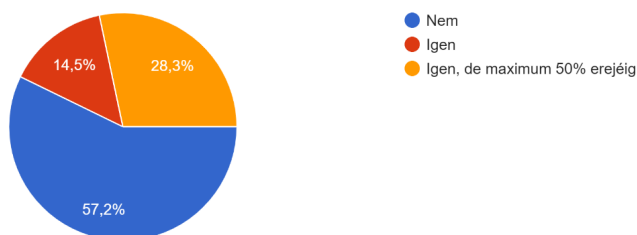
igényelnek. Tegyük hozzá: sokuknak van ilyenje, hiszen korábban ezeken a szakterületeken dolgoztak. Az iskolaőrségi feladatok koordinálása, a sajtótevékenység, a roma kapcsolattartás, az együttműködési megállapodások előkészítése, a kiskorú eltűnések felülvizsgálata, a körözési akciók, a kísérő őr feladatok, a migrációs szolgálat, a bűnügyi készenlét, a bűnügyi ügyfeldolgozás, az ideiglenes útlevélezés, az ideiglenes megelőző távollattások elrendelésének szakirányítása mind-mind olyan feladatok, amelyekhez nem lenne szükség speciális prevenciós szaktudásra. De tegyük föl fordítva a kérdést, mint ahogyan a bűnmegelőzők is tették: Ha a fenti tevékenységekre szakosodott specialistákat kérnénk arra, hogy hirtelen írjanak meg egy bűnmegelőzési pályázatot, bonyolítsák le az abban vállalt programsorozatot, tartsanak meg egy iskolai bűnmegelőzési napot vagy táborot, rendezzenek meg egy nyugdíjas színjátszó-előadást, működtessenek éveken át egy kortárs segítő csoportot – és még hosszasan lehetne sorolni a példákat –, akkor vajon hányan lennének erre alkalmasak?

A kollégák nagyon szeretnének egységes arculatot: korszerű, színvonalas logót, amely kifejezi az országos rendőri bűnmegelőzés lényegét; egységes munkaruhát és szóróanyagokat. De nem győzték hangsúlyozni, hogy az egységesség ezekben és a – később részletezendő – pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyében valósuljon meg, ne pedig a tevékenységek uniformizálásában merüljön ki. Nagyobb teret igényelnek az önállóságnak és a kreativitásnak, hiszen ez a bűnmegelőzési munka lelke.

Az egységes arculaton belül a formaruhára kérdeztünk rá, amit egyöntetűen támogattak, ám annak beszerzése kapcsán eltértek a vélemények. Érdekes, hogy ha a beszerzés a ruházati ellátmányuk terhére történne, akkor csak a kollégák 14,5%-a vállalná azt teljes mértékben. További 28,3%-uk az ellátmány összegének felét áldozná erre, a többség, 57,2% azonban semennyit sem. A válaszok eloszlását a 6. sz. diagram mutatja. Azaz véleményük szerint a beszerzést a rendőrségnek kellene finanszíroznia.

Ha egységes formaruha kerülne bevezetésre, elfogadná-e, hogy a ruházati ellátmánya terhére valósuljon meg?

173 válasz

6. sz. diagram A ruházati ellátmány terhére beszerzendő formaruhával kapcsolatos válaszok (saját szerkesztés)

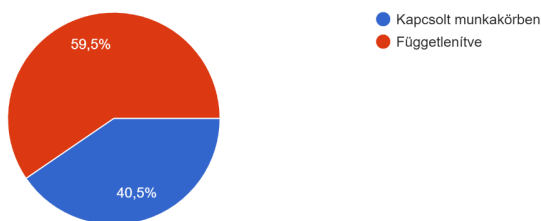
2.2.2. A bűnmegelőzési munka szervezése

A témával kapcsolatban a résztvevők nagy százalékban a munka egészének szervezésére gondoltak. Kisebb arányban voltak, akiknek egy tényleges szakmai esemény (pl. bűnmegelőzési rendezvény) szervezése jutott eszükbe.

Nagyon hamar felszínre kerültek azok a hátráltató tényezők, amelyek nehezítik a munka hatékony szervezését. Teljes volt az egyetértés abban, hogy jelenleg a legnagyobb gondot az okozza, hogy a kollégák jó része nem profiltisztán végzi a tevékenységet. A kérdőívben erre is rákérdeztünk.

A 7. sz. diagram a függetlenített, illetve a kapcsolt munkakörben dolgozók arányát érzékelteti. A kb. 60:40%-os arány, bár a függetlenített munkakörben dolgozók felé billen, nem nevezhető kedvezőnek. Illetve az adat arról is árulkodik, hogy valószínűleg a megyei bűnmegelőzési osztályok és alosztályok munkatársai válaszoltak nagyobb arányban a megkérdezettek közül.

Bűnmegelőzéssel kapcsolatos tevékenységét milyen munkakörben végzi?
173 válasz

7. sz. diagram A válaszadók státusza – függetlenített vagy kapcsolt munkakörben végzi a bűnmegelőzést? (saját szerkesztés)

Ehhez kapcsolódott az a kérdésünk, hogy a kapcsolt munkakörben dolgozók a munkaidejük hány százalékát töltik bűnmegelőzési tevékenységgel (lásd a 4. sz. táblázatot).

A munkaidő hány százalékát tölti bűnmegelőzéssel?	Válaszadók aránya
0–30%-át	44%
30–70%-át	17%
70–100%-át	39%

4. sz. táblázat Munkaidejének hány százalékát tölti bűnmegelőzési munkával? (saját szerkesztés)

A bűnmegelőzési kollégák egyértelmű álláspontja, hogy a szakterület vonatkozásában a hatékony és jó szervezés legfőbb feltétele az lenne, hogy a munkatársak profiltisztán végezhesék a tevékenységüket.

Területi szinten az országban nem egységes a bűnmegelőzés struktúrája, hiszen vannak olyan megyék, ahol osztály, máshol alosztály jogállású szervezeti egységben látják el ugyanazt a feladatrendszert a kollégák, ehhez illeszkedően nagyon eltérő létszámviszonyokkal. Helyi szinten pedig még több az olyan feladat, ami nem köthető a bűnmegelőzéshez (lásd a 2.2.1. pontban részletezett felsorolást). Ezek rengeteg energiát, időt vesznek el a valódi megelőzési tevékenységtől.

Valamennyi csoport a nehézségek között említette a fokozott adminisztrációs terheket is, valamint a sokszor nagyon rövid határidőket. Az adatszolgáltatás egyfelől érthető és akceptálható számukra, hiszen amikor valahogyan ki kell fejezni az elvégzett munkát, az elért célcsoportok létszámát, jellegzetességeit, a tevékenységekre fordított munkaórákat, a felmerülő kiadásokat stb., akkor nyilvánvaló, hogy ezt csak számokban lehetséges összegezni. De nagy szükség volna mindezt racionalizálni, könnyíteni, egyszerűsíteni. Többször is elhangzott a „rászervezés” fogalma, amely a betervezett feladatok végrehajtását szintén nehezíti. Ez a különböző programok ütközését jelenti, és a „verseny” mindig a bűnmegelőzés kárára dől el.

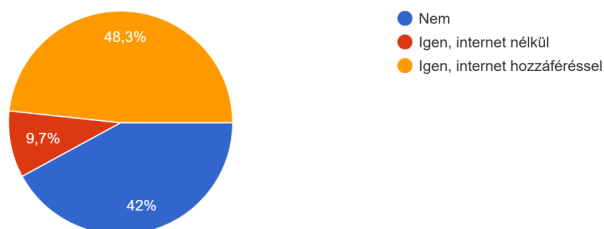
Az is elhangzott, hogy mivel jellemzően kis létszámú egységek dolgoznak a megelőzés területén, nem mindig lehetséges a személyes kompetenciáknak megfelelő feladatmegosztás. Márpedig rendkívül fontos lenne a hatékony szervezés szempontjából, hogy megtalálják a kollégák erősségeit, és ennek megfelelően szervezhesék a munkát.

Nem utolsósorban említjük a munkafeltételeket. Ezek között az eszközellátottság ugyanúgy szerepel, mint olyan bagatellnek tűnő, mégis meghatározó tényezőknek, mint például a szolgálati gépjárműveknek a hiánya. E téren is nagyok a különbségek: van szervezeti egység, amelyik önálló járművel rendelkezik, van, amelyik osztozni kénytelen más szervezeti egységekkel, és sokszor kuncsorognia kell, hogy egy-egy kitelepülésre ki tudja szállítani a felszereléseket és a kollégákat. De az sem ritka, hogy a kollégák ehhez – saját költségen – saját személygépkocsijukat veszik igénybe, ami nem várható el a munkavállalóktól, hiszen ezeknek a munkafeltételnek és eszközöknek a biztosítása a munkáltató feladata.

A hatékony információáramlás a szervezési munka alapja. Ha ehhez nem állnak rendelkezésre a megfelelő infokommunikációs eszközök, annak nyilvánvalóan a munka látja kárát. Az ehhez tartozó legalapvetőbb eszköz a mobiltelefon és az internet-ellátottság. Persze az irodából is lehet dolgozni, de a bűnmegelőzési programok értelemszerűen a rendőrségi épületeken kívül zajlanak, ezért releváns kérdés, hogy a kollégáknak van-e szolgálati mobiltelefonjuk és azon internetes hozzáférés. A válaszokat a 8. sz. diagram mutatja.

Rendelkezik szolgálati mobiltelefonnal?

176 válasz

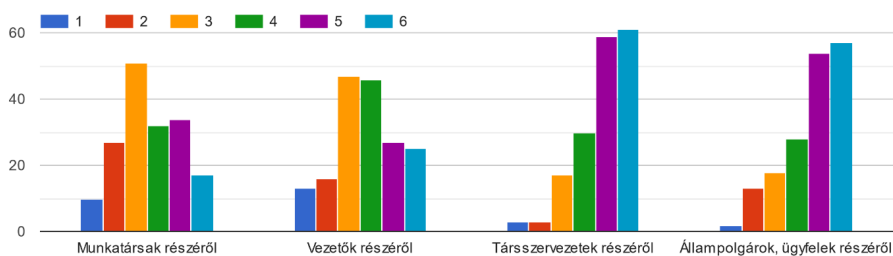

8. sz. diagram A bűnmegelőzési kollégák mobiltelefonos és internetes ellátottsága (saját szerkesztés)

2.2.3. A bűnmegelőzés helye és megítélése a szervezetben és azon kívül

A megkérdezettek határozottan és egyöntetűen úgy érzékelik, hogy a bűnmegelőzésnek nincs elég jó presztízse a rendőrségen belül. A kérdőívben a válaszadóknak egy hatos skálán kellett értékelniük, hogy mennyire érzik megbecsültnek magukat a munkatársak, a vezetők, a társszervezetek, együttműködő partnerek és az állampolgárok, ügyfelek részéről. A válaszok eloszlása a 9. sz. diagramon egyértelműen tükrözi, hogy a belső megítélés sokkal kedvezőtlenebb, mint a külső.

Mennyire érzi magát megbecsülve? Kérem, értékelje 1-től 6-ig terjedő skálán, ahol a 6 a nagyon jót, míg az 1 a nagyon rosszat jelenti.

9. sz. diagram A bűnmegelőzési szakemberek megbecsültsége (saját szerkesztés)

Az elhangzott vélemények szerint ez legfőképpen abból adódhat, hogy a rendőrségen belül sok kollégának nem mindig egyértelmű a bűnmegelőzési tevékenység mibenléte. Az okok összetettek, és azokat itt nem is kívánjuk részletezni, de a helyzet összefügghet a rendőrségi munka eredményességének

mérésével, a számonkérés rendszerével, a különböző szakterületek tevékenységének megítélésével.

A bűnmegelőzés a bűnügyi terület periferiáján helyezkedik el, sok helyen afféle mostohagyerekként kezelik. Ez a válaszadók szerint legfőképpen a bűnügyi vezetők saját értékrendjétől, szakmai szocializációjától függ, és teljesen esetleges. Vannak, akik nemcsak elfogadják, de magasra értékelik a bűnmegelőzési szakterület munkáját, büszkéek rá, vannak, akik éppen csak megtűrik, szinte semmibe nézik, elhanyagolják (ez magyarázhatja a belső megítélésre vonatkozó válaszok nagy szórását). Egy biztos: az elismerés belső hiánya nagyon dehonesztáló a kollégákra, önbecsülésük, önértékelésük nincs a helyén.

Ahonnán a motivációjuk táplálkozik, az a szervezeten kívülről érkező visszajelzés. A civil szféra nagyobb megbecsülése a megkérdezettek elmondása alapján két okból fakad. Egyrészt ők jól ismerik a rendőrség megelőzési tevékenységét, hiszen a legkülönbözőbb célcsoportok a prevenció programokon rendszeresen találkoznak a döntően jól képzett, szociálisan érzékeny, professzionálisan kommunikáló bűnmegelőzési szakemberekkel. Másrészt általuk a civilek egyértelműen a rendőrség pozitív oldalát ismerhetik meg.

A Cafék résztvevői teljes mértékben egyetértettek abban, hogy az a tény, hogy a bűnmegelőzési szakterület országosan nem esik egységes besorolás alá, nagyon egyenlőtlen viszonyokat eredményez. Azokban a megyékben, ahol közvetlenül a bűnügyi igazgató irányítása alatt működhetnek, értelemszerűen nagyobb az önállóságuk, közvetlen rálátás nyílik a munkájukra, és ebből következően az elfogadottságuk is magasabb. Ahol viszont a bűnügyi osztály része a bűnmegelőzés, ott számtalan egyéb feladat hárul rájuk, a profiltisztaság nem valósulhat meg, emiatt alaptevékenységük háttérbe szorul. Ez pedig nyilvánvalóan nem kedvez a bűnmegelőzési munka belső szakmai presztízsének. Nem beszélve a helyi szintekről (a városi és a fővárosban a kerületi rendőrkapitányságokról), ahol teljesen ad hoc a bűnmegelőzési tevékenységet végzők struktúrában elfoglalt helye, és munkájuk nem vagy legtöbbször csak kis mértékben igazodik a helyi igényekhez.

Nem új keletű a kérdés, de ezeken a fórumokon is megfogalmazódott, hogy *célszerű lenne-e a bűnmegelőzés, a sajtó és a baleset-megelőzés összevonása*. Ez az összevonás 2020. október 1-től – egyébként jelen állás szerint 2022. szeptember 30-ig – kísérleti jelleggel két megyében, Borsod-Abaúj-Zemplén és Baranya megyében működik. A tapasztalatok összegzése még csak részben történt meg, és ennek nyomán az eredetileg egyéves periódust újabb egy évvel meghosszabbították. Ezért nyilvánvalóan e szervezeti formának a tesztüzem utáni fennmaradása, illetve a többi megyére való kiterjesztése is nyitott kérdés. Ez a bizonytalan helyzet pedig nem tesz jót a három szakterület egyikének sem. E helyütt nem kívánunk állást foglalni a kérdésben, de annyit azért jelzünk, hogy ha mind a rendőrségi kommunikáció, mind pedig a bűn- és baleset-megelőzés területét érintően megszületne egy hosszú távú stratégia, annak feltétlenül része kellene, hogy legyen e három szakterület összekapcsolásának minden szempont mentén történő átgondolása – amelybe értelemszerűen be

kellene vonni a prevenciószakembereket is. Véleményünk szerint sokkal mélyebb, szervezettebb az összetartozás a három szakterület között, mint amennyire ezt most kihasználják. A kommunikáció és a megelőzés ugyanis a rendőrség legalapvetőbb, a biztonságot mint szolgáltatást nyújtó – azaz támogató, problémára orientált, az ügyfelek felé nyitott működésű – társadalmi szerepdefiníciójának lényegi, meghatározó része.

2.2.4. A bűnmegelőzési munka finanszírozása

A bűnmegelőzési osztályok/alosztályok programjainak finanszírozását jelenleg a megyék eltérően tudják megoldani, azonban az közös jellemző, hogy ez a legkevésbé saját rendőrségi forrásokból történik. A jó szakmai kapcsolataiknak köszönhető, ha sikerül önkormányzati, alapítványi, pályázati forrásokra is szert tenniük. Sok önkormányzat a tárgyi eszközöket, a rendezvények helyszíneit vagy a vendéglátást tudja támogatásként biztosítani, de előfordul, hogy egy számukra kiemelten fontos program működtetéséhez pénzt is adnak. Persze az országos mezőny e téren egyenlőtlen, mert nyilvánvaló, hogy a jobb módú önkormányzatok és a főváros lehetőségei nagyobbak, míg az egyébként is hátrányos térségek még inkább lemaradnak. Ha csak a döntően az utóbbiakban lakó kiszolgáltatott helyzetű társadalmi rétegekre gondolunk, akkor is egyértelmű, hogy épp az ő áldozattá vagy elkövetővé válásuk megelőzésére kellene nagyobb erőket koncentrálni. További probléma, hogy az önkormányzati finanszírozási formánál az a veszély is fennáll, hogy nehéz politikailag semlegesnek maradni, hiszen a támogatásokhoz jó személyes kapcsolatokra van szükség a mindenkor regnáló települési vezetéssel. A tapasztalatok szerint az alapítványok lehetőségei is egyre korlátozottabbak, inkább ők is valamilyen konkrét rendezvény támogatásában vesznek részt, és ez kimerül a tárgyi eszközök biztosításában.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumoknál (KEF) is lehet pályázni drogprevenciószakprogramok lebonyolítására, ez azonban nagyon változó és esetleges. Van olyan megye, ahol teljesen formális a KEF-ek szerepe, jelenlétük nagyon minimális, valós munkát nem végeznek. Van, ahol viszont magas színvonalú a tevékenységük, és a rendőrséggel való együttműködésük is példaértékű.

Rendőrségi forrásként elsősorban a „Házhoz megyünk!” programra – évente és megyénként – biztosított 1 millió Ft-tal lehet kalkulálni. Ez azonban csak úgy áll rendelkezésre, hogy azt minden megyei rendőr-főkapitányságnak a saját költségvetéséből kell elkülönítenie, erre külön központi forrás nincs. Ezen kívül a rendészeti vonalon a Területi Kisebbségi Kapcsolattartási Munkacsoport (TKKM) részére biztosított összegből van lehetőség pénzt „szerezni”.

Komoly pályázati forráshoz – az évi egyszeri ötletpályázatra beadott projektek vagy néhány program egyedi támogatása keretében – elsősorban a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácson (NBT) keresztül lehet jutni. Az ORFK éves beszámolója alapján tudjuk, hogy az NBT 2014 és 2021 között 669,5 millió forint összértékben 66 db tisztán rendőrségi pályázatot fogadott be, és ebből 31-et támogatott 345 millió forinttal. Ez a hat év alatt átlagosan 5–6 pályázatot

jelent. Bár az összeg így egyben soknak hangozhat, de ha visszaosztjuk, és figyelembe vesszük, hogy a támogatott programok körülbelül egyéves futamidőre szólnak, akkor már nem ilyen kedvező a kép. Persze a projektek között vannak olyanok is, amelyek több éven át kapnak finanszírozást. Az NBT-nek azonban kifejezett célja, hogy olyan projekteket támogasson, amelyeket civilek nyújtanak be, és amelyekben a rendőrség együttműködőként van jelen. Ezzel is ösztönözni kívánják a partnerséget, ami viszont kétségtelenül a társadalmi bűnmegelőzés irányába ható tényező.

Ám azt is tudni kell: nagyon sok múlik azon, ki hogyan tud pályázatot írni, ki rendelkezik azokkal a kompetenciákkal, amelyek ahhoz kellenek, hogy az biztosan sikeres legyen. Illetve azon, hogy ki tudja eltalálni azokat a „hívószavakat”, amelyek az adott időszakban kiemelt ügyeket, jelenségeket, problémákat ragadják meg. Jellemzően azok a bűnmegelőzési egységek vannak előnyben, ahol van kifejezetten pályázati szakember. Vagyis az így szerezhető források szintén esetlegesek, és elosztásuk nagyon egyenlőtlen. Azt a megkérdozettek elfogadhatónak, sőt jónak tartják, hogy legyen egyfajta verseny a támogatáshoz való hozzájutás terén, de az esélyegyenlőséget hiányolják.

A pályázatoknak nemcsak a megírása, de a lebonyolítása, valamint az elszámolás is óriási többletmunkával jár, az adminisztráció rendkívül bonyolult, és nagy szaktudást igényel. Az NBT által kiírt pályázatokban elnyerhető támogatások nagyon fontosak, hiszen így van lehetőség új és korszerű módszerek kipróbálására és országos bevezetésére. De szinte biztos, hogy egyszerre csak néhány megye pályázata lesz/lehet sikeres. Továbbá komoly gond, hogy a pályázati időszak nem éppen rendőrségbarát, hisz egy sikeres pályázat esetén a március és október közötti időszak az, ami alatt meg tudják valósítani a projekteket a rendőrség pénzügyi éve miatt. Nehezen elfogadható számukra, hogy nem lehet ezeket az időintervallumokat összehangolni. Továbbá problémásnak látják, hogy a pályázatokon való részvétel a bűnmegelőzési munka egyik fő mérőszáma.

Speciális helyzetben vannak a Balaton környéki megyék, mert ők évente kb. 1,1 millió Ft-ot kapnak – a Balatoni Közbiztonsági Koordinációs Bizottság (BKKB) keretén belül – az NBT-től. Kiemelt turisztikai övezet lévén nyilván érthető a külön keret, de más hasonlóan terhelt övezetek úgy érezhetik, nekik is járna a plusz támogatás.

Ugyancsak anomália, hogy az Országos Baleset-megelőzési Bizottság (OBB) anyagi lehetőségei látványosan és nagyságrendekkel jobbak,⁹⁸ mint a rendőrségi

⁹⁸ Ennek oka az alábbi: A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 8. § (1) bekezdés b) pont 4. alpontja a közúti közlekedés biztonságát szolgáló nevelés, felvilágosítás és propagandatevékenységet állami feladatként határozza meg, melynek végrehajtását a közúti közlekedés biztonságáról szóló 2002/1992. (HT. 2.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) a Rendőrség közlekedési szolgálatának hatáskörébe utalta. A Korm. határozatban foglaltak alapján az Országos Rendőr-főkapitányság a balesetek megelőzésére szolgáló területi és országos közlekedésbiztonsági tevékenység irányítására 1992. november 24-én létrehozta az ORFK-OBB-t.

A közúti közlekedésbiztonság egyes állami feladatainak teljesítéséhez szükséges pénzügyi forrásokról és azok felhasználásának módjáról szóló 188/1996. (XII. 17.)

bűnmegelőzési. Nem ritkán van arra példa, hogy a baleset-megelőzéssel összefogva szerveznek programokat, és csak ilyen módon jut pénz olyasmire is, amire az ő jóindulatú segítségük nélkül nem telne. Ez a helyzet a bűn- és baleset-megelőzést és a kommunikációt kísérleti jelleggel együtt működtető már említett két megyében, Baranya és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Ez pedig szintén egyetlen lehetőséget nyújt az országban.

Problémaként merült fel, hogy a szenior állományú iskolai bűnmegelőzési tanácsadók (IBT) nem ugyanabban a bérezésben részesülnek, mint a szenior állományú iskolaőrök (előbbieket kevesebért dolgoznak). Ez pedig szükségszerűen nem szül jó hangulatot az adott esetben ugyanabban az iskolában dolgozó kollégák között.

3. A kutatási eredmények alapján megfogalmazott javaslatok

Aki az eddigieket végigolvasta, igazolva láthatja, hogy a nyolc alkalommal megtartott ún. regionális koordinációs bűnmegelőzési Café módszertanával és az annak kiegészítéseként végzett kérdőíves kutatással gazdag örökséggel, naprakész szakmai információkkal és komoly feladatcsomaggal – benne nyilván sok problémával is – szembesülhettünk. Strukturált, hiteles országos szakmai helyzetképet kaphattunk, amelynek alapján az alábbi javaslatokat fogalmazzuk meg:

- a) El kell készíteni az ORFK új bűnmegelőzési vezetői normáját, melyben kidolgozzuk a bűnmegelőzés új koncepcióját, és megfogalmazzuk a célt, amit el akarunk érni az elkövetkező években. 2022-ben elkészül az új Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia is, amelyet a norma elkészítésénél feltétlenül figyelembe kell venni.
- b) Fel kell mérni és a kapott helyzetkép alapján differenciáltan meghatározni azokat a feladat-komplexumokat, amelyekkel az egyes rendőri bűnmegelőzési egységeknek jelenleg foglalkozniuk kell. Meg kell vizsgálni, hogy ezek közül melyek azok, amelyek konkrétan rendőri megelőzési feladatok; melyek azok, amelyek máshová nem sorolhatók, de az itt dolgozók szakmai kompetenciáit igénylik; és melyek azok, amelyek

Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályozza az ORFK-OBK által felhasználható pénzügyi keret forrását. A Korm. rendelet 1. §-a szerint: „Az ország közlekedésbiztonsága javításával, a közúti balesetek megelőzésével összefüggő egyes állami feladatok teljesítésének pénzügyi forrásai:a) a közlekedési hatóság járműműszaki tevékenységével összefüggő – külön jogszabályokban meghatározott – és beszédett hatósági díjainak 13,5%-a”; a 3. § (1) bekezdés b) pontja alapján: 3. § (1) Az 1. §-ban meghatározott bevételek közül a tárgy hónapot követő hónap 25. napjáig kell átutalni

a) a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlájára (ÁHT: 333717, számlaszám: 10032000-00290737-57000006) az 1. § a) pontjában meghatározott 13,5%-ból 8,5%-ot,

b) az Országos Rendőr-főkapitányság elkülönített előirányzat-felhasználási keretszámlájára (számlaszám: 10023002-01451849-00000000) az 1. § a) pontjában meghatározott 13,5%-ból 5%-ot.

kényszerűségből kerültek ide, figyelembe véve, hogy a bűnmegelőzésen dolgozó kollégák korábbról ezekben a tevékenységi körökben is szereztek tapasztalatokat.

- c) Javasoljuk a rendőrségi bűnmegelőzés korszerű nemzetközi gyakorlatának rendszeres és módszeres monitorozását és a jó gyakorlatok közül a magyarországi szükségletekre reagáló programok, megoldások adaptálását.
- d) A bűnmegelőzés szervezeten belüli helyét át kell gondolni. Javaslatunk a megkérdezettek tapasztalataira alapozva egyértelműen az, hogy a bűnmegelőzési egységek a bűnügyi osztályok helyett területi szinten mindenhol közvetlen főkapitányi, illetve kapitányságvezetői alárendeltségbe kerüljenek – figyelemmel arra, hogy a bűnmegelőzés valóban összendőri feladat.
- e) Az újonnan kialakított bűnmegelőzési egységeknél elkülönített, önálló státuszokra van szükség. Az ezeken rendszeresített kollégák profiltisztán csak ezzel a tevékenységgel foglalkozzanak.
- f) Szükséges a jelenleg futó programokat átgondolni, aktualizálni, „újrahangolni”.
- g) Szóba került a bűnmegelőzési szakma utánpótlási rendszerének módszeres megteremtése. A szakterületek sajátosságai és összetettsége megköveteli, hogy az itt szolgálatot ellátók kiválasztása speciális és szakma orientált legyen. Javasoljuk újraindítani a bűnmegelőzési szervező szakirányú szakot a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán.
- h) A már pályán lévő, gyakorló bűnmegelőzési szakembereknek rendszeres szakmai és szociális kompetenciákat fejlesztő tréningeket kell biztosítani.
- i) A képzéseket ne egy központi helyen – például csak Budapesten –, és ne nagy létszámú résztvevőnek szervezzük. Legyenek inkább régiósan, kisebb csoportoknak és tematikusan differenciált, az adott régió igényei, szükségletei szerintiek.
- j) A megyei vezetők képzése – akár rendszeres hospitációval kiegészítve – az ORFK-n történjen.
- k) Létre kell hozni egy a jó gyakorlatokat minden szakember számára elérhetővé tevő, könnyen kezelhető, folyamatosan frissülő interaktív digitális prevenció-s módszertani tudástárat. Az ebben megtalálható ötlettárból szabadon lehessen választani a helyi igényekhez adekvát programokat, ne kelljen mindenhol kötelezően és egységesen ugyanazokat a megoldásokat használni.
- l) Évente legalább egy alkalommal ajánlatos rendezni egy országos prevenció-s börszét, ahol minden megye bemutathatja aktuális innovációit, és minden érdeklődő azt pakolhatja a „kosarába”, ami tetszik neki, amire szüksége van. Biztosítani kell az egymástól való tanulás lehetőségét, akár hospitálásokkal is. A versengés helyett az együttműködés kultúráját kell szorgalmazni.
- m) Ki kell alakítani a rendőrségi bűnmegelőzés ügyének és eseményeinek szervezeten kívüli kommunikációs felületeit, feltétlenül kihasználva a korszerű közösségi oldalak adta lehetőségeket.

- n) Az egységesség igénye az arculatban és a forrásokhoz való hozzáférés esélyében valósuljon meg, és ne a tevékenységek uniformizálásában merüljön ki.
- o) Jusson nagyobb tér a kreatitásnak, hiszen ez a bűnmegelőzési tevékenység lelke.
- p) Csökkenteni és racionalizálni szükséges a bűnmegelőzési tevékenységek adminisztrációját. Az erre szolgáló SharePoint rendszert felül kell vizsgálni, funkcionálissá és felhasználóbaráttá kell tenni.
- q) Meg kell alapítani az év bűnmegelőzési rendőre címet, melyet az országos főkapitány adományoz, ezzel is rangot adva a szakmának.
- r) A munka szervezésének egyik alapfeltétele a mobilitás. Ehhez egységes gépjárművekre volna szükség, melyeken szimbolikus jelzést (logó) kell elhelyezni, hogy egyértelmű legyen, hogy ez bűnmegelőzési gépjármű.
- s) Egységes eszközöket kell biztosítani a szakterületen dolgozó kollégáknak. Jó példát kínál erre a BRFK BMO.
- t) A plusz feladatok ellátásáért (pl. oktatók részére vagy pályázat készítéséért, kezeléséért) pótlékot lenne szükséges és méltányos bevezetni.
- u) A bűnmegelőzési tevékenység feladatalapú finanszírozása lenne célszerű, amelyet a megyéknek biztosított jelentős központi forrással kellene megoldani, természetesen kapitánysági szintig eljuttatva. Az OBB-hez hasonlóan a biztosítókkal meg lehetne egyezni, hogy a különböző vagyonbiztosítások összegének bizonyos százalékát célzottan rendőrségi megelőző vagyonvédelemre lehessen fordítani.
- v) A területi egységek saját kezdeményezésű programjaihoz az ORFK rendelkezzen olyan keretösszeggel, amelyhez egyszerűsített módon lehet hozzájutni, illetve az ORFK BMO-nak legyen javaslattevési joga a támogatások jóváhagyásában.
- w) A reprezentációs ajándékok beszerzését központi keretből biztosíthatná az ORFK, és feladatarányosan oszthatná el. Minden bizonnyal olcsóbb lenne, és egységes arculatot is adhatna a rendőrségi bűnmegelőzésnek.

4. Következtetések

Végső következtetésképpen ki lehet jelteni, hogy a legfontosabb cél az egységes rendőrségi bűnmegelőzés koncepciójának megteremtése. A jelenleg érvényben lévő bűnmegelőzési vezetői norma⁹⁹ már nem tudja maradéktalanul betölteni azt a szerepet, amit 2010-ben szántak neki. Ezért újat kell készíteni. Úgy véljük, hogy kutatásunk elegendő muníciót ad ehhez.

A kutatás során feltárt eredmények nyomán, kiváltképpen a sok anomália, probléma megoldása érdekében a jövőben az ORFK Bűnmegelőzési Osztályának nem lehet csak az a feladata, hogy „szakirányítsa” és felügyelje a megyei osztályok munkáját. Ennél nagyobb felelősséget kell vállalnia. Először is meg kell határoznia azt az országosan egységes bűnmegelőzési célt, amit a magyar rendőrség a bűnmegelőzési tevékenysége által el kíván érni. A megyei

⁹⁹ 20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás a Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről

egységeknek pedig mindezt – a lehető legnagyobb önállóságot élvezve, kreatívan – a helyi sajátosságokhoz kell majd igazítaniuk.

A rendőrségi bűnmegelőzés terén kialakult sok évtizedes hagyományból minden értékeset meg kell őrizni. Ugyanakkor a 21. századi kihívásoknak megfelelni képes, sokszínű, a célcsoportok szerint differenciált és a hatékonyság kritériumainak megfelelő módszereket, programokat és eszközöket kell kialakítani és alkalmazni. Az országban található jó gyakorlatok összegyűjtése és alkalmazhatósága érdekében egy a szakemberek számára elérhető interaktív digitális prevenciós tudástárat kell létrehozni, és biztosítani szükséges a rendszeres és módszeres képzéseket is. Továbbá kialakítandó egy modern, egyszerre esztétikus és funkcionális arculat. Az ORFK BMO feladata mindebben elsősorban a megfelelő finanszírozás, a szakmai koordináció és támogatás, a professzionális módszertani kínálatot biztosítani képes képzések kereteinek megteremtése és a folyamatos szupervízió biztosítása.

5. Záró gondolatok

Akárhogy számoljuk és értékeljük is az eredményeket: nyilvánvaló, hogy a vizsgált célcsoport körében közös az ügy, erős az iránta való elköteleződés, és érezhető a szenvedély. Mindezt a régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafék, azaz nyolc élmény-értekezlet keretében átélni felemelő volt.

Azt is látni kell azonban, hogy rengeteg a tennivaló. A magunk részéről optimisták vagyunk. Szeretnénk hinni, hogy ez a helyzetfeltárás, a problémákkal való őszinte szembenézés is segít közelebb jutni a megoldásokhoz. A bűnmegelőzők, ahogy ők maguk mondták, mindent is megoldanak – mert meg akarják oldani. Jó lenne, ha azzal a mérhetetlenül sok energiával, amit a lehetetlen kihívások megoldásába fektetnek, a szervezet jobban gazdálkodna, és mindezt támogatná, elismerné őket. Az országos szakirányításnak ebben kiemelt felelőssége van.

A rendőrségi bűnmegelőzés ugyanis kifejezetten fontos szakterület. Mi nagyon szurkolunk neki és annak a sok elkötelezett, minden nehézség ellenére még mindig lelkes bűnmegelőzési szakembernek is, akiknek ezúton köszönjük, hogy tudásukat, tapasztalatukat nem sajnálták megosztani velünk és egymással. Reméljük, hogy az általuk adott hozzájárulásoknak írásunkban méltó keretet sikerült adnunk.

És azt is reméljük, hogy írásunknak is méltó keretet adnak Medve Judit szavai, amelyek tökéletesen kifejezik vélekedésünket a rendőrségi bűnmegelőzés szerepéről: *„A hazai bűnmegelőzés megítélése ellentmondásokkal teli. A legtöbben szubjektív véleményeken alapuló, sokszor egyoldalú ítéleteket hangsúlyozó álláspontot képviselnek. A rendőrség közreműködése, koordinálása nélkül a bűnmegelőzés szinte észrevétlen lenne, és rövid időn belül mindenki érezné azokat a negatív hatásokat, amelyeket a rendőrség prevencióból való kilépése okozna.”*¹⁰⁰

¹⁰⁰ Medve Judit (2014): A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei. Magyar Rendészet, 15(5), 65.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Borbíró Andrea – Kerecsi Klára (szerk.) (2009): A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I. Budapest, IRM
- Gönczöl Katalin (2004): Partnerség a közbiztonság javításáért – Nemzeti stratégia és cselekvési program a hatékonyabb közösségi bűnmegelőzésért. *Belügyi Szemle*, 52. évf. 10. sz. 5–14.
- Gratzer-Sövényházy Gábor (2014): A bűnmegelőzés rendszere. Elérhető: <http://biztonsagpiac.hu/wp-content/uploads/2014/04/Gratzer-Sovenyhazy-Gabor-A-bunmegelozes-rendszere.pdf>
- Jármy Tibor (szerk.) (2004): A magyar bűnmegelőzés gyakorlatából. Országos Bűnmegelőzési Központ, Budapest.
- Krémer Ferenc – Molnár Katalin – Szakács Gábor – Valcsicsák Imre (2010): A rendészeti foglalkozási kultúra átalakítása – stratégiai koncepció. *Rendészeti Szemle* különszám, 2010. március, 269–306.
- Medve Judit (2014): A rendészeti bűnmegelőzés hatékony eszközei. *Magyar Rendészet*, 15(5), 65–81.
- Molnár Café Kata (2021): *Police Café módszertani kézikönyv*. Pécs.
- Molnár István Jenő (2019): A bűnmegelőzés értelmezése és magyarországi fejlődése. In: (szerk.): Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán: A bűnüldözés és a bűnmegelőzés rendészettudományi tényezői. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXI., Pécs, 77–89.
- Molnár Katalin (2004): A kommunikáció szerepe a bűnmegelőzésben. Jegyzet az RTF levelező tagozatának bűnmegelőzési szervező szakirányú továbbképzési szakán tanulók részére. Rendőrtiszti Főiskola, Budapest.
- Molnár Katalin (2020): A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 1. rész. Kérdőívelemzés. In: Hegedűs Judit (szerk.): *Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 89–104.
- Molnár Katalin (2019): A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 2. rész, Interjúelemzés. *Magyar Rendészet* 2019/2–3. szám, 163–205.
- Molnár Katalin (2021): Biztonság mindenhol mindenkor. Egy Nógrád megyei bűnmegelőzési projekt hatásvizsgálata. *Belügyi Szemle* 2021/6. szám, 983–1007.
- Molnár Katalin (2018): Rendészeti kommunikáció – a média tükrében. Kézikönyv és szemelvénygyűjtemény a rendészeti szakújságíró szakirányú továbbképzési szak hallgatóinak. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.
- Németh Zsolt (2020): Bevezetés a bűnmegelőzésbe. In: Barabás A. Tünde – Berei Róbert – Gyurkó Szilvia – Herczog Mária – Malét-Szabó Erika – Molnár István Jenő – Németh Zsolt – Rácz József – Sárkány István – Sivadó Máté: *Kriminológia ma*. Szerkesztette Barabás A. Tünde. Budapest, Dialóg Campus. 13–26.
- Nyíri Sándor (2004): Kérdések a bűnmegelőzésről. *Belügyi Szemle*, 52. évf. 10. sz. 31–39.

- Rosta Andrea (2006): A bűnmegelőzés története. Magyar Rendészet, 6. évf. 4. sz. 84–104.
- Szabó Henrik (2008): A bűnmegelőzés modelljei. In: A bűnmegelőzés elmélete és gyakorlata. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola.
- Uricska Erna (2020) Proper interactive communication of the police as a (ne-) trust-building strategy. Introducing the term policing digilect. Kosice Security Review. 10(2). pp. 185–195.
- Uricska Erna (2021). Online reputációmenedzsment a police_hu Instagram-profilján, Belügyi Szemle. 69(9)1529–1547.

Jogszabályok

1994. évi XXXIV. Törvény a Rendőrségről, 1. § (1)
20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás a Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről

Internetes hivatkozások

- <https://policecafe.hu/>
<https://policecafe.hu/polgaror-cafe-kepzes/>
<http://www.theworldcafe.com/>
<http://www.nyelvilektoralas.hu/police-cafe-extra-34-megyei-bunmegelozesi-koordinacios-cafek/>

Nyomdai munkák: Kódex Nyomda Kft.

(Tel.: +36-72-213-999; e-mail: kodex@t-online.hu)

Felelős vezető: Simon Béla